

Izvištava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Nebojša Paunović i Nenad Marić, Ured OEES-a u Zagrebu, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonij, Branko Macan, HVIDR-a

Temeljem članka 331. st. 1. točka 3. ZKP-a pročitani su iskazi svjedokinja Marije Lovrić, Nevenke Vuković, Desanke Dragičević, Zite Šabanović i Marije Prole, koje su izvanraspravno, bez prisustva javnosti, saslušane pred sudom dana 17. i 18. studenog 2008. god.

Svjedočenje Marije Lovrić

Iskazivala je identično kao u istrazi. ¹

Prisjetila se da je početkom ožujka 1992. god. u ulici u kojoj je prebivala sa sinovima, vidjela žensku osobu plavo obojane kose za upravljačem vozila marke „BMW“ metalik sive boje. „Ja sam tu plavu žensku osobu vidjela u automobilu, jer je prolazeći pored moje kuće ona usporila i cijelo vrijeme gledala prema meni pa sam je zapamtila. To je bila ovdje nazočna trećeoptuženica Gordana Getoš Magdić“, ustvrdila je svjedokinja.

Dodala je da su tada u Sisačkoj ulici broj 7 bili stacionirani pripadnici HV-a, s kojima je tijekom ratnih zbivanja bila u dobrim odnosima. No, usprkos tome ovi joj nisu htjeli odati ime suborca koji je 26. studenog 1991. god. vidio odvođenje njenog supruga.

Svjedočenje Nevenke Vuković

Svjedokinja je iskazivala istovjetno kao u istrazi. ²

¹ Svjedokinja **Marija Lovrić** istražnom sucu je izjavila da se ona 1991. godine sa dva sina sklonila u Njemačku, pa u Zaprešić, a suprug Branko, koji je radio u Pošti, ostao je u Osijeku. Posljednji put se sa suprugom čula telefonom 25. studenog 1991. godine. Sutradan ju je u Zaprešić nazvala podstanarka Nevenka Vuković i javila da je tog dana troje naoružanih ljudi u uniformama odvelo njenog supruga na informativni razgovor. Jedno od njih bila je mlađa žena plavo obojane kose, jedan je bio mlađi muškarac, a jedan stariji muškarac. Došli su velikim autom «BMW» tamnosive boje, kojeg je vozila ta ženska osoba. Također joj je ispričala da su se nakon pola sata istim autom vratili ta ženska osoba i jedan muškarac i odvezli njihov auto «Zastava 101» iz garaže. Ona je došla u Osijek 28. studenog 1991. godine i prijavila nestanak muža policiji i Crvenom križu, ali suprug nikada nije pronađen. U Osijek se sa sinom vratila 19. siječnja 1992. godine i do 3. ožujka te godine boravila je kod roditelja, jer joj je kuća bila pogođena projektilima. Sjeća se da je u njihovoj ulici u jednoj privatnoj kući bilo smješteno deset pripadnika HV mlađe dobi, s kojima je komunicirala. Od muževog kolege s posla Dragana Jovančevića saznala je da je njezin suprug za vrijeme jednog žestokog topničkog napada na Osijek u skloništu Pošte imao sukob sa zaposlenikom Pošte Zoranom Lekom. Taj isti Jovančević rekao joj je i da saznanja o njenom mužu ima jedan njegov učenik, pa je ona tako od te osobe saznala da je on njezinog muža vidio jednom prilikom u Policijskoj postaji u Donjem gradu, a ona zna da muž nije odvođen u policiju prije 25. studenog 1991. godine.

² Svjedokinja **Nevenka Vuković** ispitana u istrazi navela je da je krajem studenog 1991. godine bila podstanar u kući Branka Lovrića, a osim nje u kući je tada bila i njegova majka. Toga dana kada je Lovrić odveden ona je spavala, jer je prethodno radila noćnu smjenu. Probudila ju je sirena za opću opasnost, a u tom trenutku je zvonilo i zvono na vratima kuće. Pogledala je kroz prozor i vidjela dvoje mladih ljudi u uniformama HV, ženu duge izbijeljene kose i mršavog mladića srednje visine, s crnom beretkom. Došli su velikim srebrnim autom, a za volanom je uočila starijeg jačeg muškarca. Branku Lovriću rekli su da mora poći s njima te se on obukao i bez protivljenja otišao. Kod ulaska u auto ponašali su se prema njemu kao kada policajci postupaju s kriminalcima i ona se zbog toga uplašila. Sjeća se da su 7 dana ranije ta ženska

Dodala je da osobe koje su odvele Branka Lovrića ne bi mogla prepoznati.

Svjedočenje Desanke Dragičević

Iskazivala je identično kao u istrazi.³

U vrijeme odvođenja Bogdan Počuča živio je u kući svog brata Janka u Wilsonovoj ulici, u Osijeku. Nakon pogibije u kuću u Wilsonovoj ulici ušla je vojska.

Svjedočenje Zite Šabanović

Iskazivala je identično kao u istrazi.⁴

Svjedočenje Marije Prole

Iskazivala je kao u istrazi.⁵

osoba i taj mlađi muškarac također bili na ulaznim vratima Lovrićeve kuće i raspitivali se za Sarajevsku ulicu. Nakon što su Lovrića odveli, za 15-tak minuta došao je ponovno taj veliki sivi auto, iz njega je izašao onaj stariji muškarac i odveo Lovrićevo osobno vozilo. U njihovoj ulici u jednoj su kući boravili neki vojnici koji su vidjeli ovo Lovrićevo odvođenje, pa su joj savjetovali da i ona ode iz Lovrićeve kuće.

³ Ispitana tijekom istrage svjedokinja **Desanka Dragičević**, djevojački **Počuča**, izjavila je da je 23. studenog 1991., nakon pada Vukovara, sa svojim suprugom napustila Osijek i otišla u Zagreb. Predlagala je i svom bratu, pokojnom Bogdanu Počuči, da i on dođe u Zagreb, ali on je to odbijao i stalno joj govorio da Glas Slavonije mora izlaziti, a on je inače radio u tiskarskom poduzeću «Štampa». Često je s njim kontaktirala telefonom, a posljednji puta su se čuli 27. prosinca 1991. Tada joj se požalio da ga nazivaju i da mu prijete. Sljedećeg dana, 28. prosinca, s njim se više nije mogla čuti, budući da nije odgovarao na pozive pa je nazvala susjeda Predraga Novakovića, kako bi od njega dobila neke informacije o Bogdanu. Od njega je saznala da je toga dana, negdje oko 15 sati, njezin brat Bogdan Počuča odveden, i da su ga odvele tri nepoznate osobe. Njezin muž i brat su odmah potom došli u Osijek i pokušavali saznati što se dogodilo sa Bogdanom, ali u tome nisu uspjeli. Nakon toga i ona je došla u Osijek te je 7. prosinca u Policijskoj upravi od načelnika Šalinovića saznala da je Bogdan Počuča pronađen mrtav u zimskoj luci gdje je «isplivao». Navodi da je njezin brat Bogdan Počuča imao garsonjeru u Keršovanijevoj ulici, ali da u tom stanu nije mogao boraviti jer su se u njega nasilno uselile neke druge osobe. Misli da je on s tim osobama imao problema. U taj stan je došla u pratnji vojnih policajaca kako bi uzela odjeću za sahranu pokojnog brata, a tom prilikom je u stanu zatekla jednu žensku osobu koja ju je upitala «Je li živ», a također u stanu je zatekla i dva muškarca.

⁴ Svjedokinja **Zita Šabanović** u istrazi je navela da je njen suprug Alija bio šef mehanizacije u poduzeću «Gradnja». Ona je 22. studenog 1991. otišla u Mađarsku s ocem, a sin je bio sa školom u Rovinju. Posljednji se put čula sa suprugom 2. prosinca 1991. Pokušala ga je dobiti sutradan, ali se na telefon nitko nije javljao. Zamolila je susjede da provale u stan, što su oni učinili, ali u stanu nisu nikoga zatekli i sve je bilo u redu. Provjeravala je i u njegovom poduzeću, ali su joj rekli da suprug nije došao na posao. Tada je oputovala u Rovinj, misleći da je suprug možda otišao k sinu, ali ga nije bilo ni tamo. Njegov nestanak prijavila je 9. prosinca 1991. u II policijskoj postaji te je dala i oglas u «Glasu Slavonije». Na oglas joj se javio susjed Mirko Grošelji i s njim je nadalje kontaktirala u vezi nestanka supruga. Od susjeda je saznala da su dan prije njegovog nestanka njenog muža tražile dvije uniformirane osobe, a dolazile su i nakon njegovog nestanka. Inače, suprug je imao sina iz prvog braka koji je bio u Beogradu, zaposlen u JNA, ali je sa tim sinom bio svađi.

⁵ Svjedokinja **Marija Prole** u istrazi je navela da su Radoslav Ratković i njegova supruga 1. srpnja 1991. godine napustili Tenju i došli stanovati kod njih u Osijek. Sjeća se da su 7. prosinca 1991. godine predvečer k njima došla dva uniformirana muškarca. Tražili su Radoslava Ratkovića rekavši da ga vode na informativni razgovor. Treća osoba bila je vani u vozilu «Yugo» bordo boje. Ratković se spremio i otišao s

Njen šogor Radoslav Ratković bio je vlasnik automobila marke „Mercedes“. Auto je bio parkiran u garaži kod susjeda, a nekoliko dana nakon što je Ratković odveden auto je pod okriljem noći ukraden iz garaže. Kasnije je automobil pronađen i predan vlasniku.

Sukladno zakonskoj odredbi sadržanoj u članku 331. st. 1. točka 1. ZKP-a (radi se o općem propisu na temelju kojeg se na glavnoj raspravi mogu pročitati zapisnici o iskazima svjedoka koji su u međuvremenu preminuli ili je pak, između ostalog, njihov dolazak na sud nemoguć ili znatno otežan zbog starosti, bolesti ili drugih važnih uzroka) pročitani su iskazi svjedoka Vjenceslava Billa, Josipa Hanzera i Šime Ivaškovića.⁶

Branitelj prvooptuženika odvjetnik Dražen Matijević i prvooptuženik uložili su prigovor na iskaz svjedoka, ističući da je Vjenceslav Bill umirovljen kao duševni bolesnik te da nije mogao svjedočiti vjerodostojno.

njima. Ta dvojica imala su oko 30 godina, a uniforme su bile šarene. Sutradan je Ratković trebao primiti dežurstvo u bolnici pa je ona provjeravala je li došao raditi i tako saznala da je on u bolnici i da je operiran. Otišla je u bolnicu i detaljnije o svemu razgovarala s doktorom Hanzerom.

⁶ Ispitan u istražnom postupku svjedok **Vjenceslav Bill** je naveo da je negdje u srpnju ili rujnu 1991. pristupio u Prištapsku bojnu kojom je zapovijedao okr. Branimir Glavaš, dok je za osiguranje Izvršnog vijeća Osijek bio zadužen Zdenko Farkaš. Ustvrdio je da su se u zgadi tadašnjeg SNO-a ispitivali civili. U vezi sa ubojstvima građana srpske nacionalnosti i pronalaska leševa u rijeci Dravi navodi da je jednom prilikom sa Zdenkom Farkašom bio u zimskoj luci i tada je vidio jedan leš muškarca, omanjeg stasa. Tom prilikom je Farkaš tražio od njega da ubije Matu Šabića te mu je i priprjetio da će proći kao taj muškarac kojeg su izvadili iz Drave ukoliko to ne učini. Navodi kako nikada nije čuo da bi okr. Branimir Glavaš direktno zapovjedio da se netko privede ili likvidira, ali bi svojim ljudima znao govoriti da neka osoba smeta ili da ga je ta osoba naljutila, nakon čega bi to bilo sasvim dovoljno «slobodnim strijelcima» da tu osobu likvidiraju. Za sebe navodi da je i sam bio «slobodan strijelac», da je imao sve ovlasti i da je mogao likvidirati koga je htio. Čuo je za Samostalnu uskočku satniju od Bekavca zvanog Buše. Njega zna od malena i on mu je prvi dao do znanja da je ova Samostalna uskočka satnija umiješana u likvidacije na Dravi. Prema tim saznanjima u te likvidacije nisu bili umiješani isključivo ljudi iz Samostalne uskočke satnije, već su to činili i neki drugi, kako navodi «iz iseljeničtva».

Svjedok **Josip Hanzer** ispitan u istrazi izjavio je da je za vrijeme Domovinskog rata bio zaposlen u tadašnjoj Općoj bolnici Osijek kao šef Maksilofacijalnog odjela. Sjeća se da je početkom prosinca 1991. godine u bolnicu dovezen Radoslav Ratković, u stanju šoka, ustrijeljen u lice, pothlađen i s puno izgubljene krvi. On je bio dežurni liječnik te ga je operirao, a nakon operacije Ratković je 28 dana ležao na njegovom odjelu. Razgovarao je s Ratkovićem o tome što mu se dogodilo, pa mu je on ispričao da su po njega došli neki ljudi u uniformama, da su ga odvezli u podrum neke kuće u Dubrovačkoj ulici na ispitivanje, tražili su da oda svoje suučesnike, zalijepili su mu ljepljivom trakom noge, ruke i usta, odvezli ga do Bastiona, pucali u njega i bacili u Dravu, ali je on uspio isplivati, osloboditi se i doći do Gimnazije u Tvrdi, gdje su ga našli hrvatski vojnici i prebacili u bolnicu. Kod tog razgovora Ratković nije spominjao da je vidio egzekuciju doktora Kutlića pa mu je bilo čudno kada je naknadno o tome pričao u jednoj televizijskoj emisiji. Za vrijeme tih 28 dana, dok je Ratković ležao na njegovom odjelu, nije ga nitko čuvao.

Svjedok **Šimo Ivašković** naveo je da je Svetislav Vukajlović bio njegov susjed i da je stanovao u kući preko puta njegove. Ne sjeća se datuma, niti mjeseca, zna samo da je bilo prohladno, kada se pred kućom zaustavio jedan automobil marke «Jugo», bio je crvene boje, a zadnje staklo i još jedno bočno bilo je prekriveno maskirnom ceradom. Vidio je da su iz automobila izašle tri naoružane osobe u maskirnim odorama. Raspitivale su se za Dragoljuba Srsenića i Luku Salajića, a to su dvije osobe koje također stanuju u ulici u kojoj stanuje i svjedok. O Svetislavu Vukajloviću nisu ništa pitali. Svjedok je tada vidio da je jedna od tih osoba otišla do kuće Svetislava Vukajlovića, a druga dvojica su šetali po ulici. Nakon toga svjedok je otišao u kuću i više nije vidio ovaj automobil pa je kroz prozor izvirivao na ulicu i vidio da su automobil preparkirali te da automobil sada stoji ispred kuće Svetislava Vukajlovića. Nakon pola sata izašao je iz kuće i došao do ograde te je vidio da automobil napušta ulicu, ali u tom cijelom zbivanju nije vidio Svetislava Vukajlovića. Nakon ovog događaja Svetislava Vukajlovića uopće više nije vidio. U proljeće je saznao od kćeri Svetislava Vukajlovića, koja je dolazila obrađivati vrt, da joj je otac poginuo, odnosno da je upucan i sahranjen na Aninom groblju.

Pročitani su iskazi svjedokinja Silve Butković Soldo sa zapisnika od 20 listopada 2006. god.

Glavna rasprava nastavljena je izvođenjem materijalnih dokaza.

Pročitani su bez primjedbi:

- tekst iz tjednika „ST“ od 20. srpnja 1991. god. pod nazivom „ Četnički vojvoda iza rešetaka“, odnosno tekst ispod podnaslova „Truju, pale, ubijaju...“,
- smrtni list Matičnog ureda Osijek od 28. srpnja 1991. god. iz kojeg proizlazi da je Zoran Brekalo preminuo dana 17. rujna 1991. god.,
- novinski tekst objavljen u ST-u od 5. rujna 1991. god. pod naslovom „Spriječen atentat na Glavaša“ koji je potpisao novinar Robert Pauletić,
- preslika vlastoručno pisanog dopisa tadašnjeg ministra obrane RH naslovljen na Predsjednika Skupštine općine Osijek, a upućen telefaksom dana 23. ožujka 1991. god.,
- tekst objavljen u Glasu Slavonije pod nazivom „Crno-bijeli svijet“ autora Davora Špišića i Daria Topića,
- uvjerenje Operativne zone Osijek od 6. srpnja 1992. god., klasa: 802-01/92-02/01, kojim se potvrđuje da se Krunoslav Fehir nalazio u 160. jedinici od 12. 06. 1991. g. do 31.07.1991. g.,
- rješenje Ureda za obranu Osijek od 6.4.1993. god., klasa: UP/I-800-04/93-03/280, prema kojem se vojni obveznik Krunoslav Fehir prevodi u pričuvni sastav HV-a,
- zapovijed zapovjednika Štaba za obranu Slavonije i Baranje Franje Pejića od 24. srpnja 1991. (s ovog dokumenta je odlukom MORH-a skinuta oznaka tajnosti),

Izvršen je uvidu u slijedeće dokumente:

- presliku putovnice na ime Mladen Pavlovsky,
- presliku računa hotela „Thermal“ u Moravskim Toplicama od 26. kolovoza 1991. god.,
- presliku sobne iskaznice pansiona datirane 21. do 23. kolovoza 1991. god.,
- preslike službenih legitimacija pripadnika rezervne policije na ime Branimir Glavaš, datirane 15.1.1991. g., kao i pripadnika rezervnog sastava ZNG-a na ime Branimir Glavaš,
- preslike službenih legitimacija pripadnika rezervne policije na ime Berislav Mišura od 15.1.1991. g. kao i pripadnika rezervnog sastava ZNG-a od 5.7.1991. g.,
- u skicu koju je sačinio Krunoslav Fehir.

08. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandez, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, HVIDR-a

Glavna rasprava nastavljena je izvođenjem materijalnih dokaza.

Pročitana je zapisnik, odnosno transkript sjednice održane u Uredu Predsjednika Republike Hrvatske Franje Tuđmana 20. studenog 1991. godine. Inače, ovaj dokument je deklasificiran, odnosno odlukom Vlade RH od 10. srpnja 2008. godine s ovog dokumenta je skinuta oznaka tajnosti kako bi se mogao koristiti u sudskom postupku.

Iz pročitaneog dokumenta proizlazi da se na sastanku razgovaralo o situaciji u Vukovaru, uz predsjednika Tuđmana sastanku su među ostalima nazočili i Gojko Šušak, Martin Špegelj, Ivan Vekić, Antun Tus i Josip Manolić.

Gojko Šušak, tadašnji ministar obrane RH, je rekao da je tzv. „Glavašev odred“ bio pod zapovjedništvom Zbora narodne garde i da je imao svog zapovjednika te da to nije bio prvooptuženik, makar je on bio pozadinac koji je sve pripremio.

Antun Tus, tadašnji načelnik Glavnog stožera HV-a, je rekao da su prvooptuženika Branimira Glavaša odredili za koordinatora u zapovjedništvu obrane grada Osijeka, ali da je na dužnosti bio civilni sekretar za obranu Osijeka i da je koordinirao vojne akcije bez formalnog zapovjedničkog mjesta.

Vijeće je djelomično usvojilo dokazne prijedloge stranaka, isti su podnijeti pismenim putem, te će se u nastavku glavne rasprave kao svjedoci ispitati Tomislav Čombor, Smilja Marković, Stjepan Marković, Zdenko Blašković, Zoran Sever-Smrčak, predloženi od ŽDO-a, te Martin Špegelj i Darko Tolić, predloženi od braniteljskog tima prvooptuženika, kao i svjedok Josip Katančić.

Glavna rasprava se nastavlja **u ponedjeljak 12. siječnja**, kada bi se neposredno trebali ispitati svjedoci Mladen Pavlovsky, tadašnji zamjenik prvooptuženika Branimira Glavaša u Sekretarijatu za narodnu obranu, te dodatno Svjetlana Petković, kći ubijenog Đorđa Petkovića.⁷

12. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjštavaju: Jelena Đokić Jović, Documenta i Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alvarez Fernandez, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Salavonije, Branko Macan, HVIDR-a

U nastavku glavne rasprave pročitani su slijedeći materijalni dokazi:

- Dopis Hrvatskog crvenog križa od 27. studenog 2008. godine
- Dopis Gradskog društva Crvenog križa Osijek, ur. br. 140-2/2008, od 9. siječnja 2009. godine

Branitelj I optuženog odvjetnik Dražen Matijević Predsjedniku Vijeća predao je kopiju dopisa Gradskog društva Crvenog križa Osijek od 9. siječnja 2009. godine naslovljenu na I-optuženog Branimira Glavaša te je predložio da se isti pročita kako bi se pojasnio dopis Hrvatskog crvenog križa od 27. studenog 2008. godine, a vezano za datume kada je Svjetlana Petković podnijela službeni zahtjev za traženje svoga pokojnog oca Đorđa Petkovića. Naime, iz

⁷ Svjedokinja Svjetlana Petković je bila izvanraspravno saslušana dana 24. travnja 2008. god.

dopisa Hrvatskog crvenog križa od 27. studenog 2008. godine proizlazi da je to učinila 31. prosinca 1991. godine, a iz dopisa Gradskog društva Crvenog križa Osijek od 9. siječnja 2009. godine proizlazi da je to učinila 11. ožujka 1994. godine

Svjedočenje Svjetlane Petković

Iskazivala je identično kao u zapisniku o izvanraspravnom ispitivanju od 24. travnja 2008. godine, koji je pročitan na glavnoj raspravi dana 12. studenog 2008. godine.

Svjedokinja je izjavila da je početkom 1992. godine prijavila Gradskom društvu Crvenog križa nestanak svoga oca Đorđa Petkovića, prilikom čega joj nije izdana potvrda o tome. Datum 31. prosinca 1991. godine, koji se navodi u dopisu Hrvatskog crvenog križa od 27. studenog 2008. godine, točniji je datum od onoga koji se navodi u dopisu Gradskog društva Crvenog križa Osijek od 9. siječnja 2009. godine. Naime, u njemu stoji pojašnjenje iz kojeg proizlazi da je nestanak Đorđa Petkovića prijavila 11. ožujka 1994. godine. Svjedokinja je potvrdila da na kraju obrasca koji joj je predložen, a koji je datiran s danom 11. ožujka 1994. godine, zaista stoji njen potpis, no sigurna je da službenica Crvenog križa takav obrazac nije popunjavala te da 11. ožujka 1994. godine nije niti bila u Crvenom križu. Osim početkom 1992. godine, kada je prijavila nestanak svoga oca, u Crvenom križu bila je još jednom, kada se odazvala pozivu da donese očev zdravstveni karton te karton stomatologa. Početkom siječnja joj je bio predložen obrazac iz kojeg proizlazi da joj je otac odveden 7. rujna 1991. godine. Izjavila je da nikada nije rekla datum nestanka svog oca, jer joj to nije poznato.

Sa pokojnim ocem imala je gotovo svakodnevne telefonske kontakte. U inkriminiranom razdoblju boravio je uglavnom u Osijeku.

Svjedočenje Mladena Pavlovskog

Iskazivao istovjetno kao u istrazi.⁸

⁸ Svjedok **Mladen Pavlovsky** u istrazi je naveo da je do 15. rujna 1991. obnašao dužnost zamjenika sekretara Sekretarijata za narodnu obranu. U to vrijeme sekretar tog sekretarijata bio je okr. Branimir Glavaš. Dana 15. rujna 1991. svjedok je prešao u Sigurnosno-informativnu službu, tzv. SIS, i u njoj se zadržao do 31. siječnja 1995. Osobno mu ništa nije poznato u svezi s ubojstvima građana srpske narodnosti na Dravi, jer u okviru svoje funkcije nije pokrивao to područje i radio na tim pitanjima. Poznato mu je da je zapovjednik Samostalne uskočke satnije bio okr. Ivica Krnjak. Ne zna točan datum formiranja te postrojbe jer kroz evidenciju ureda za obranu taj datum nije definiran. Nije mu poznat niti ustroj te satnije. Po logici stvari zna da je ta satnija bila podređena prvo operativnoj zoni, koja je kasnije prerasla u Zborno područje Osijek, a koje je zamijenjeno Zbornim područjem Đakovo. Poznato mu je da je okr. Branimir Glavaš 7. prosinca 1991. bio postavljen za zapovjednika obrane grada, a Samostalna uskočka satnija nije potpadala pod zapovjedništvo obrane grada budući je pod zapovjedništvo obrane potpadala 160., 106., 130. i 135. brigada HV. Okr. Branimir Glavaš nije imao neku postrojbu kojom bi isključivo on zapovijedao. Dana 20. lipnja 1991. osnovana je zaštitna četa. Zapovjednik zaštitne čete bio je Nikola Jaman. Ona je potpadala pod zonu odgovornosti Štaba za zapovijedanje obrambenim snagama istočne Slavonije, što je kasnije preraslo u Operativnu zonu Osijek. Zaštitna četa bila je formirana naredbom izvršnog vijeća od 20. lipnja 1991. godine, zbog mogućnosti oružane pobune na ovom području i sukladno mjerama pripravnosti. Branimir Glavaš, kao sekretar Sekretarijata za narodnu obranu, odgovarao je Izvršnom vijeću, općini i ministru obrane. Zaštitna četa je brojala 121 pripadnika po formacijskom ustrojstvu. Bojna osječkih branitelja nastala je 1996. godine i to da bi se riješio status osobama koje su zadužile oružje tijekom 1991. pa do njihovog prelaska u neku formalnu vojnu postrojbu ZNG ili HV. Nikoli Jamanu, kao zapovjedniku zaštitne čete, pretpostavljeni zapovjednik bio je pukovnik Franjo Pejić. Kada je formirano zapovjedništvo obrane grada zapovjednik je bio Franjo Čebić, a nakon njega Eduard Bakarec. Koliko mu je poznato, iako u to vrijeme nije bio u sekretarijatu za narodnu obranu, općinski sekretarijat za narodnu obranu nije sudjelovao

Svjedok je potkrijepio navode prvooptuženika iznijete u obrani te je iskazao kako je prvi zapovjednik zaštitne čete, koja je mobilizirana 20. lipnja 1991. godine, bio Nikola Jaman. Optuženi Branimir Glavaš nije mogao zapovijedati tom četom, jer kao sekretar za narodnu obranu nije bio u zapovjednom lancu.

Nikada nije čuo da je I-optuženi izdao zapovijed pripadnicima Zaštitne čete u smislu privođenja, mučenja i ubijanja civila. Nije mu poznato niti da su pripadnici zaštitne čete ili SUS-a dovodili, zlostavljali i likvidirali civilne osobe.

Rekao je kako je pročitao monografiju „160. brigada“, napisanu u ratnim uvjetima te kako je ista bila u funkciji propagandno-psihološkog djelovanja, puna neistinitih podataka.

Poznato mu je da se drugooptuženik Ivica Krnjak u obranu RH uključio u ljeto 1991. godine kao referent obavještajnih poslova, a kasnije je postao zapovjednik 1. diverzantske čete, koja je kasnije nazvana SUS. Nije mu poznato kada je ista osnovana, ali je ustvrdio da nije bila osnovana do 15. studenog 1991. godine. Zapovijed za osnivanje I diverzantske čete dao je Karl Gorinšek. Pripadnica SUS-a bila je i III-optužena Gordana Getoš Magdić, no nije mu poznato u kojem razdoblju. Za ubojstvo u dvorištu zgrade općinske uprave saznao je u prosincu 1991. ili siječnju 1992. godine.

Svjedok je rekao da se od 31. kolovoza do 4. rujna 1991. godine nije nalazio u Osijeku pa nije ni mogao biti nazočan ubojstvu Čedomira Vučkovića u dvorištu SNO-a. Čedomir Vučković ubijen je 31. kolovoza 1991. god.

13. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

u mobilizaciji osoba za Samostalnu uskočku satniju. Nije bilo prelazaka iz SIS-a u Samostalnu uskočku satniju i nije bilo nekakvih personalnih preklapanja između te dvije formacije. Stjepan Antolašić je bio najprije referent u operativnoj zoni za obavještajne poslove, a kasnije je postao načelnik službe za obavještajne poslove. Prije Stjepana Antolašića referent za obavještajne poslove bio je okr. Ivica Krnjak. SIS nije imao nikakve sveze s obavještajnim poslovima, odnosno sa službom obavještajnih poslova. Nije mu poznato kako je okr. Ivica Krnjak prešao iz Službe za obavještajne poslove na čelo Samostane uskočke satnije. Od lipnja 1991. godine postojale su iskaznice pričuvnog sastava Zbora narodne garde te su takve iskaznice uz pripadnike ZNG imali i pripadnici zaštitne čete, a takve iskaznice izdavao je okr. Branimir Glavaš kao sekretar. Do travnja 1991. postojale su samo policijske snage kao oružane postrojbe. Dana 18. travnja 1991. formira se Zbor narodne garde u okviru Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima, a ZNG se definirao kao oblik redarstvenih snaga koje su ulazile i potpadale pod Ministarstvo unutarnjih poslova. Po zapovijedi zapovjednika operativne zone Karla Gorinšeka od 7. studenog 1991. osnovao se Samostalni bataljun zapovjedništva obrane grada, a zapovijed je izvršena 11. studenog 1991. U samostalni bataljun zapovjedništva obrane grada ušle su i zaštitna četa i studentska četa, a samostalnim bataljunom zapovjedništva obrane grada zapovijedao je Dubravko Lukić-Ježerčić, da bi kasnije iz tog samostalnog bataljuna 8. siječnja 1992. nastala 106. brigada HV, koja je također bila pod zapovjedništvom Ježerčića. Okr. Branimir Glavaš je iz civilne strukture u vojne prešao u studenom 1991., kada dolazi na mjesto za odnose s javnošću IPD i to u zapovjedništvo obrane grada, kojim je tada zapovijedao Eduard Bakarec. Okr. Gordana Getoš-Magdić, kao i Marela Đurić, dolazile su u prostorije sekretarijata za narodnu obranu, bile su u prijemnoj kancelariji i znale su se javljati na telefon u prijemnoj kancelariji. Gordana Getoš-Magdić bila je tajnica općinskog odbora HDZ-a u to vrijeme.

Izještavaju: Jelena Đokić Jović, Documenta i Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava

Suđenje prate Romana Maćešić i Laura Alavarez Fernandez, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković i Marko Šjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Današnje glavna rasprava nastavljena je saslušanjem svjedoka obrane.

Svjedočenje Ištvana Mihaleka

Potvrdio je iskaz dan tijekom istražnog postupka potkrepljujući navode obrane prvooptuženika i to u slijedećem:

- Iskazao je kako je zapovjednik zaštitne čete bio Nikola Jaman, a dozapovjednici Josip Fehir i Stanko Višević. Sve do lipnja 1991. godine postrojba, preteča zaštitne čete, bila je u rezervnom sastavu MUP-a. Kada je temeljem naredbe predsjednika Izvršnog vijeća formirana, zaštitna četa od tada je pod vojnom ingerencijom Franje Pejića, tadašnjeg člana Kriznog štaba za Slavoniju i Baranju za vojna pitanja.

- Branimir Glavaš bio je Sekretar Sekreterijata narodne obrane te nije imao niti formalne niti stvarne ingerencije nad zaštitnom četom.

- 31. kolovoza 1991. godine nakon povratka sa terena u večernjim satima vratio se zajedno sa prvooptuženikom u prostorije SNO-a. Ubrzo nakon toga, dok je u fotokopiraoni kopirao neke dokumente, čuo je pucanj. Nastala je strka, svi su trčali van. 5 ili 6 metara od ulaza uočio je grupu ljudi (Josipa Fehira, Stanka Viševića, Mirka Grošelja, Marka Jonjića i Ratka Žuvelu), među njima i optuženog Branimira Glavaša. Vidio je na tlu tijelo za koje je netko od prisutnih rekao da se radilo o četniku koji je upao u dvorište.

- Krunoslav Fehir bio je sin Josipa Fehira koji u inkriminiranom periodu nije bio pripadnik zaštitne čete.

- Dok je Nikola Vasić boravio u podrumu zgrade gdje se nalazio Centar za obavješćivanje nije vidio nikoga da ga zlostavlja. Mirko Grošelj, tada čelni čovjek SIS-a, ispitivao je Vasića, koga su kasnije dvojica policijskih djelatnika i dvojica pripadnika ZNG-a prepratila u policijsku postaju.

- Svjedok je potvrdio da je sudjelovao u izdavanju publikacije „Monografija 160. brigade“, koja je i izdana na njegovu inicijativu. Novinarka Ana Diklić je na njegovu molbu pristala sudjelovati u stvaranju te publikacije. Kako nije imala osnovno vojno predznanje, a nije znala koristiti vojnu terminologiju, nakon tiskanja knjige uočen je niz netočnih podataka. Smatra da je publikacija imala psihološko propagandni karakter.

Na upit **zastupnika optužbe** svjedok je naveo da je za naoružavanje dragovoljaca i pripadnika zaštitne čete zaslužan Branimir Glavaš. Oružje su uglavnom dijelili članovima HDZ-a, a i drugim građanima. Ne zna na koji način se dolazilo do tog oružja.

Zastupnik optužbe stavio je *primjedbu* na iskaz svjedoka navodeći da je iskonstruiran te da je očito kako je svjedok njime želio pogodovati položaju I-optuženog.

Svjedočenje Marijana Marića

Naveo je da je nakon ustrojavanja zaštitna četa brojala oko 120 ljudi. Nikola Jaman bio je postavljen za zapovjednika zaštitne čete. Nikad nije vidio da se I-optuženi postavljao kao nadređen Nikoli Jamanu ili Josipu Fehiru. Ne zna ništa o dovođenju civila u garaže koje su se nalazile u blizini zgrada SNO-a. Kada se zbilo događaj 31. kolovoza 1991. godine nije se nalazio

u dvorištu zgrade SNO. U kasnim večernjim satima, po povratku u dvorište zgrade SNO, primijetio je policijske službenike koji su vršili očevid. Netko je spomenuo da je osoba koja je ležala na tlu četnik, koji je preskočio ogradu kako bi izvršio atentat na Branimira Glavaša. Krunoslav Fehir nije bio pripadnik zaštitne čete. U to vrijeme Fehir je imao 15 ili 16 godina i nije dužio oružje. U lipnju, srpnju i kolovožu nije imao niti iskaznicu ZNG-a. Svjedok je potvrdio kako je ipak moguće da se Krunoslav Fehir 31. kolovoza 1991. godine mogao zateći na stražarskom mjestu.

Zastupnik optužbe stavio je *primjedbu* na iskaz svjedoka u dijelu kad je svjedok naveo kako nije vidio da je I-optuženi bio nadređen i da je zapovijedao zaštitnom četom. Smatra da svjedok u vezi s tim nije govorio istinu.

Glavna rasprava nastavlja se sutra kada bi se trebao ispitati svjedok Nikola Jaman, koga obrana prvooptuženika navodi kao zapovjednika zaštitne čete. Neposredno ispitivanje ovog svjedoka već je u dva navrata odgođeno. On je naime, trebao biti ispitivan 25. travnja 2008. god., kada je, nakon što je Predsjednik vijeća odbio dodatno medicinsko vještačenje, sudnicu napustio odvjetnik četvrtoptuženog Mirka Sivića, i 08. srpnja 2008. god., kada zbog bolesti glavnoj raspravi nije pristupio branitelj petooptuženog odvjetnik Radan Kovač.

Zapažanja:

Predsjednik Vijeća je zabranio pitanje zastupnika optužbe upućeno svjedoku Ištvanu Mihaleku, koji je od svjedoka zatražio da protumači kako je moguće da se u publikaciji 160. brigade ne spominju Pejić i Čebić, kao zapovjednici Osijeka. Zabranjujući pitanje, predsjednik Vijeća je naveo da svjedok nije pozvan da tumači sadržaj publikacije. No, svjedok je urednik knjige pod nazivom „Monografija 160. brigade“, objavljene u srpnju 1992. godine.

Zastupnik optužbe citirao je dio tajnog iskaza svjedoka Nikole Vasića. Podsjetimo, tijekom ispitivanja ovog svjedoka 28. svibnja 2008. god. sa glavne rasprave je bila isključena javnost. Predsjednik Vijeća nije reagirao.

14. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštavaju: Jelena Đokić Jović, Documenta i Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava

Suđenje prate promatrači OESS-a te promatrači: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Salavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Svjedočenje Nikole Jamana

Svjedok je potvrdio da je on naredbom Izvršnog vijeća Općine Osijek od 21. lipnja 1991. imenovan zapovjednikom Zaštitne čete. Formiranjem ove postrojbe Josip Reihl Kir, tadašnji načelnik osječke policije, postao je njegov neposredni nadređeni. Ta postrojba imala je više

naziva pa se zvala, kazao je svjedok, Prištabska četa, a oni su je među sobom zvali 1. hrvatskom bojnomo i iz šale 1. hrvatskom ustaškom bojnomo.

Ustvrдио je da je optuženi Glavaš do prosinca 1991. bio sekretar narodne obrane, da nije bio u zapovjednim strukturama i da pored njega nije mogao zapovjedati Zaštitnom četom. „ Glavaš se kao sekretar brinuo za nabavku logistike i nije se miješao u moje ovlasti“, rekao je svjedok.

Prvooptuženog Glavaša nije teretio za privođenja, mučenja i likvidacije civila.

Potvrдио je navode obrane prvooptuženog da je zaštitna četa prerasle u Samostalni bataljun pod zapovjedništvom Dubravka Jezerčića.

Za događaj od 31. kolovoza 1991. kada je ubijen Čedomir Vučković saznao je sutradan u Njemačkoj od Glavaša, koji mu je rekao da je jedna osoba upala u dvorište Sekretarijata i da je ubijena.

Idućeg dana, svjedok se, kaže, vratio u Osijek gdje se prvo govorilo da je tu osobu ubio Zoran Brekalo, ali se ispostavilo da ju je ubio Krunoslav Fehir.

Tada maloljetnog Krunoslava Fehira u postrojbu je doveo otac Josip Fehir. „ Ja se nisam slagao s tim, jer je Krunoslav Fehir bio maloljetan, njegov otac doveo ga je u postrojbu protiv moje volje. U to vrijeme Krunoslav Fehir nije dužio oružje, međutim ja sam vidio njegovu izjavu i sliku s winchesterkom „, rekao je svjedok. Ustvrдио je da nije istina da je u Zaštitnoj četi bila samo jedna puška te marke, jer ih je on tamo donio osam.

Krunoslav Fehir nije bio na rasporedu za čuvanje straže, ali se 31. kolovoza našao na stražarskom mjestu zbog nedostatka ljudi, jer je dio Zaštitne čete imao intervenciju na poligonu C.

Napomenuo je kako poznaje drugooptuženog Ivicu Krnjaka, kojega je nazvao sposobnim vojnikom, i trećooptuženom Gordanu Getoš-Magdić.

Milan Šipoš nije bio pripadnik zaštitne čete dok se Ljepojko Rukelj kratko zadržao u postrojbi, jer je ubrzo otišao na teren u Laslovo, prisjetio se svjedok.

Na upit zastupnika optužbe svjedok je naveo:

- da je do prvog naoružanja došao preko prvooptuženika,
- da mu je kao zapovjedniku zaštitne čete nadređeni bio pukovnik Franjo Pejić, ali da je pri tom nastavio surađivati s Josipom Reihl Kirom, a kasnije i Matom Šalinovićem,
- da je pukovnik Franjo Pejić obnašao funkciju načelnika Štaba za obranu Slavonije od svibnja 1991. god. sve do dolaska Karla Gorinška u Osijek, koncem srpnja ili početkom kolovoza 1991. godine,
- da je zapovjed za akciju na Tenju izdao Mato Šalinović zajedno sa Mirkom Grošeljem, pripadnici zaštitne čete bili su uključeni u akciju bez njegovog znanja,
- da u knjizi tiskanoj u čast 160. brigade pod nazivom „ Monografija 160. brigade“ nije navedeno njegovo ime kao zapovjednika zaštitne čete, jer se on nije htio isticati. „ Želio sam da obični ljudi u toj publikaciji budu spomenuti“, rekao je,

- da ne može vremenski odrediti koliko je dugo, počevši od 20. lipnja 1991. godine, trajala domobilizacija zaštitne čete do popune punog sastava.⁹

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu **stavio je** prigovor na dio iskaza u pogledu vjerodostojnosti tvrdnje da je Jaman bio zapovjednik Zaštitne čete.

Svjedok Boris Čaleta danas nije ispitan jer kao djelatna vojna osoba nije oslobođen čuvanja vojne tajne.

Budući da je u međuvremenu tragično nastradao, temeljem članka 331. st. 1. točka 4. ZKP-a pročitana je iskaz tadašnjeg pripadnika Zaštitne čete pokojnog Gordana Čačića, dan tijekom istražnog postupka 19. veljače 2007. godine, u kojem je naveo da nije vidio Glavaša da nekome zapovijeda.

Suđenje se nastavlja sutra kad bi iskaze trebali dati Ratko Žuvelja i Branko Zakanji.

15. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate Romana Maćešić, Laura Alavarez Fernandez, Nenad Marić, Ured OESS-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Neposredno prije glavne rasprave članica Vijeća Rajka Tomerlin obavijestila je predsjednika Vijeća da zbog bolesti nije u mogućnosti pristupiti na sud pa je glavna rasprava odgođena za dan 19. siječnja 2009. godine kada bi trebao biti saslušan svjedok Vladimir Šeks.

21. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Prije početka glave rasprave **Predsjednik Vijeća** predao je obrani radi očitovnja podnesak u kojem je **zastupnik optužbe** predložio izvođenje dodatnih personalnih (neposredno ispitivanje Josipa Boljkovca, ministra unutarnjih poslova u Vladi RH od svibnja 1990. god. do srpnja 1991. god.) i materijalnih dokaza (čitanje transkripata sa sjednica Vrhovnog državnog vijeća RH iz srpnja i kolovoza, novinskih članaka objavljenih u inkriminiranom razdoblju u novinama pod nazivom „ST“ i „Glas Slavonije“, pregled DVD snimke sa video zapisima emitiranih na HRT-u

⁹ Iz izvješća Sekretarijata za narodnu obranu općine Osijek od 21. lipnja 1991. godine, koje je potpisao prvooptuženik kao tadašnji sekretar SNO-a, proizlazi da se odmah pristupilo mobilizaciji, da je upućen 121 poziv te se kraju konstatira da je popunjenost jedinice 100%.

tijekom siječnja 1991. god. te srpnja i kolovoza 1992. godine, kao i uvid u ratne puteve za drugooptuženog, trećooptuženicu i šestooptuženog, izdanih od Hrvatske kopnene vojske, Zapovjedništva G1 Karlovac).

Svjedočenje Dubravka Jezerčića

Potvrdio je iskaz dan tijekom istražnog postupka potkrepljujući u bitnome navode obrane prvooptuženika.

Zapovjednik Samostalnog bataljuna, koji je kasnije prerastao u 160. brigadu HV-a, kojom je također zapovijedao, postao je 07. studenog 1991. god. temeljem zapovjedi Karla Gorinška, tadašnjeg zapovjednika Operativne zone Osijek, ali na prethodni nagovor Mladena Pavlovskog i Nikole Jamana. U sastav Samostalnog bataljuna ili Samostalne bojne ušla je i Zaštitna četa kao okosnica, a do punog sastava bataljun je dopunjen mobilizacijom ostalih pripadnika. U to vrijeme Samostalni bataljun bio je podređen zapovjedniku obrane grada, Eduardu Bakarecu, koji je na tom mjestu „naslijedio“ Franju Čebića, a potom i prvooptuženiku, kad je ovaj 07. prosinca 1991. god. postao zapovjednik obrane grada.

Dok je prvooptuženik obnašao funkciju sekretara za narodnu obranu općine Osijek svjedok je, tada kao načelnik odjela za međuopćinske poslove munistarstva obrane RH, njemu bio nadređen. S prvooptuženikom je, inače, surađivao na civilnim poslovima popune, najprije zaštitne čete, a potom i samostalnog bataljuna kao i na formiranju 3. brigade, 106. brigade, a kasnije i 130. brigade. Kao sekretar za narodnu obranu optuženi Glavaš se nije „uplitao u zapovijedanje“, rekao je svjedok.

Optuženog Krnjaka poznaje. S njim se naime, susretao nakon što je sa zapovjednih dužnosti u Hrvatskoj vojsci 1993. god. imenovan za načelnika PU osječko-baranjske. Trećooptuženicu poznaje od 1992. ili 1993. god. preko oca.

Kazao je da je osim iz medija za zločine nad osječkim civilima koji su navedeni u optužnici prvi puta čuo na policijskoj konferenciji za novinare. Potom je od suradnika zatražio da mu dostave dokumente o svim neriješenim ubojstvima civila i otkrio da je posao u većini slučajeva odrađen neprofesionalno. U nekim slučajevima nije bilo očevidnih zapisnika, a ni službenih policijskih bilješki. Suradnici su na Jezerčićevo pitanje zašto se istrage nisu obavile bolje, odgovorili da je bilo takvo vrijeme.

Iako je o svemu obavijestio MUP, u kojem je osnovan posebni odjel za ratne zločine i terorizam, na nerazjašnjenim ubojstvima civila počelo se intenzivnije raditi tek poslije mirne reintegracije 1998., a posebno nakon 2000. g.

Ustvrdio je da je Zaštitnom četom zapovijedao Nikola Jaman te da prvooptuženik nije mogao izdati zapovijed da se puca na pripadnike 101. zagrebačke brigade koji su se u prosincu 1991. god., tijekom akcije na Tenjski Antunovac, počeli povlačiti s položaja, jer u navedenoj akciji optuženik nije ni sudjelovao.

Na upit **prvooptuženika** svjedok je rekao da tvrdnje koje je tijekom svjedočenja iznio Tihomir Apari nisu točne, pri tom potvrdivši da je drugi bataljun 160. brigade iz sigurnosnih razloga bio preko SNO-a, odnosno Kriznog štaba, smješten u obiteljskoj kući u Wilsonovoj ulici.¹⁰

Svjedočenje Vinka Vrbanca

Na raspolaganje obrambenim snagama RH stavio se kao bivši časnik JNA. 10. kolovoza 1991. god. po zapovjedi generala Agotića javio se pukovniku Pejiću, tadašnjem zapovjedniku obrane istočne Slavonije i Baranje. Nakon što je 24. kolovoza 1991. god. potpisao ugovor o pristupu ZNG-u, upućen je kao operativac na bojišnicu od Valpova do Nove Gradiške. Nakon dolaska Karla Gorinška za zapovjednika Operativne zone, jedno vrijeme je bio veza između Operativne zone i europskih promatrača, a od 02. listopada 1991. godine pa sve do travnja 1992. g. bio je u Vinkovcima. Po povratku u Osijek postaje načelnik stožera, a potom, u lipnju 1992. god., i zapovjednik Operativne zone.

Po dolasku u Osijek dobio je iskaznicu sa potpisom prvooptuženika u svojstvu sekretara za narodnu obranu općine Osijek. Ova iskaznica uvelike mu je olakšavala kretanje po Osijeku, a posebno mu je koristila na punktovima na kojima su se vršile provjere. „Branimir Glavaš je bio karizmatička i politički jaka osoba pa je bilo poželjno imati njegov potpis na iskaznici, jer bez potpisa osobe koja se u Osijeku zna i prizna, nisi mogao ništa“, pojasnio je svjedok.

Ulaz u Sekretarijat za narodnu obranu osiguravala je Zaštitna satnija. Pripadnici ove satnije nisu imali određenu crtu bojišnice, bili su u gradu. „Čuo sam da je Jaman bio zapovjednik Zaštitne satnije, no u to vrijeme to nisam znao“, prisjetio se svjedok.

Posvjedočio je da u ratno vrijeme nije čuo za zločine nad osječkim civilima. Dodao je da se prvooptuženik nije miješao u vojne strukture prije nego što je krajem 1991. službeno postavljen za prvog čovjeka osječke obrane.

Ustvrđio je da je pukovnik Pejić, kao zapovjednik Štaba za obranu Istočne Slavonije i Baranje, izvješća podnosio Krznom štabu, na čijem je čelu tada bio Vladimir Šeks. Iako čelni ljudi kriznih štabova nisu imali ovlasti operativnog zapovijedanja, šef kriznog štaba u Vinkovcima je de facto izdavao zapovijedi.

Zapovjedništvu za obranu istočne Slavonije i Baranje bile su podređene sve vojne formacije u zoni odgovornosti tog zapovjedništva.

¹⁰ Podsjetimo, svjedok Tihomir Apari saslušan na glavnoj raspravi 10. prosinca 2008. godine, ustvrđio je da mu je prvooptuženik kao zapovjednik samostalnog bataljuna osobno naredio da puca na pripadnike 101. zagrebačke brigade koji su se nakon pada Ernestinova povlačili iz Tenjskog Antunovca. Prvooptuženik je Ostojiću, a ne Katančiću, kako je tvrdio prilikom ispitivanja 2005. god., zapovjedio da zauzmu kuću Janka Počuće u Wilsonovoj ulici u Osijeku kako bi se u njoj oformio štab Samostalnog bataljuna. Rekao je i da je prvooptuženik zapovjedio akciju „čišćenja“ Ernestinova, što je značilo da nitko od mještana ne smije ostati živ.

22. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvyštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Svjedočenje Ladislava Bognara

Zboru narodne garde priključio se u rujnu 1991. godine. Budući da je posjedovao i formalnu vojnu naobrazbu, u sustavu bivše JNA bio je rezervni oficir, odmah je imenovan za zapovjednika obrane te je u tom svojstvu poslan u Podravsku Slatinu. Po povratku u Osijek 11. prosinca 1991. godine počinje raditi u službi za informativno-psihološku djelatnost pri Zapovjedništvu Operativne zone Osijek, na čijem je čelu tada bio Karl Gorinšek.

Rat u Osijeku započeo je prijetnjama i maltretiranjem građana srpske nacionalnosti i sustavnim miniranjem njihovih kuća i prije početka velikosrpske agresije. Svjedok je ustvrdio da je početkom devedesetih u Osijeku postojala organizirana skupina oko prvooptuženika koja je u početku bila politička, a poslije je poprimila i vojna obilježja. „Meni je od početka bilo jasno da se na taj način ne provode najavljene demokratske promjene već neka vrsta terorizma prema građanima Osijeka. Ubrzo je Glavaš postao prvi čovjek u Osijeku, a zauzeo je i medije koji su veličali njegov lik i djelo i širili mržnju“, rekao je svjedok.

Prvooptuženika je prvi put susreo na sastanku vojnih zapovjednika Istočne Slavonije. „Tada mi je odmah bez razgovora rekao kakve mi to imamo zarobljenike, da se to odmah likvidira...“, kazao je svjedok.

Prvooptuženik je nastojao u potpunosti kontrolirati situaciju u ratnom Osijeku te su na svim strateškim mjestima u to vrijeme bili njegovi ljudi. Često se hvalio da je u Osijeku on zakonodavna, izvršna i sudska vlast i to je zaista tako i bilo, kazao je svjedok. Ustvrdio je da je prvooptuženik kao zapovjednik obrane nanio štetu, jer se miješao u sve poslove, iako nije imao ikakvo vojno znanje i nije se držao hijerarhije, odnosno subordinacije.

Istaknuo je da je Glavaš neposredno ili preko svojih ljudi vršio stalni pritisak na zapovjedništvo, u kojem su u najvećoj mjeri bili školovani časnici prebjegli iz JNA. „Učestalo ih je pokušavao kompromitirati, a protiv njih se koristio i nevažnim sitnicama“, prisjetio se svjedok. Dodao je da je optuženi Glavaš nastojao zavladatai i policijom te da je građanima govorio da se, ako im nešto treba, obrate Sekretarijatu za narodnu obranu, kojem je bio na čelu, a ne policiji.

O zločinima koji se prvooptuženiku Branimiru Glavašu i ostalima stavljaju na teret, svjedok nema izravnih saznanja, nego je o svemu uglavnom čuo iz priča ili preko medija.

Na upit **zastupnika optužbe** rekao je da je prvooptuženik u političkom smislu bio najmoćnija politička figura od početka devedesetih te da je to ostao do današnjih dana.

Stavljajući primjedbu na iskaz, **branitelj prvooptuženika odvjetnik Dražen Matijević** ustvrdio je da je svjedok svoj procesni položaj iskoristio kao političku tribinu, sve u namjeri da iskaže neprijateljstvo prema prvooptuženiku.

Optuženik Branimir Glavaš je u primjedbi na iskaz ustvrdio da se radi o lažnom iskazu, insinacijama i slobodnoj interpretaciji te je dodao da je jedini motiv svjedočenja bio da se njemu osobno nanese šteta.

Svjedočenje Josipa Katančića

Svjedok je neposredno saslušan na okolnost svjedočenja Tihomira Aparija.¹¹

Svjedok je sve to nazvao glupostima i neistinama, objašnjavajući to Aparijevom zavisti, jer nije dobio čin.

Inače, svjedok je tijekom rata bio pripadnik najprije 3. brigade, a potom i 160. brigade, u bataljunu kojim je zapovijedao Boris Ostojić, dok je on bio dozapovjednik. 160. brigada pod zapovjedništvom Dubravka Jezerčića bila je smještena u tzv. „Crvenoj vojarni“. „Nešto kasnije Ostojić je od zapovjedništva dobio jednu kuću, a ne sjećam se da li je ta kuća bila u Keršovanijevoj ili Wilsonovoj ulici“, kazao je svjedok.

Potvrdio je, međutim, da je bio u stanu Bogdana Počuče nakon puknuća cijevi, kako bi sanirao nastalu štetu. U to vrijeme stanovao je kod Ištvana Bočkaja, također pripadnika postrojbe, čiji se stan nalazio nasuprot stana Bogdana Počuče. „Ovaj stan nitko nije prisvojio i koristio ga, ja sam u par navrata prespavao tamo i to samo kad bi Bočkaju došla rodbina, jer on u svom stanu nije imao dovoljno prostora“, objasnio je svjedok.

Raspored ročišta zakazanih za **veljaču 2009. godine: 2., 3., 4., 5., 9., 10., 11., 12., 16., 17., 18., 19., 23., 24., 25. i 26., s početkom u 9,30 sati.**

26. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Glavnoj raspravi nije pristupio za danas pozvani svjedok Martin Špegelj. Svoj nedolazak opravdao je lošim zdravstvenim stanjem koje mu ne dopušta ikakvo psihičko i fizičko opterećenje. U prilog svojim tvrdnjama svjedok je priložio i medicinsku dokumentaciju.

Temeljem odredbe sadržane u čl. 331. st. 1. točka 1. ZKP-a pročitana je iskaz ovog svjedoka dan tijekom istražnog postupka.¹²

¹¹ Naime, ovaj svjedok je saslušan na glavnoj raspravi, ustvrdio da mu se suborac Josip Katančić „pohvalio“ da je zbog stana ubio Bogdana Počuču, svezao ga žicom i bacio u rijeku Dravu, u Zimskoj luci u Osijeku. Također je rekao da mu je prvooptuženik kao zapovjednik samostalnog bataljuna osobno naredio da puca na pripadnike 101. zagrebačke brigade koji su se nakon pada Ernestinova povlačili iz Tenjskog Antunovca. Prvooptuženik je Katančiću, kako je izjavio prilikom ispitivanja 2005. god. kod istražnog suca, zapovjedio da zauzmu kuću Janka Počuče u Wilsonovoj ulici u Osijeku kako bi se u njoj oformio štab Samostalnog bataljuna

Ispitan u istrazi svjedok Martin Špegelj, bivši ministar obrane RH izjavio je da je čuo za postrojbu zvanu BOB (Branimirova osječka bojna), ali nije vidio tu postrojbu niti zna tko je njome zapovijedao. No, po njegovom mišljenju postrojbom je najvjerojatnije zapovijedao Glavaš jer je on bio sekretar narodne obrane i zapovjednik obrane grada.

Prvooptuženik je prigovorio iskazu tvrdeći da su sjećanja svjedoka u suprotnosti sa sadržajem dokumentacije koja mu je predočena. „Svjedok je govorio po sjećanju, a kad su mu predočeni dokumenti onda je korigirao iskaz sukladno sadržaju“, kazao je optuženi Branimir Glavaš.

Zastupnik optužbe predložio je da se svjedok dodatno ispita u svom domu, smatrajući iskaz donekle proturječnim, poglavito u odnosu na zapovjedne dužnosti prvooptuženika.

Vijeće će o prijedlogu tužiteljstva odlučiti naknadno, u nastavku dokaznog postupka.

Glavna rasprava nastavljena je neposrednim saslušanjem svjedoka obrane.

Svjedočenje Ratka Žuvele

Tijekom rata obavljao je paralelno dvije civilne dužnosti. Kao potpredsjednik Vijeća mjesnih zajednica i tajnik općine Čepin radio je na prikupljanju materijalno-tahničkih sredstava za obranu RH.

Temeljem zapovijedi Karla Gorinšeka od druge polovice rujna 1991. godine pa do 31. srpnja 1992. godine zapovijedao je tzv. Crvenom vojarnom u Osijeku.

U potpunosti je potkrijepio navode obrane prvooptuženika u pogledu formiranja 160. brigade koja je pod zapovjedništvom Dubravka Jezerčića bila podređena Karlu Gorinšku kao zapovjedniku Operativne zone. U sastav ove brigade ušao je i Samostalni bataljun. Prije toga postrojbe uključene u obranu bile su organizirane, najprije u okviru MUP-a, u vidu pričuvnog sastava, a potom u okviru Zbora narodne garde.

Potvrdio je da je kao pripadnik zaštitne čete zapovijedi dobivao od Nikole Jamana.

Ustvrdio je da ne zna ništa o ubojstvima civila te da nikada nije nazočio zlostavljanju civila u garažama SNO-a. „U to vrijeme zlostavljanje civila se nije moglo dešavati, budući da su sve službe Općine normalno funkcionirale i tamo su svakodnevno dolazile stranke koje su prolazile pokraj tih garaža“, objasnio je svjedok.

Za ubojstvo 31. kolovoza 1991., kad je u dvorištu Sekretarijata za narodnu obranu ubijen Čedomir Vučković, svjedok je rekao da se tada nalazio u blizini, ali da ne zna što se dogodilo. Tvrdi da je čuo nekoliko hitaca nakon čega je dotrčao u dvorište i na tlu vidio jednu osobu, pokraj nje nije vidio oružje, oko koje je bilo nekoliko uniformiranih osoba, prvooptuženik i Grošelj. Kazao je da je skupa s Grošeljom tada naredio da se nazočni udalje i osigura mjesto zbog očevida te da je nakon pola sata došla policija.

Prisjetio se i da je 1. hrvatskom bojnomo zapovijedao Antun Luburić.

¹² Citiranom zakonskom odredbom predviđena je mogućnost čitanja iskaza danih tijekom istražnog postupka ukoliko je se radi se o svjedocima koji su u međuvremenu preminuli ili je njihov dolazak na sud bio nemoguć ili znatno otežan zbog starosti, bolesti ili drugih važnih uzroka.

Zastupnik optužbe prigovorio je iskazu, ističući da je neistinit, poglavito u odnosu na ustroj i zapovjednu strukturu zaštitne čete.

Svjedočenje Darka Tolića

Zaštitna četa pod zapovjedništvom Nikole Jamana osnovana je 20. lipnja 1991. godine odlukom Predsjedništva Izvršnog vijeća općine Osijek, ustvrdio je svjedok, inače bivši zamjenik prvooptuženika u Sekretarijatu za narodnu obranu od 03. prosinca 1991. godine. Prije toga radio je kao šef odsjeka za opće i pravne poslove pri SNO-u.

Prvooptuženik Branimir Glavaš je kao sekretar SNO-a bio civilna osoba bez ikakvih vojnih ovlasti u odnosu na zaštitnu četvu.

Trećeoptyženica Gordana Getoš Magdić dolazila je u prostorije SNO-a, jer je njen suprug kao pripadnik zaštitne čete u to vrijeme bio stacioniran u kompleksu zgrada u okviru kojeg su se nalazile i prostorije SNO-a. Ona nikada nije bila tajnica u SNO-u. Drugooptyženik je bio angažiran na obavještajnim poslovima, prisjetio se svjedok.

O ubojstvima i mučenjima civila nema nikakvih saznanja. Ustvrdio je da to ne bi bilo ni moguće jer je u dvorištu u kojem se nalazio Sekretarijat djelovao i civilni sektor.

31. kolovoza 1991. godine bio je u Budimpešti skupa sa Mladenom Pavlovsky.

27. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Glavana rasprava nastavljena je ispitivanjem **svjedoka Tomislava Čombora** iza zatvorenih vrata sudnice.

Naime, kako svjedok kao djelatna vojna osoba nije bio oslobođen obveze čuvanja vojne tajne, Vijeće je temeljem odredbe sadržane u čl. 293., alineja 2. ZKP-a, za vrijeme njegovog ispitivanja, radi čuvanja tajne, kojoj bi štetila javna rasprava, isključilo javnost.

Praćenje glavne rasprave bilo je dozvoljeno promatračima OESS-a, Građanskog odbora za ljudska prava te Documente.

Nazočne osobe su temeljem čl. 294. st. 3. ZKP-a upozorene da su dužne kao tajnu čuvati sve ono što su na glavnoj raspravi, u dijelu koji je bio zatvoren za javnost, saznale kao i da odavanje ovakvih tajnih podataka predstavlja kazneno djelo.

Svjedočenje Nene Mesić

Prije davanja iskaza, svjedokinja je zamolila Predsjednika Vijeća da pročita tri rečenice koje zbog stresa nije u stanju izgovoriti. Uz dopuštenje predsjedavajućeg pročitala je tekst u kojem je navela da su pozivi na suđenje za nju vrlo stresni, da je kao svjedokinja primale pozive i da se osjeća ugroženo.

Navela je i da zbog psihičkog stanja nije sposobna svjedočiti, jer bi to za nju također predstavljalo ugrožavanje života i zdravlja, pa je zatražila da se prihvati njezin iskaz dan tijekom istražnog postupka.

Nakon što je zapisnički konstatirano da svjedokinja djeluje vrlo uznemireno, **Predsjednik Vijeća** pročitao je iskaz svjedokinje dan istražnom sucu dana 09. studenog 2006. godine.¹³

Na upit **zastupnika optužbe** potvrdila je da je, kao i mnogi drugi, tijekom boravka u Osijeku od 26. lipnja do 21. rujna 1991. godine vodila neke svoje zabilješke. Zabilješke nije sačuvala, ali je rekla da se iste sigurno nalaze u arhivi Službe za zaštitu ustavnog poretka (SUZUP) te da je neke zabilješke tužiteljstvu dostavio bivši ministar unutarnjih poslova Josip Boljkovac, kao i Jadranka Reih Kir.

Nakon što joj je **zastupnik optužbe** predočio presliku zabilješki, svjedokinja je rekla da je to njezin subjektivan doživljaj stanja u Osijeku te da su bilješke u dnevnik unosile i druge osobe.

Zastupnik optužbe predložio je da se sadržaj tekstova, odnosno zabilješki koji čine dnevnik svjedokinje uvrste kao dokaz te da se svjedokinja u nastavku glavne rasprave ispita na okolnosti navedene u spomenutom dnevniku.

Obrana se usprotivila prijedlogu, navodeći da je riječ o nezakonitom dokaznom prijedlogu, čije bi korištenje predstavljalo kršenje, odnosno povredu privatnosti, budući da su, po riječima svjedokinje, zabilješka posredstvom treće osobe dostavljene ŽDO-u u Zagrebu.

Vijeće je temeljem čl. 322. st. 4. točka 2. ZKP-a **odbilo** bilješke uvrstiti u dokaze, smatrajući ih nevažnima. U rješenju kojim je odbijen prijedlog zastupnika optužbe, između ostalog, stoji i da je svjedokinja na okolnosti koje čine sadržaj dnevnika (događanja u ratnom Osijeku tijekom inkriminiranog razdoblja) neposredno ispitana i to u odnosu na prvooptuženika kao i da sporne zabilješke predstavljaju njezin subjektivni doživljaj koji nije bitan za utvrđenje relevantnih činjenica u predmetnom kaznenom postupku.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu je uložio prigovor, ustvrdivši da svjedokinja očito ima više saznanja, ali ih ne iskazuje zbog prijetnji.

Zapažanja

¹³Ispitana tijekom istražnog postupka svjedokinja nije teretila optuženike. Navela je da se sredinom 1991. prijavila u Sekretarijat narodne obrane (SNO) u Osijeku i da je raspoređena u Zbor narodne garde, gdje je radila administrativne poslove.

Prvooptuženika Branimira Glavaša je povremeno slučajno susretala u zgradi SNO-a, a nije joj poznato da su u tu zgradu ili u garaže privodili civile, niti joj je poznat ijedan slučaj zločina nad civilima u Osijeku kojeg bi mogla povezati s prvooptuženikom.

Temeljem odredbi ZKP-a svjedok koji je došao sukladno pozivu, ali bez zakonskih razloga odbije svjedočiti može se novčano kazniti do 20.000,00 kuna, a ako i nakon toga odbije svjedočiti, može se zatvoriti najdulje do 30 dana. No, ako svjedok neće svjedočiti zbog opasnosti za život, svjedokinja je naglasila da bi svjedočenje predstavljalo ugrožavanje njezinog života i zdravlja, postoje zakonski razlozi za uskratu iskaza.

28. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izještavaju: Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb

Suđenje prate: Romana Maćešić, Laura Alavarez Fernandez i Nenad Marić, Ured OEES-a u Zagrebu, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Dražen Boroš, novinar Glasa Salavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Rasprava je nastavljena saslušanjem svjedoka Smilje Marković, Stjepana Markovića i Zdenka Blaškovića, na okolnost nestanka Alije Šabanovića

Svjedočenje Zdenka Blaškovića

Potvrdio je iskaz dan tijekom istražnog postupka te je dodao da je bio susjed obitelji Šabanović. Sjeća se kada je Alija Šabanović ušao u automobil iz kojeg su prethodno izašle osobe u tamnim odjelima i svijetlim košuljama. Prvo je mislio kako su to poslovni partneri Šabanovića te da imaju poslovni sastanak. Sjeća se da je automobil bio tamnije boje i misli da je Šabanović u njega ušao dragovoljno.

Svjedočenje Stjepana Markovića

Aliju Šabanovića poznavao je površno. Misli da ga je zadnji puta susreo 3. prosinca 1991. godine izlazeći iz zgrade pri odlasku na posao. Nakon par dana susjed Blašković i još jedan susjed ušli su u njegov (Šabanovićev) stan u kojem je bilo sve na mjestu. Mirko Grošelj, koji je stanovao u istoj zgradi, ali na drugom ulazu, Ziti Šabanović je rekao da će voditi istragu u ovom slučaju. Sa njim osobno nije razgovarao u vezi nestanka Alije Šabanovića.

Svjedočenje Smilje Marković

Kada su zbog opasnosti od granatiranja ostali spavati u podrumu ondje je bio i Alija Šabanović. Tom prilikom rekli su mu da su ga tražile dvije uniformirane osobe. Slijedećeg dana Šabanović je prvi izašao iz podruma i otišao na posao. Od tada ga više nije srela. Tada joj suprug Stjepan nije rekao da je vidio Šabanovića ispred zgrade. Misli da nakon nestanka Alije Šabanovića nitko nije koristio njegov stan.

Na prijedlog branitelja V-optuženog Dine Kontića pročitani su iskazi svjedoka **Damira Petrovića, Ivana Plazibata, Franje Čavara, Marinka Puljka i Željka Špehara**, dani u istrazi 1. veljače 2007. godine. Isti su iskazali kako su poznavali V-optuženog Dinu Kontića, vidali su ga u bazi na Jugu II. Ne znaju da li je bio pripadnik Samostalne uskočke satnije.

Odluke Vijeća o dokaznim prijelozima

Vijeće je djelomično usvojilo dokazne prijedloge zamjenika ŽDO, predložene podneskom od 19. siječnja 2009. godine pa će u nastavku dokaznog postupka biti pročitani:

- dijelovi transkripata sa 13., 14. i 24. sjednice Vrhovnog državnog vijeća RH, od 1. srpnja 1991. godine, 2. srpnja 1991. godine i 26. kolovoza 1991. godine.

Usvojeni su prijedlozi zamjenika ŽDO da se:

- kao svjedok sasluša Josip Boljkovac,
- izvrši uvid u preslike službene legitimacije i vojne iskaznice na ime Vlade Frketića,
- pregleda video zapis koji se nalazi na DVD-u dostavljen od strane ŽDO dana 20. siječnja 2009. godine sa snimkama emitiranim u Dnevniku HRT-a dana 27. srpnja 1991. godine i 14. kolovoza 1991. godine,
- pregledaju snimke o događaju od 07. srpnja 1991. godine emitirane u emisiji „Slikom na sliku“,
- pregledaju snimke emitirane 8. srpnja 1991. godine u reportaži Denisa Latina „Ratna kronika, Slavonija“,
- izvrši uvid u osmrtnicu Zorana Brekala objavljenu u „ Glasu Slavonije“.

Čitanje dijelova transkripata sjednica Vrhovnog vijeća RH, sa kojih je odlukom Vlade RH skinuta oznaka tajnosti te je dopušteno da se koriste kao dokaz u ovom kaznenom postupku, i to:

- stranice 21/3-5/VM, 22/1-8/LJ, 23/1-4/JG transkripta sa **13. sjednice VVRH od 1. srpnja 1991.**, koja je na dnevnom redu imala razmatranje sporazuma RH s Europskom zajednicom. Antun Vrdoljak spominje opasnu i radikalnu grupu u Osijeku te dodaje da «Glavaš i Šeks to tamo vode na svoj način». Slavko Degoricija nakon opisa situacije u Osijeku i Tenji govori o ubojstvu Reihl Kira, što je na ovoj sjednici okarakterizirano kao «opasna vijest za HDZ», a također se izjašnjava o sukobu Reihl Kira i Glavaša. Raspravlja se o povezanosti ubojice Gudelja s Glavašem. Predsjednik Tuđman govori kako je Glavašu dva puta oprostio i dao mu spomenicu, uz uvjet da ode iz Osijeka.

I-optuženi Branimir Glavaš stavio je primjedbu na pročitano, jer mu nije bilo ostavljeno dovoljno vremena da proanalizira sadržaj transkripata te je naveo da sudionici sjednice VVRH nisu raspolagali s točnim informacijama niti im je bilo poznato stvarno stanje na terenu.

Branitelj prvooptuženika, odvjetnik Veljko Miljević, nadodao je da su se događaji o kojima se raspravljalo na odnosnoj sjednici dogodili izvan inkriminiranog razdoblja te da zbog toga nisu značajni.

- stranice 8/1LJ do 8/5LJ transkripta sa **14. sjednice VVRH od 2. srpnja 1991.**, na kojoj je bilo riječi o potrebi uvođenja reda u svezi s nepoštivanjem primirja i dogovora s EZ-om od strane HV-a, posebice s obzirom na učestale izlaske vojske iz kasarni. Josip Boljkovac, tadašnji ministar unutrašnjih poslova, rekao je da Branimir Glavaš na čelu paralelne, ekstremističke organizacije u Slavoniji.

Prvooptuženi Glavaš, pored istih primjedbi koje je stavio i na prethodni transkript, dodao je da državni vrh nije raspolagao saznanjima o stvarnoj situaciji na terenu pa tako ni Josip Boljkovac.

On je ujedno smijenjen sa svoje dužnosti, a u funkciji ministra nikada nije bio u Osijeku i nije poznavao lokalne prilike, već su njegove izjave utemeljene na osobnom animozitetu prema prvooptuženiku. Protiv Boljkovca prvooptuženi vodi sudski postupak zbog optužbi da je on, zajedno s Vladimirom Šeksom, bio direktni nalogodavac ubojstva Josipa Reihl Kira.

Branitelj prvooptuženoga, odvjetnik Miljević, u svom prigovoru je istakao kako sadržaj ovog transkripta nije bitan za predmetni postupak budući da se odnosi na ubojstvo J. R. Kira, a ujedno je predložio čitanje cjelokupnih transkripata, a ne samo izdvojenih dijelova.

- stranice 10/1LJ do 10/6LJ transkripta sa **24. sjednice VVRH od 26. kolovoza 1991.**, na kojoj se raspravljalo o problemima koordinacije vojske i policije. Predsjednik Tuđman pri tome je rekao da je Blanimir Glavaš na čelu SNO-a i da «on komanduje vojskom».

Prvooptuženi Branimir Glavaš je, uz identične prigovore kao na prethodne transkripte, dodao kako djelomično čitanje transkripata baca sjenu na događaje te kako je iz govora predsjednika Tuđmana o njemu evidentno da on ne raspolaže točnim informacijama s terena.

Prvooptuženik Branimir Glavaš predložio je da se kao dokazi pročitaju cjelokupni tekstovi transkripata te da se kao svjedoci ispituju Milan Ramljak, Antun Vrdoljak, Vice Vukojević i Andrija Hebrang na okolnosti tadašnjeg funkcioniranja državnog vrha RH i njihovim saznanjima o događajima s terena.

29. siječnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

U nastavku glavne rasprave bez primjedbi su pročitani slijedeći materijalni dokazi: ¹⁴

- Zapisnik o očevidu od 07. veljače 1992. godine
- Službena bilješka PU Osijek od 08. veljače 1992. g.
- Obdukcioni nalaz od 08. veljače 1992. g.
- Medicinska dokumentacija za Radoslava Ratkovića, jedini preživio smaknuće na Dravi
- Zapisnik o uviđaju PU Osijek od 08. prosinca 1991. g.
- Službena zabilješka PU Osijek od 11. prosinca 1991. g. u povodu pronalaska dviju nepoznatih žrtava muškog spola
- Zapisnik o sekciji broj 810/21
- Zapisnik o uviđaju PU Osijek od 15. siječnja 1992. g.
- Zapisnik sekcije broj 19/2 na ime Bogdan Počuča
- Zapisnik o uviđaju PU Osijek od 12. prosinca 1991. g.
- Zapisnik o sekciji broj 814/51
- Zapisnik o uviđaju od 14. prosinca 1991. g. o pronalasku leša nepoznate ženske osobe
- Službena zabilješka PU Osijek od 21. siječnja 1992. g. o pronalasku leša nepoznate ženske osobe
- Obdukcioni nalaz broj 820/91 za nepoznatu žensku osobu

¹⁴ Radi se, uglavnom o zapisnicima o obavljenim očevidima i nalazima obdukcija ubijenih Milutina Kutlića, Bogdana Počuče, Alije Šabanovića, Jovana Grubića, Branka Lovrića i dviju nepoznatih žrtava.

- Prijava Jelice Grubić PU Osijek od 15. studenog 1991. g.
- Službena zabilješka od 22. lipnja 1992. g. o obavljenom očevidu
- Dopis Općinskog suda Vukovar koji je potpisao istražni sudac tog suda Slavko Teofilović
- Dopis Crvenog križa Jugoslavije od 05. kolovoza 1991. g. na ime Jelice Grubić
- Nalaz i mišljenje dr. Željka Vojvodića
- Preslika radne knjižice na ime Branka Lovrića
- Potvrda o odjavi osiguranja na ime Branka Lovrića
- Odluka HPT-a o prestanku radnog odnosa Branku Lovriću
- Dopis T-Coma
- Rješenje Općinskog suda u Osijeku, broj R-1-308/93 od 19. rujna 1993. g.
- Izvadak iz Matične knjige umrlih na ime Brako Lovrić

Izvršen je i uvid u dokumentaciju očevida za Milutina Kutlića, Bogdana Počuču, nepoznatu žensku osobu te nepoznatu mušku osobu.

Iz pročitanih zapisnika o vanjskim pregledima i obdukcijским nalazima proizlazi da su oštećenici stradali nasilnom smrću, a ista je kod svih njih, izuzev kod pokojnog Jovana Grubića, nastupila uslijed strijelnih/prostrijelnih ozljeda. Oko usta i ruku bili su vezani selotejp trakom.

Dr. Boris Dumenčić, vještak za sudsku medicinu

Ostao je kod pisanog nalaza i mišljenja koje je, vezano za mehanizam nastanka ozljeda kod stradalih osječkih civila, dao u istražnom postupku 02. ožujka te 18. i 21. prosinca 2006. godine.

Budući da je koža dlanova ubijenog Milutin Kutlića bila neoštećena djelovanjem vode, vještačenje je provedeno na temelju fotoelaborata te nalaza vanjskih pregleda leševa i obdukcijских nalaza, vještak je zaključio da je od smrtnog ishoda do pronalaska tijela proteklo 1-3 dana.

Kako u vrijeme vršenja obdukcije mrtvog tijela Alije Šabanovića liječniku obducentu nisu bili poznati objektivni pokazatelji (datum nestanka, zadnjeg viđenja ili datum neke objektivne radnje koju je pokojnik napravio prije smrti) na temelju kojih je mogao utvrditi vrijeme smrti, u zapisniku o sekciji naveden je datum pronalaska tijela, 07. veljače 1992. godine. No, na temelju opisanih truležnih promjena, poglavito naslaga sluzavo-zelenog materijala koji odgovara algama, vještak je dajući okvirne vremenske distance zaključio da je smrt Alije Šabanovića nastupila 1-2 mjeseca prije pronalaska tijela.

Vještak je rekao da bi definitivno mišljenje u pogledu mehanizma nastanka ozljede ubijenog Jovice Grubića mogao dati jedino obdukcijom tijela pokojnika, a što je u konkretnom slučaju nemoguće. No, općenito je ustvrdio da strijelne ozlijede glave koje nastaju djelovanjem brzih projektila, mogu uzrokovati velike destruktivne prijelome lubanje, što liječnicima opće prakse daje dojam da se radi o djelovanju snažne tupo-tvrde sile. Od smrti Jovana Grubića pa do pronalaska posmrtnih ostataka prošlo je više mjeseci, odnosno godina, rekao je vještak.¹⁵

¹⁵ Podsjetimo, nalaz i mišljenje u pogledu mehanizma nastanka ozljeda kod pokojnog Jovana Grubića, čiji je leš pronađen u ožujku 1993., dao je liječnik opće prakse dr. Željko Vojvodić. Neposredno saslušan na glavnoj raspravi kao svjedok, Željko Vojvodić je rekao da je nalaz i mišljenje o obavljenom vanjskom pregledu leša sačinio na izričit zahtjev istražnog suca Teofilovića. Utvrdio je da je pokojnik umro nasilnom smrću, ali je mehanizam nastanka ozljede nagađao, budući da kao liječnik opće prakse nije za to bio kvalificiran.

Utvrđena ozljeda kod Radoslava Ratkovića mogla je nastati djelovanjem jednog projektila. Gotovo je nemoguće, objasnio je vještak, da bi dva ili više projektila ušla kroz isti ulaz, strijelni kanal i izašla kroz isti izlaz.

Ozlijede koje su u pravilno vertikalnom/vodoravnom nizu obdukcijom utvrđene na glavi pokojnog Alije Šabanovića, odnosno nepoznate ženske osobe, upućuju na automatsko oružje, na rafalnu paljbu te na sličan tzv. „modus operandi“. Vještak je također zaključio da je na navedene osobe pucano iz relativne blizine koja kod kratkocijevnog oružja iznosi nekoliko desetaka centimetara, a kod dugocijevnog 80-100cm.

Branitelji trećeoptuženice i sedmooptuženika te prvooptuženik i drugooptuženik stavili su primjedbu navodeći da je vještak nedosljedan te da su dani nalaz i mišljenje nedostatni, jer se ne temelje na znanstvenoj forenzičnoj teoriji.

02. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Martina Franičević i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Tanja Vukov, Tino Bego, Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, predstavnik HVIDR-e

U nastavku glavne rasprave pročitani su dijelovi knjige pod naslovom „Monografija 160. osječke brigade“, autorice Ane Diklić, urednika Ištvana Mihaleka Pište, objavljene u srpnju 1992. g. u Osijeku, i to tekstovi pod naslovom:

- „Prva hrvatska bojna“ i „Na ulasku u Borovo selo osvanula je barikada“;
- „27. lipnja, raskrižje na Klajnovoj“;
- „Brijest zona opasnog življenja“;
- „Poligon „C“ bubanja“;
- „57 okupljenih oko Glavaša“;
- „Istinski borci za slobodu“;
- na stranici 10 šesti odlomak koji počinje riječima „Dio“;
- na stranici 20 sedmi odlomak koji počinje riječima „Postoje“;
- na stranici 20 sedmi odlomak koji počinje riječima „Većina tih momaka“;
- na stranici 33 prvi odlomak koji počinje riječima „Kasnije u veljači“;
- na stranicama 71 i 72 popis stradalih civila u Osijeku među kojima su i imena Đorđa Petkovića i Čedomira Vučkovića

Prvooptuženik je, stavljajući primjedbu na pročitane materijalne dokaze, ustvrdio da monografija nije znanstveni rad već "partizanska spomenica" koja vrvi netočnim podacima i samohvalom autora koji, kao sugovornik i urednik, iznosi svoja subjektivna gledanja na događaje iz 1991. godine.

Pročitani su bez primjedbi i dio materijalnih dokaza koje je u spis predao prvooptuženik (ovaj dio dokaznog materijala odnosi se na njegovo djelovanje u inkriminiranom razdoblju) i to:

- Dopis SNO-a Ratnom predsjedništvu Skupštine općine Osijek, odnosno gradonačelniku Zlatku Kramariću od 22. travnja 1992. godine;
- Dopis sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 22. svibnja 1991. godine;
- Dopis Štaba Slavonije i Baranje od 27. srpnja 1992. godine;
- Zapovijed zapovjednika obrane grada Franje Čeića od 12. rujna 1991. godine;
- Punomoć predsjednika Kriznog štaba za Slavoniju i Baranju;
- Prijedlog popune štaba TO općine Osijek od 14. 12. 1985. godine;
- Dopis Ureda za obranu Osijek od 4. srpnja 2001. godine upućen Ministarstvu obrane; Napomena: dokument je deklasificiran
- Dopis Uprave za pravne poslove Ministarstva obrane od 7. ožujka 1996. godine, sa naznakom: reguliranje statusa pripadnika I bojne osječkih branitelja;
- Prijava o stradavanju prvooptuženika od 16. listopada 1997. godine;
- Potvrda Vojne pošte 1076 Đakovo, za vojnog obveznika Vladimira Šeksa;
- Revers SNO-a za Josipa Fehira;
- Dopis sekretara SNO-a Osijek od 30. kolovoza 1991. godine;
- Dopis sekretara SNO-a od 4. rujna 19991. godine;
- Uvjerenje potpisano po sekretaru SNO-a od 04. veljače 1992. godine;
- Potvrda zapovjednika Zapovjedništva 160. brigade HV-a od 5. svibnja 1992. godine;
- Ratni put za drugooptuženika Ivicu Krnjaka, izdano od Zapovjedništva II Zbornog područja OSRH 12. prosinca 2001. godine po zapovjedniku Slavku Bariću¹⁶;

Drugooptuženik je stavljajući primjedbu na sadržaj pročitano ratnog puta, istaknuo da Slavko Barić nije bio upućen u stvarno stanje i njegovo djelovanje u HV-u, budući da mu isti nije bio neposredno nadređeni zapovjednik.

U odnosu na personalne dokaze koje je prvooptuženik predložio na glavnoj raspravi dana 28. siječnja 2009. godine **Vijeće je odlučilo** na okolnosti tadašnjeg funkcioniranja državnog vrha RH te o događajima s terena, u nastavku dokaznog postupka ispitati svjedoka Milana Ramljaka.

03. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava, Tanja Vukov, Tino Bego i Jelena Đokić Jović, Documenta, Ivan Drmić, Udruga građana Hrvatski demokratski sabor Slavonije i Baranje, Branko Macan i Slobodan Lang, predstavnik HVIDR-e

Na današnjem ročištu glavne rasprave ispitan je **ugroženi svjedok** pod pseudonimom „**Drava**“.

Ugroženi svjedok je ispitan putem tehničkih uređaja za prijenos slike i zvuka (audio – video konferencija) prikrivanjem izgleda svjedoka. Lik svjedoka i glas su tijekom ispitivanja bili izmijenjeni, a svjedok je tijekom ispitivanja bio prostorno odvojen od prostorije u kojoj se

¹⁶ U navedenom dokumentu drugooptuženik Ivica Krnjak se vodi kao pričuvni pripadnik HOS-a, a u inkriminiranom razdoblju najprije, kao zapovjednik diverzantsko-izviđačke postrojbe, a potom kao zapovjednik Samostalne uskočke satnije (SUS).

održavala glavna rasprava. Ugroženi svjedok se nalazio u posebnoj prostoriji Županijskog suda u Zagrebu.

Predsjednik Vijeća je tijekom ispitivanja ugroženog svjedoka temeljem pravomoćnog rješenja od 03. lipnja 2008. g., donesenog sukladno odredbi sadržanoj u čl. 16. Zakona o primjeni Statuta Međunarodnog kaznenog suda i progona za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava i odredbe čl. 35. ZUSKOK-a isključio javnost, no praćenje glavne rasprave dozvolio je predstavnicima OEES-a, Građanskog odbora za ljudska prava te Documente kao i predstavniku Udruge građana HDSSB-a i HVIDR-e.

Predsjednik Vijeća nazočne je upozorio da je temeljm odredbe sadržane u čl. 294. st. 3. ZKP-a iznošenje podataka s djela glavne rasprave, s koje je prethodno bila isključena javnost, kazneno djelo.¹⁷

04. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Martina Franičević, Marko Sjekavica i Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Tanja Vukov, Tino Bego i Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, predstavnik HVIDR-e

Glavna rasprava nastavljena je ispitivanjem ugroženog svjedoka pod pseudonimom „Drava“, iza zatvorenih vrata sudnice.

U nastavku, opet javne glavne rasprave, ispitan je svjedok Zoran Sever Smrček, bivši pripadnik SUS-a.

Svjedočenje Zorana Severa Smrčeka

Svjedok je iskazivao istovjetno kao na zapisniku od 07. prosinca 2006. godine.

Dodao je da osim drugooptuženika Ivica Krnjaka ne poznaje ostale optuženike, te da isto tako nema saznanja o tome što su isti tijekom 1991. godine radili i koju su dužnost obnašali. Nadalje, potvrdio je da je postrojbi, kasnije službeno nazvanoj Samostalna uskočka satnija (SUS), pristupio nakon što je u kolovozu 1991. g. kao prognanik iz Aljmaša došao u Osijek. „Po dolasku u Osijek, najprije sam osmatrao tzv. Bijelu vojarnu, a potom sam prešao kod Krnjaka, no tada SUS još nije bio formalno ustrojen. Jedno vrijeme bili smo smješteni u crvenoj vojarni, no ubrzo smo prešli u obiteljsku kuću u Miškinoj ulici, gdje nam je zapovjednik bio Vlado Frketić. Matija Horvat je s određenim brojem pripadnika u prosincu 1991. g. prešao u Dubrovačku ulicu“, prisjetio se svjedok.

¹⁷ Do sada su nekoliko puta dijelovi tajnih iskaza javno objavljeni. Podsjećamo, javno je objavljen dio tajnog iskaza ugroženog svjedoka pod pseudonimom „zaštićeni svjedok 06“ u dnevnom listu „Glas Slavonije“, koji je potpisao novinar Dražen Boroš, kao i dio tajnog iskaza svjedoka - oštećenika Nikole Vasića.

SUS je formalni naziv dobio negdje u 11. ili 12. mjesecu 1991. godine, nakon što su pripadnici postrojbe položili prisegu u školi, u Divalentovoj ulici.

Na **pitanje zastupnika optužbe** svjedok je iskazao da je kao prognanik 01.08.1991. godine došao u Osijek te je najprije bio smješten u Studenskom domu. Istaknuo je da nikada nije živio u stanu u naselju Sjenjak. O potrebi za stanom razgovarao je s Vladom Frketić te je od istog dobio ključ od jednog stana u Istarskoj ulici koji je bio prazan. Istog dana obratio se Petru Kraljiću, tadašnjem predsjedniku Okružnog suda u Osijeku, koji mu je za navedeni stan nakon tri dana izdao rješenje, kojim mu je dozvoljeno korištenje stana u Istarskoj ulici. U naznačeni stan sa suprugom se nikada nije uselio, jer im isti nije odgovarao. Nakon dva tjedna vratio je ključeve stana, budući je u poštanskom sandučiću pronašao obavijest da se vlasnica stana nalazi u Domu umirovljenika. Iselio se iz stana negdje u 6. ili 7. mjesecu 1992. godine te ponovno nastavio stanovati u Studenskom domu.

Nadalje, odgovorio je da mu osoba po imenu Nurudin Šehović nije poznata, ali da mu je poznata osoba Nuno Šehović, ukoliko je to ista osoba.

Ustvrdio je da je dio iskaza svjedoka Vlade Frketića u kojem ga ovaj spominje u svezi stana iz kojeg ga je istjerao Nuno, netočan.¹⁸

Na **pitanje branitelja I-optuženika**, odvjetnika Ante Madunića, odgovorio je da I-optuženog Branimira Glavaša ne poznaje.

Na **pitanje branitelja II-optuženika**, odvjetnika Zorana Stjepanovića, odgovorio je da mu je Vlado Frketić bio zapovjednik sve do 05.05.1991. godine, te da je isti bio zapovjednik SUS-a u 11. i u 12. mjesecu 1991. godine.

05. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Zoran Pusić, Martina Franičević, Marko Sjekavica i Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Tanja Vukov, Tino Bego i Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan i Slobodan Lang, predstavnici HVIDR-e, novinari Glasa Slavonije i Večernjeg lista, članovi HDSSB-a

Svjedočenje Vladimira Šeksa

Svjedok je u cijelosti potkrijepio navode obrane prvooptuženika, ali i drugooptuženika i trećeoptuženice.

¹⁸ Svjedok Vlado Frketić, ispitan na glavnoj raspravi 30. prosinca 2008. g., je rekao da osobno nije vidio da je tko od pripadnika SUS-a privodio i ubijao civile, no nakon jednog razgovora s pripadnikom svog voda shvatio je da stradavaju civili zbog koristoljublja. Naime, Zoran Sever Smrček izvijestio ga je da je ušao u jedan prazan stan, ali ga je pripadnik SUS-a po nadimku Nuno istjerao uz riječi: "Pa nismo valjda sklonili tog čovjeka da bi ti ušao."

Najveći dio svjedočenja odnosio se na organiziranje obrane u ratnom Osijeku i područjima za koje je svjedok kao šef tadašnjeg regionalnog Kriznog stožera bio zadužen od 29. srpnja 1991. godine, kada ga je tadašnji predsjednik RH Franjo Tuđman imenovao predsjednikom Regionalnog kriznog štaba za istočnoslavonsku regiju, pa do rujna 1991. Nakon ukidanja štaba na tom je području ostao kao povjerenik Vlade RH. Svjedočeći o spomenutom razdoblju, svjedok je iskaz temeljio na analizi materijalnih dokaza, odnosno dokumenta iz tog razdoblja, koji čine sastavni dio spisa.

Izjavio je da je za vojnog zapovjednika Kriznog štaba imenovan pukovnik Franjo Pejić, a članove Ivan Petrinović i Eduard Bakarac, koji su bili zaduženi za vojne postrojbe, te Tomislav Merčep, Stjepan Galović i prvooptuženik Branimir Glavaš, koji su, kazao je, bili skupina vezana za civilne funkcije.

Prema ovoj odluci Krizni štabovi, područni i općinski, se osnivaju radi ostvarenja funkcionalnog jedinstva obrane na cijelom području RH sa zadaćom da brinu o usklađenom radu regionalnih štabova na zadacima obrane, ali se tom odlukom ne prenose na krizne štabove nadležnosti iz domene MORH-a i MUP-a kao i Republičke uprave.

Dana 11.09.1991. za zapovjednika obrambenih snaga Istočne Slavonije i Baranje imenovan je pukovnik Karl Gorinšek.

Dana 8.12.1990. osnovan je Štab za koordinaciju poslova za zaštitu ustavnog poretka i sprečavanja terorističkih aktivnosti, na čijem je čelu bio tadašnji načelnik PU J.R Kir, a njegova zamjenik bio je Branimir Glavaš, kao sekretar SNO-a općine Osijek.

18.07.1991. imenovan je Štab za obranu istočne Slavonije i Baranje, na čijem je čelu bio pukovnik Franjo Pejić.

I-optuženi Branimir Glavaš bio je od listopada 1990. g. na funkciji sekretara SNO općine Osijek. SNO je bio općinski organ uprave, podređen predsjedniku Izvršnog vijeća općine i Ministarstvu obrane, a djelatnost mu je bila određena zakonom i odnosila se na mobilizaciju ljudstva, nabavu sredstava itd.

Početkom studenog 1991. g. Branimir Glavaš je imenovan za pomoćnika Karlu Gorinšku, a početkom prosinca 1991. g. imenovan je zapovjednikom grada Osijeka.

Poznaje drugooptuženika Ivicu Krnjaka još od 1972. ili 1973. godine, kada je protiv Ivice Krnjaka i njegovog brata vođen kazneni postupak, a svjedok je u tom postupku kao odvjetnik branio optuženikovog brata.

Krajem 1991. ili početkom 1992. g., Karl Gorinšek je imenovao optuženog Krnjaka za zapovjednika 1. diverzantske čete, za koju mu je poznato da je djelovala u neprijateljskoj pozadini i napravila veliku pomutnju.

Trećeoptuženica je kći njegovog starog prijatelja Andrije Getoša. Krajem 1989. bila je uključena u rad HDZ-a u Osijeku, gdje je bila jedna od tajnica. U srpnju ili kolovozu 1991. godine volontirala je u prostorijama SNO-a te je pomagala u zbrinjavanju izbjeglih i prognanih osoba.

Nema saznanja da bi trećeoptuženica sudjelovala u nekim borbenim postrojbama za vrijeme rata u RH.

Istaknuo je kako su u Osijeku 1991. pripadnici pete kolone u maskirnim odorama Zbora narodne garde i policije organizirali ubojstva i širili lažne glasine i dezinformacije koje su vješto servirane čak i predsjedniku Franji Tuđmanu, s ciljem slabljenja obrane i diskvalificiranja, a zatim i eliminiranja najodgovornijih ljudi u obrani Osijeka i Slavonije, u koje je ubrojio Glavaša i sebe. „U cijeloj Hrvatskoj peta kolona nigdje nije bila tako dobro ustrojena i organizirana kao u Osijeku“, ustvrdio je svjedok, objasnivši da pod time podrazumijeva pripadnike vojne kontraobavještajne službe JNA (KOS) koji su djelovali pod krilom legalnih organa, ali u službi neprijatelja.

Dodao je da su, uz petu kolonu, u gradu djelovale i kriminalne skupine, odnosno obični razbojnici i pljačkaši koji su također, koristeći maskirne odore s hrvatskim oznakama, ubijali i pljačkali. „Unatoč svoj toj kaotičnoj situaciji i svim okolnostima i uvjetima u kojima je Osijek živio i djelovao, kao cjelina, i obrambene funkcije grada i civilne funkcije, upravne službe, cijeli život u tim ograničenim okolnostima je funkcionirao“, ustvrdio je svjedok.

O ubojstvu Čedomira Vučkovića 31. kolovoza 1991. g. kazao je da se navečer oko 12 sati sa svojom pratnjom vraćao s terena i tada je u dvorištu Štaba, Sekretarijata i Općine vidio skupinu ljudi i čovjeka koji je ležao, koji je po svemu sudeći bio mrtav. Policajac na očevidu mu je rekao da je riječ o teroristu koji je preskočio ogradu, no straža ga je nakon upozorenja ubila. Isto su mu kasnije rekli Glavaš i vojni zapovjednik Kriznog štaba Franjo Pejić, koje je zatekao u Sekretarijatu.

Vladimir Šeks je zatim izjavio da, kao predsjednik Kriznog stožera za Slavoniju i Baranju, a potom i povjerenik Vlade RH za Osijek, nije imao nikakvih saznanja o zločinima za koje se u slučajevima "selotejp" i "garaža" terete optuženi Branimir Glavaš i ostali. „Sigurnosno-obavještajne službe u to vrijeme nisu mi signalizirale ili dale bilo kakvu informaciju“, rekao je svjedok te je dodao da nije vidio da su u garaže i u zgrade regionalnog Kriznog štaba i Sekretarijata za narodnu obranu, kojemu je tada na čelu bio Glavaš, dovodeni i mučeni civili ili bilo tko drugi.

Na upit **zastupnika optužbe** svjedok je rekao da je Zaštitnom četom zapovijedao Nikola Jaman i da optuženi Glavaš kao sekretar nije bio u zapovjednom lancu vezanom za tu postrojbu.

Što se tiče lojalnosti djelatnika MUP-a u razdoblju od srpnja do rujna 1991.g., kao član Predsjedništva RH, još u srpnju je bio nazočan sastanku na kojem je zaključeno da se moraju napraviti kadrovske promjene u MUP-u na svim razinama. Dana 1. srpnja sa dužnosti ministra MUP-a RH razriješen je Josip Boljkovac. Službeno je bilo priopćeno da je to zbog odlaska na novu dužnost, međutim pouzdano zna da je jedan dio kadrova MUP-a bio nelojalan i da je surađivao sa neprijateljskom stranom.

Istaknuo je da se niti jedna struktura vlasti, bilo civilna, policijska ili vojna, tijekom 1991. g. nije bavila zastrašivanjem, odmazdama i likvidacijama civila.

Ustvrdio je da je dužnost predsjednika kriznog štaba bila političke naravi, u koju je spadala organizacija obrane i oprema.

Pukovnik Franjo Pejić, zajedno sa Petrinovićem i Bakarcem, je zapovijedao postrojbama, i to 3. brigadom, 106. i 109. brigadom.

Za potvrdu VP-1076 Đakovo, od 24. ožujka 1998.g., iz koje proizlazi da je bio zadužen za naoružanje i vojnu opremu, da je bio zapovjednik Regionalnog kriznog štaba te da je obnašao

dužnost predsjednika Regionalnog kriznog štaba u razdoblju od 1.7.1991. do 30.9.1991., ustvrdio je da je riječ o netočnim podacima, odnosno o administrativnoj pogrešci.

Potvrdio je da je optuženi Branimir Glavaš kao sekretar SNO-a vršio raspodjelu oružja. „Oružje je dodijeljeno povjerljivim osobama, a u toj raspodjeli sudjelovao sam i ja osobno“, prisjetio se svjedok.

Za monografiju o 160. osječkoj brigadi, u kojoj se spominju "Glavaševi dečki i bojovnici", rekao je da je to publikacija promidžbenog karaktera koja vrvi netočnim podacima. „Glavaš je figurirao u velikom dijelu javnosti kao osoba koja je glavni vojni zapovjednik, a u stvarnosti je bio odgovoran za ono za što je bio mjerodavan“, objasnio je svjedok.

Ustvrdio je da Zaštitna četa nije imala veze s Bojnom osječkih branitelja (BOB), koja je, po njegovim riječima, kao "pravna fikcija" nastala 1996. godine s ciljem reguliranja vojnog statusa osoba koje su sudjelovale u obrani.

I za ratni put prvoptuženika Branimira Glavaša, u kojemu se navodi da je u razdoblju od 15.10.1990. do 01.05.1991. bio zapovjednik 1. bojne osječkih branitelja, ustvrdio je da se radi o netočnim podacima, okrivljujući pri tom administraciju koja u to ratno vrijeme nije vođena kako treba.

Zastupnik optužbe uložio je prigovor na iskaz svjedoka, posebno u dijelu u kojem je govorio o isključivom civilnom djelovanju prvoptuženika u inkriminiranom razdoblju. „Njegov cjelokupni iskaz bio je usmjeren da pomogne obrani“, ocijenio je tužitelj.

Vijeće je usvojilo dokazni prijedlog zamjenika ŽDO-a da se dopunski ispita svjedok Vlado Frketić, na okolnost bitnih razlika koje je u svezi njegovog iskaza naveo svjedok Zoran Sever Smrček.

Usvojen je i prijedlog branitelja I-optuženog da se sasluša svjedok Zoran Sever Smrček.

Nova ročište zakazano je za **9. veljače 2009. g.**, kada bi se trebao ispitati svjedok Branko Zakanji.

09. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Martina Franičević, Građanski odbor za ljudska prava

Suđenje prate promatrači OEES-a, Martina Franičević i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, HVIDR-a, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Svjedočenje Branka Zakanji, određeno za današnje ročište, odgođeno je za srijedu 11. veljače 2009. g., jer svjedok nije pristupio sudu (dostava poziva, zbog kratkoće vremena nije iskazana, a svjedok je telefonskim putem pozvan da u srijedu pristupi raspravi).

Vijeće je prihvatilo dokazne prijedloge I-optuženika te su u tom smislu na ročištu reproducirane dvd-snimke:

- snimka intervjua od 27. srpnja 1991. g., iz emisije "TV izbor",

- prilog HTV-a iz svibnja 1992. g. o nastanku Vojne policije u RH,
- prilog HTV-a od 21./22. kolovoza 1991. g.,

a pročitane su:

- depeše Ministarstva obrane od 26. rujna 1990. g., 26. ožujka 1991. g. i 30. ožujka 1991. g.,
- okružnica od 27. studenog 1991. g. naslovljena svim djelatnicima SNO-a, i
- odobrenje Štaba civilne zaštite Općine Osijek od 06. srpnja 1991. g.

Prihvaćeni su dokazni prijedlozi **zamjenika ŽDO-a u Zagrebu** te je izvršen pregled:

- snimke obdukcije Čedomira Vučkovića,
- snimke priloga Dnevnika HRT-a od 27. srpnja 1991. g. u emisiji "TV izbor",
- snimke Dnevnika HRT-a od 14. kolovoza 1991. g.,
- prilog o događajima od 07. srpnja 1991. g. iz emisije "Slikom na sliku",
- snimke emitirane 18. srpnja 1991. g. u emisiji "Rat protiv Hrvatske".

Na reproduciranoj video snimci zabilježeni su intervjui s prvooptuženikom Branimirom Glavašem.

U prvom intervjuu, kojeg je I-opt. kao sekretar SNO-a dao novinaru Saši Kopljaru dana 27. srpnja 1991. g., isti govori o tome kako je JNA na strani četničkih terorista. Drugi intervju I-optuženik je dao novinaru Branku Uranjeku, također kao sekretar SNO-a, a u istom navodi "s punom odgovornošću" da su "naše snage poštivale zapovijed o prekidu vatre" te govori o broju vojnika prebjeglih iz JNA u HV.

U odnosu na prvi intervju **prvooptuženik** je naveo da je isti dao kao član regionalnog Kriznog štaba, koji je tada već faktički postojao, iako je službeno utemeljen 29. srpnja 1991. g., ali i kao sekretar SNO-a, te da smatra da je ovaj isječak istrgnut iz konteksta. U svezi drugog intervjua, smatra da je prilog sačinjen krajem srpnja/početkom kolovoza 1991. g., u koje vrijeme je on bio sekretar SNO-a i član Regionalnog kriznog štaba.

U snimci priloga tv-emisije "Slikom na sliku" emitirane dana 26. siječnja 1992. g., a vezano uz događaje u Tenji od 07. srpnja 1991. g., prvooptuženik je spomenut kao "komandant osječke obrane", na što je isti stavio primjedbu da je riječ o "slobodnoj novinarskoj interpretaciji Denisa Latina", te da je on u to vrijeme bio sekretar SNO-a i član zajedničkog štaba obrane, utemeljenog po zapovijedi ministara MORH-a i MUP-a dana 30. lipnja 1991. g.

U prilogu iz tv-emisije "TV izbor" od 27. srpnja 1991. g. pojavljuje se prvooptuženik kao sekretar SNO-a, te načelno govori o stanju na bojištima u Slavoniji, a spominje i proglas kojim se građanstvo upoznaje s upadima pojedinaca-terorista i poziva da o uočenim pojavama obavijesti policiju.

Prilog HTV-a od 21./22. kolovoza 1991. g. odnosi se na prikaz početka bombardiranja položaja ZNG-a, a u pogledu osobe koja na snimci objašnjava vojnu situaciju prvooptuženik je naveo da je riječ o Franji Čebiću te da je on u to vrijeme bio zapovjednik obrane grada.

U videozapisu pod naslovom "Tko brani Hrvatsku", pored ostalih vojnika koji govore o uključivanju u obranu grada, prikazani su Josip Fehir i Krunoslav Fehir s nadimkom "Traubisoda".

Branitelj prvooptuženika, odvjetnik Madunić, naveo je da isti nije snimljen u uredu njegova branjenika, već u jednoj pokrajnjoj prostoriji. U nastavku istog videozapisa prikazan je odlazak postrojbi JNA iz Hrvatske, a prvooptuženik je naveo da se isti događaj odigrao na savskom mostu

između Slavanskog Broda i Bosanskog Broda, te da se među vojnicima HV-a koji su vršili pregled autobusa i pripadnika JNA nalazio i Ivo Petrić, tadašnji sekretar SNO-a Slavonski Brod.

U međuvremenu je **Vijeće** zaprimilo nove dokazne prijedloge prvoptuženika, te su u nastavku pročitani:

- dopis MORH-a od 26. rujna 1991. g.,
- depeša ministra obrane Martina Špegelja upućena SNO-u općine Osijek dana 26. ožujka 1991. g.,
- depeše MORH-a od 30. ožujka 1991. g.,
- okružnica sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 27. studenog 1991. g.,
- odobrenje Štaba civilne zaštite općine Osijek od 16. srpnja 1991. g.,
- zapovijed Zapovjedništva ZNG-a od 14. srpnja 1991. g.,
- zapovijed o formiranju štaba za zapovijedanje svim snagama istočne Slavonije MUP-a i MORH-a od 18. srpnja 1991. g.,
- depeša Vladimiru Šeksu od strane Predsjedništva SFRJ od 28. kolovoza 1991. g. upućena SO Osijek Vladimiru Šeksu i Zlatku Kramariću,
- dopis Vlade RH o konstituiranju kriznih štabova od 11. rujna 1991. g.,
- rješenje Vlade RH o imenovanju povjerenika Vlade RH za koordinaciju kriznih štabova više općina od 19. rujna 1991. g.,
- dopis potpredsjednika Vlade RH, Milana Ramljaka, od 08. prosinca 1991. g.,
- zaključak Kriznog štaba Vlade RH od 10. rujna 1991. g.

O prijedlogu **prvooptuženika** da se kao svjedok ispita Onesin Cvitan te da se pročitaju iskazi svjedoka Nediljka Leke, Damira Lončarića i Željka Vrselje, **Vijeće** će odlučiti naknadno.

Iduće ročište zakazano je za **10. veljače 2009. g.**, kojom prilikom će se kao svjedok ispitati Josip Boljkovac.

10. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Martina Franičević, Građanski odbor za ljudska prava

Suđenje prate promatrači OESS-a, Zoran Pusić, Martina Franičević, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, HVIDR-a, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Svjedočenje Josipa Boljkovca

U svom iskazu svjedok je naveo da je u tzv. Mesićevoj vladi od svibnja 1990. do 02. srpnja 1991. godine bio zadužen za resor unutarnjih poslova. Ubojstvo šefa osječke policije J. R. Kira i još dvije osobe bio je presudan događaj što se tiče njegova razrješenja od dužnosti ministra MUP-a, a iz razloga jer je on nakon tog ubojstva zajedno sa svojim najbližim suradnicima donio odluku da se uhapsu osobe odgovorne za to ubojstvo. Međutim, netko je o tome obavijestio predsjednika Tuđmana, nakon čega je on već idućeg dana, po svjedokovim riječima „preko noći“, dakle po kratkom postupku, smijenjen na sjednici Vrhovnog državnog vijeća RH. Istom prilikom svjedoku je ponuđeno da preuzme Ured za nacionalnu sigurnost, što je on odbio. Predsjednik Tuđman je, prilikom smjene, pohvalio njegov rad te je izjavio da su on sam, Josip Manolić i svjedok prvi na

listi za odstrjel. Naime, predsjednik Tuđman je rekao: „Prvi na spisku za likvidaciju je Boljkovac, zatim Manolić, a na tom spisku sam i ja.“, i to postoji u transkriptima.

Govoreći o prilikama u ratnom Osijeku 1991. g. svjedok je iskazao da je Osijek u to vrijeme bio izvan kontrole rukovodstva RH te da su ondje glavni ljudi bili Vladimir Šeks i Branimir Glavaš, bez kojih se ondje ništa nije moglo napraviti. Došlo je do neugodnih razgovora, a posljedica takvoga stanja bio je i napad na Borovo Selo i pucanje iz ambrusta na srpske kuće. To mu je poznato iz izvješća J. R. Kira od 27. lipnja 1991. g., u kojem je isti naveo da su u Osijek došli Gojko Šušak i Vice Vukojević te da su, bez znanja svjedoka kao aktualnog ministra MUP-a, izveli akciju u Borovu Selu. Iz toga je svjedok izveo zaključak da je iza svega toga stajao Gojko Šušak te je on imao namjeru eliminirati istoga s političke pozornice, no nije mu pružena prilika da odluku o uhićenju odgovornih za ubojstvo J. R. Kira i provede u djelo. Nakon akcije u Borovu Selu u Osijeku je vladala anarhija i samovolja.

Dana 25. siječnja 1991. g. održana je sjednica tadašnjeg Predsjedništva SFRJ na kojoj su bili nazočni predstavnici Vlade i Armije te predstavnici Hrvatske, kojom prilikom je odlučeno da se izvrši demobilizacija rezervnog sastava MUP-a te da se Armija iz prvoga stupnja pripravnosti stavi u mirnodopsko stanje. Međutim, već 08. svibnja 1991. g. donesena je suprotna odluka, kojom je od strane HDZ-a naloženo J. R. Kiru da izvrši mobilizaciju rezervnog sastava policije čiji bi pripadnici zadužili oružje koje su mogli nositi kući. O toj odluci svjedoka je izvijestio sam J. R. Kir, a tome on posjeduje dokumentaciju. Naveo je da su „preko Kira imali kontrolu u Osijeku“.

Za vrijeme dok je bio ministar unutarnjih poslova, tijekom 1991. g. svjedok nije bio u Osijeku – o svemu ga je izvještavao J. R. Kir, u kojega je imao puno povjerenje. Također su ga izvještavali Goran Zobundžija, Milan Knežević i Nevenka Mesić. U to vrijeme je puno više bio angažiran na području Knina, Zadra i ostatku Dalmacije. Nakon smrti J. R. Kira i njegove smjene, svjedoku po prirodi stvari više nije bilo poznato što se događalo u Osijeku, osim što je iz medija saznavao o nekim događajima.

Svjedok je u svom izlaganju naveo Nevenku Mesić, da je ista dolazila u UNS i donosila izvještaje te „da ne bi bilo štetno od nje uzeti izvjavu“.

U pogledu I.-optuženika, svjedok je naveo da ga je J. R. Kir obavijestio da su Branimir Glavaš, Vice Vukojević i Gojko Šušak pucali iz ambrusta na Borovo Selo. Pri tom je Šušak izgubio pištolj, koji je kasnije general Adžić donio na sastanak Vlade i pokazivao uz riječi: „Evo tko izaziva nered u Borovu Selu.“

Na pitanje zamjenika ŽDO-a koju je funkciju isti obnašao 1991. g., svjedok je odgovorio da je I.-optuženi tada imao punu vlast u Osijeku, da je bio član HDZ-a te da je često odlazio u Zagreb predsjedniku Tuđmanu. On je o I.-optuženom čitao izvještaje.

Kada mu je predsjednik Vijeća citirao njegovu izjavu sa sjednice Vrhovnog državnog vijeća od 02. srpnja 1991. g., u kojoj je naveo da je Branimir Glavaš na čelu jedne naoružane paravojne ekstremne organizacije, svjedok je iskazao da je točno da je on to rekao te da je tada ocijenio da predsjedniku Tuđmanu stvari izmiču iz kontrole, što je isti i izričito izjavio na sastanku s predstavnicima UNPROFOR-a, rekavši da više ne može kontrolirati Gojka Šuška i Vladimira Šeksa.

Svjedok je iskazao da nema saznanja o osnivanju Prištapske ili Zaštitne čete, te da o svemu tome postoje dokumenti MUP-a u koje treba izvršiti uvid.

Nije mu poznata zajednička odluka MUP-a i MORH-a od 30. lipnja 1991. g. o formiranju zajedničkih štabova obrane na području RH. U nekim se stvarima MUP nije slagao s MORH-om, primjerice u pogledu napada na vojarne, čemu se MUP suprotstavljao držeći da se radi o samoubilačkim napadima. Do ubojstva J. R. Kira suradnja između MUP-a i MORH-a u Osijeku je bila dobra, a nakon toga je ondje nastao kaos, nije bilo kontrole. O tome on nema osobnih saznanja, nego je o tome slušao od drugih.

Svjedok se ne sjeća da bi mu J. R. Kir spominjao ime Nikole Jamana.

Upitan je li u Osijeku bilo „pete kolone“ svjedok je odgovorio potvrdno.

O prijedlogu I.-optuženog da se na okolnosti današnjeg svjedočenja ispituju J. Perković i Petar Biočić, Vijeće će odlučiti naknadno.

Iduće ročište za glavnu raspravu zakazano je za 11. veljače 2009. g.

Zapažanja:

1. Svjedok je osoba starije životne dobi (rođen 1920. g.) i slabije čuje. Rekao je da je akustika u sudnici loša.
2. Konstatacija svjedoka o Nevenki Mesić ušla je u zapisnik nakon intervencije branitelja III.-optužene, odvjetnika Babića, kojom prilikom je svjedok pojasnio da je ista ponekad dolazila u civilu, a ponekad u uniformi; vjeruje da postoje zapisi o sadržaju razgovora vođenih s njom, a uvijek ju je slušalo dvoje ili više osoba.
3. U jednom trenutku, nakon što mu je pitanja postavljao I.-optuženik, svjedok je naveo da više neće odgovarati na njegova pitanja.
4. Prvooptuženi Branimir Glavaš je, iznoseći primjedbe na iskaz svjedoka, zapravo zašao u analizu samoga iskaza i njegovu istinitost, na što ga je predsjednik vijeća opomenuo uz opasku da će ga idući put udaljiti iz sudnice.
5. Pitanje zamjenika ŽDO-a u svezi dijela svjedokovog iskaza u kojemu je isti naveo da mu je Kir rekao da mu prijete Glavaš i ljudi oko Glavaša, vijeće je zabranilo, iz razloga jer se ono ne odnosi na ovaj predmet, a o istom postoji i pravomoćna presuda Županijskog suda u Osijeku.

11. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Zoran Pusić i Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, HVIDR-a, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Svjedočenje Branka Zakanjija

Ustvrdio je da nije bio pripadnik 1. bojne osječkih branitelja (BOB) niti tzv. Zaštitne čete, već 106. brigade kojoj se kao dragovoljac priključio 28. lipnja 1991. godine. Kao zapovjednik voda organizirao je obranu na Brijestu, jednom od prigradskih naselja Osijeka. „Bio sam stacioniran 400 dana na Brijestu, na samo dvjesto metara od četnika, pa stoga nisam nikada davao stražu u kompleksu općine, gdje su se između ostalog tada nalazile i prostorije Sekretarijata za narodnu obranu, objasnio je svjedok“.

Želimir Meštrović bio mu je neposredni nadređeni u 106. brigadi, no uskoro je prešao u 130. brigadu, a potom i u 5. domobransku pukovnicu. S optuženicima nikada nije dolazio u kontakt, a prvooptuženika je tijekom rata susreo dva ili tri puta.

U inkriminiranom razdoblju, od lipnja 1991. godine, u dvorište SNO-a dolazio je dva-tri puta tjedno, ali isključivo privatnim poslom. U to se vrijeme naime, bavio uzgojem svinja pa je iz obližnje vojničke menze, u dogovoru sa Josipm Fehirom, tadašnjim zapovjednikom voda ili desetine u tzv. Prištabskoj četi, uzimao ostatke hrane.

S dijela glavne rasprave na kojem se svjedoku predočavao tajni iskaz krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, **Vijeće** je temeljem odredbe sadržane u čl. 293. alineje 2. ZKP-a isključilo javnost.

U nastavku, opet javne glavne rasprave, svjedok je rekao da se 31. kolovoza 1991. godine, na dan ubojstva Čedomira Vučkovića, zatekao u dvorištu SNO-a. Nakon što je popio pivo u već spomenutoj vojničkoj menzi, tada smještenoj u osnovnoj školi I. G. Kovačić, u neposrednoj blizini dvorišta Sekretarijata za narodnu obranu, netko je došao i obavijestio nazočne da je u dvorištu straža ubila teroristu – četnika koji je pokušao preskočiti ogradu. Tamo se uz policijske djelatnike nalazio i Mirko Grošelj, koji je sve prisutne netom rastjerao.

Ustvrdio je da tada u dvorištu nije vidio hladnjaču niti je bilo tko spominjao da bi neka druga civilna osoba bila zatočena u garaži.

Istaknuo je kako su Fehirove optužbe insinucija s ciljem da mu se osveti, jer ga nije želio ponovno uvesti u HDZ. „ Navodi Krunoslava Fehira su lažni i smješteni, rezultat su osvete, jer mu nisam izašao u susret i pomogao u realiziranju njegovih bolesnih ambicija“, pojasnio je svjedok i dodao kako je Fehir imao ambiciju postati gradonačelnik ili načelnik Prometne policije te da su lažne njegove izjave o zlostavljanju civila. U više navrata Krunoslava Fehira je nazvao "malim ubicom", pa ga je Predsjedavajući upozorio na izražavanje u sudnici.

Na upit **zastupnika optužbe** odgovorio je da se navodi kao pripadnik 160. brigade najvjerojatnije zbog oružja koje je stranačkim pripadnicima podijeljeno početkom 1991. godine od strane HDZ-a.

„Zapovjednik Prištabske čete bio je neki Jaman“, prisjetio se svjedok.

Na dan ubojstva Čedomira Vučković prvooptuženika uopće nije vidio na mjestu događaja.

Prvooptuženik je u spis predao potvrdu Ureda za obranu Osijeka, izdanu 29. travnja 1997. g., na ime Branko Zakanji, kojom se potvrđuje sudjelovanje svjedoka u Domovinskom ratu.

Zastupnik optužbe ponovno je prigovorio načinu na koji se dokumenti ulažu u spis, ističući da su podaci sadržani u dokumentaciji bude sumnju u autentičnost, jer se ne prilažu u izvorniku i ne sadrže pečat tijela, izdavatelja dokumenta pa bi ih sud trebao pribavljati službenim kanalima.

Prigovarajući iskazu svjedoka **zastupnik optužbe** je rekao da je iskaz u suprotnosti s iskazom krunskog svjedoka, ali i nekih drugih svjedoka koji su kao očevici opisivali događanja koja su uslijedila nakon što je u dvorištu SNO-a ubijen Čedomir Vučković te je dodao da je upravo zbog toga iskaz u najvećem dijelu neistinit.

Svjedok Milan Ramljak, bivši potpredsjednik Vlade demokratskog jedinstva s početka 90-ih, danas se nije pojavio u sudnici, jer je odsutan odnosno na putovanju izvan Zagreba. Naknadno će svjedočiti 17. veljače 2009. godine, izvijestio je **predsjednik Vijeća**.

12. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta, i Maja Kovacević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava

Suđenje prate promatrači OEES-a, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, HVIDR-a, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Glavnoj raspravi nije pristupio branitelj II-optuženika po službenoj dužnosti odvjetnik Zoran Stjepanović jer mu je, kako su izvijestili kolege iz zajedničkog odvjetničkog ureda, neposredno prije glavne rasprave pozlilo.

Temeljem odredbe čl. 305 st. 4. ZKP-a dodatno ispitivanje svjedoka Vlade Frketića i Zorana Severa Smrčeka obavljeno je, uz suglasnost zastupnika optužbe i obrane, bez vođenja glavne rasprave, uz isključenje javnosti.

Predsjednik vijeća je dopustio da izvanraspravnom ispitivanju svjedoka nazoče promatrači OEES-a, Građanskog odbora za ljudska prava te Documente, kao i predstavniku Udruge građana HDSSB-a i HVIDR-e.

16. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Maja Kovačević Bošković, Marko Sjekavca i Martina Franičević, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Predsjednik Vijeća je temeljem odredbe članka 331. st. 1. točke 3. ZKP-a pročitao iskaze izvanraspravo, dodatno ispitanih svjedoka, Vlade Frketića i Zorana Severa – Smrčeka. Svjedok Vlado Frketić, bivši zapovjednik jednog od vodova u okviru Samostalne uskočke satnije (SUS) i svjedok Zoran Sever Smrček, bivši pripadnik SUS-a, dana 12. veljače dali su dodatne iskaze, jer su o istom događaju različito iskazivali. U nastavku kratak osvrt na njihovo svjedočenje.¹⁹

¹⁹ Podsjetimo, svjedok Vlado Frketić ispitivan na glavnoj raspravi 30. prosinca 2008. g. je rekao da osobno nije vidio da je bilo tko od pripadnika SUS-a privodio i ubijao civile, no nakon jednog razgovora s pripadnikom svog voda shvatio je da civili stradavaju zbog koristoljublja. Naime, Zoran Sever Smrček,

Svjedočenje Vlade Frketića

Nakon što mu je predočen iskaz svjedoka Zorana Severa Smrčeka potvrdio je da je ovog nakon svjedočenja pozvao te mu se ispričao, objasnivši da je Smrčeka zamijenio sa Željkom Matijaševićem, bivšim pripadnikom SUS-a koji je u međuvremenu poginuo. „Matijašević i Smrček bili su vrlo bliski i gotovo nerazdvojni poput braće“, prisjetio se svjedok, dodavši da mu je događaj u svezi spornog stana ispričao upravo Matijašević.

U akciji na Tenjski Antunovac sudjelovali su pored svjedoka i Smrček i Željko Matijašević

Drugooptuženik i trećeoptuženica stavili su primjedbu na iskaz navodeći da je nistinit te da osobe koje bi mogle osporiti vjerodostojnost izrečenih tvrdnji nisu više među živima.

Svjedočenje Zorana Severa Smrčeka

U postrojbi kojom je zapovjedao Vlado Frketić bio je i Željko Matijašević. „Željko Matijašević je moj daljnji rođak i on je kao i ja bio prognanik iz Aljmaša, prije više godina poginuo je u prometnoj nesreći“, rekao je svjedok.

Dok su jedno vrijeme zajedno stanovali u stanu Eugena Druhara, pripadnika HV-a, na Vijencu Ivana Meštrovića u Osijeku, susjed Nuno Šehović, s kata iznad, često ih je pozivao na kavu te ih je gostio kolačima.

Do ožujka ili travnja 1992. godine Željko Matijašević boravio je u Miškinoj ulici, u bazi pripadnika postrojbe pod zapovjedništvom Vlade Frketića.

Ne zna da li je u to vrijeme Matijašević već bio zaručen niti mu je išta poznato o tome da bi ovaj eventualno odlazio u neki stan na Sjenjaku.

U akciju na Tenjski Antunovac pripadnike SUS-a, smještene u Miškinoj ulici, njih 10-15, među kojima su pored svjedoka bili i Matija Horvat, Željko Luketić, Dragan Sever Smrček i dr., vodio je drugooptuženik Ivica Krnjak.

U nastavku glavne rasprave pročitani su **bez primjedbi slijedeći materijalni dokazi**:

kome je Frketić tada bio neposredni zapovjednik, izvijestio ga je da je ušao u jedan prazan stan (ubijenog Alije Šabanovića), ali ga je pripadnik SUS-a po nadimku Nuno istjerao uz riječi: "Pa nismo valjda sklonili tog čovjeka da bi ti ušao"!

Svjedok Zoran Sever – Smrček neposredno ispitan 04. veljače 2009. god. opovrgnuo je navode rekavši da ga je Frketić nakon svjedočenja nazvao i ispričao mu se što je za njega rekao da je ušao u spomenuti stan na Sjenjaku.

- Potvrde o privremenom oduzimanju predmeta od drugooptuženika,

Utvrđeno je naime, da je prema sadržaju jedne od pročitanih potvrda kod drugooptuženika pronađen i jedan crni adresar, a uvidom u isti konstatirano je da sadrži imena Dino Kontić, Bekavac, Buše, pored kojih su upisani pripadajuću telefonski brojevi, dok je pored imena Glavaš upisan broj i fiksnog i mobilnog uređaja. Prema sadržaju potvrde kod drugooptuženika je pronađen i zapisnik o ispitivanju prvooptuženika Branimira Glavaša.

- Popis imena osoba koji sadrži 419 imena,

Pod rednim brojem 113 na popisu se nalazi ime Gordane Getoš Magdić, ime Dino Kontić na popisu je označeno pod rednim brojem 188, ime Tihomira Valentića pod rednim brojem 393, dok se pod rednim brojem 25 nalazi ime Stjepan Bekavac.

- Zapisnik o pretrazi stana i drugih prostorija šestooptuženika Tihomira Valentića,
- Rješenje Skupštine općine Osijek od 12. listopada 1990. god. koje je potpisao Zlatko Kramarić, tadašnji gradonačelnik Osijeka, o imenovanju sekretara Sekretarijata za narodnu obranu općine Osijek,
- Odluka Predsjednika RH od 7. prosinca 1991. godine o imenovanju prvooptuženika zapovjednikom obrane grada Osijeka,
- Dopis sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 22. travnja 1992. godine upućen tadašnjem gradonačelniku Osijeka,
- Dopis zajedničkog štaba PU Osijek koji je potpisao Josip Reihl Kir, tadašnji komandir Štaba, upućen MUP-u RH,
- Zapisnik sjednice Štaba za koordinaciju mjera za zaštitu ustavnog poretka od 8. prosinca 1990. godine,
- Naredba o formiranju zajedničkih štabova za područje policijskih uprava i općina u RH od 30. lipnja 1991. godine,
- Dopis zajedničkog Štaba obrane Slavonije i Baranje od 29. srpnja 1991. g. upućen predsjedniku Skupštine općine Osijek, zapovjedniku brigade ZNG-a i sekretaru za NO-u,
- Zapovijed zapovjednika obrane grada Čebić Franje od 12. rujna 1990. g.,
- Zapovijed zapovjednika SUS-a Ivica Krnjaka od 18. siječnja 1992. g.,
- Zapovijed zapovjednika obrane grada Branimira Glavaša od 12. prosinca 1991. g.,
- Uputa sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 20. lipnja 1991.g. pripadnicima ZNG-a i pričuvnog sastava MUP-a koji su temeljem naredbe Izvršnog vijeća raspoređeni u Zaštitnu četvu,
- Dopis sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 25. srpnja 1991. g. upućen Štabu civilne obrane, dokument je deklasificiran,
- Naputak sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 25. srpnja 1991. g.,
- Nalog sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 1. kolovoza 1991. g., dokument je deklasificiran,
- Dopis sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 15. rujna 1991. g. upućen općinskom štabu civilne obrane, deklasificiran,
- Dopis sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 21. studenog 1991. g. upućen PU Osijek,
- Odluka Predsjednika RH od 15. rujna 1994. g.,
- Zapisnik o očevidu od 25. siječnja 2008. godine sačinjen u Durovačkoj ulici u Osijeku,²⁰

²⁰ Tom prigodom je utvrđeno da je kuća koja je postojala u Dubrovačkoj ulici broj 30 u potpunosti srušena, s tim da je na zapadnoj strani, a na mjestu gdje se nalazila kuća, preostao uzidani podrum širine 4,65m i dužine 10,80m. Na udaljenosti od 2,40m do 3,30m od istočnog zida podruma nalazi se prostor vrata koji od

- Članak „Trojica na frontu smrti“, autora Roberta Pauletića i Dražena Rajkovića,
- Dopis sekretara SNO-a Branimira Glavaša od 14. studenog 1991. g.,
- Zaključak Kriznog štaba općine Osijek od 19. studenog 1991. g.,
- Dopis Kriznog štaba Izvršnog vijeća Općine Osijek od 4. studenog 1991. g.,
- Dopis predsjednika izvršnog vijeća SO Osijek od 18. srpnja 1992. g. upućen regionalnom Kriznom štabu za istočnu Slavoniju i Baranju,
- Dopis tajništva SO Osijek od 2. srpnja 1992. upućen Izvršenom vijeću SO Osijek,
- Zaključak predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek od 29. studenog 1991. g.,
- Revers na ime Dražen Pavičić od 1. studenog 1991. g. kao i revers na ime iste osobe od 3. studenog 1991. g.,
- Revers na ime Zdravko Sabljak od 3. rujna 1991. g.,
- Revers na ime Zvonimir Šoštarić,
- Revers potpisan po Eduardu Bakarcu od 5. svibnja 1991. g.,
- Revers na ime Anto Luburić od 20. lipnja, 20., 21., 22. i 30. srpnja 1991. g.,
- Rješenje Predsjednika Vlade RH Franje Gregurića od 12. rujna 1991. g. o imenovanju povjerenika Vlade za koordinaciju kriznih štabova više općina,
- Dopis Predsjednika Vlade RH Franje Gregurića od 11. rujna 1991. g.,
- Raspored zaduženja za rad kriznih štabova pri područjima općina i policijskim upravama koji je Krizni štab RH donio 10. rujna 1991. g.,
- Dopis tajnice Regionalnog kriznog štaba za istočnu Slavoniju i Baranju od 7. kolovoza 1991. g.,
- Dopis načelnika štaba civilne zaštite od 28. kolovoza 1991. g. upućen Izvršenom vijeću općine Osijek,
- Dopis HRT-a od 25. siječnja 2008. g.,
- Preslika službene legitimacije na ime Vlado Frketić,
- Odluka Predsjednika RH o osnivanju i djelatnosti kriznih štabova u RH kao i Odluka o imenovanju Kriznog štaba za istočno-slavonsku regiju od 27. siječnja 1991. g., s pročitanoj dokumenta skinuta je oznaka tajnosti,
- Tehničke karakteristike puške MGV iz brošure proizvođača u kojoj se navodi da se iz puška može pucati i rafalno i pojedinačno.

Pročitani su i:

- Zapisnik o pretrazi stana i drugih prostorija drugooptuženika Ivice Krnjaka,
- Zapisnik o pretrazi osobnog vozila drugooptuženika,
- Ratni put za Ivana Vučaka ²¹,
- Popis pripadnika SUS-a dostavljen na zahtjev suda od Uprave za personalne poslove MORH-a,

razine tla vode do podruma. Na udaljenosti od 1,25m do 2,67m od zapadnog zida podruma se nalazi otvor za prozor i to u razini tla, a visine od 0,6m.

Utvrđeno je da se na sjeverozapadnom uglu podruma nalaze ostaci zidane peći kvadratnog oblika veličine 72x78cm, koja je od zapadnog zida udaljena 62 cm. Također je utvrđeno da se na zapadnoj strani dvorišta nalazio još jedan objekt koji je srušen, a od zapadnog zida kuće je udaljen 7,90m. U dvorišnom prostoru zatečena su i dva okvira metalnih vrata.

²¹ Ovaj dokument pročitani je na prijedlog zastupnika optužbe radi utvrđenja vremena osnivanja diverzantsko-izviđačke postrojbe.

- Sadržaj djela pod naslovom „Gradonačelniče vrijeme je“, autora Zlatka Kramarića i to podnaslov „Tenja“,
- Evidencija Ureda za obranu Osijek o sudjelovanju optuženika u Domovinskom ratu.

Branitelj drugooptuženika je stavljajući primjedbu na pročitano ustvrdio da je pretraga provedena na nezakonit način.

Drugooptuženik je objasnio da pročitani popis nije popis pripadnika postrojbe već članova Udruge dragovoljaca Domovinskog rata te ustvrdio da su podaci iz evidencije Ureda za obranu o njegovom ratnom putu netočni.

Primjedbu na pročitani dio knjige autora Z. Kramarića stavili su i **odvjetnik prvooptuženika Veljko Miljević i prvooptuženik** navodeći da je tekst napisan za potrebe izborne promidžbe te da sadrži memoarske, a ne faktografske značajke.

Za podatak iz pročitane evidencije Ureda za obranu iz kojeg proizlazi da je od 15. listopada 1990. g. pa do 1. svibnja 1991. g. po formacijskom mjestu bio zapovjednik I. bojne osječkih branitelja, **prvooptuženik** je ustvrdio da je netočan.

U nastavku glavne rasprave izvršen je uvid u spis Vojnog suda u Osijeku, broj K-446/92, u kaznenom predmetu protiv Nikole Vasića iz članka 236f KZRH, te je iz toga spisa pročitano:

- Rješenje PU Osijek od 13. srpnja 1991. g. temeljem kojeg je protiv Nikola Vasića određen pritvor,
- Fotografski elaborat broj UU 852/91 od 15. srpnja 1991. g., a na fotografiji broj 1 nalaze se od Nikole Vasića oduzete automatske puška, pištolj, gas maske i vojnički bajunet. Utvrđeno je da je fotografiranje izvršeno u TO.
- Optužnica Vojnog tužiteljstva u Osijeku od 26. svibnja 1992. g., kojom se Nikoli Vasiću na teret stavlja izvršenje kaznenog djela oružane pobune iz članka 236n u svezi članka 236f KZRH.
- Rješenje Vojnog suda u Osijeku od 1. srpnja 1992. g. o suđenju Nikoli Vasiću u odsutnosti,
- Činjenični supstrat te pravni opis i kvalifikacija pravomoćne presude Vojnog suda u Osijeku od 28. srpnja 1992. g.,
- Rješenje Županijskog suda u Osijeku od 28. srpnja 1997. g. kojim je protiv Nikole Vasića obustavljen postupak izvršenja kazne, a temeljem pravomoćne presude od 20. kolovoza 1992. g. U konkretnom slučaju primijenjen je Zakon o općem oprost.

Izvršen je uvid i u:

- Oružane listove za držanje oružja na ime drugooptuženika,
- Predmete oduzete od drugookrivljenika Ivice Krnjaka i to: vojnu iskaznicu, službenu legitimaciju pripadnika aktivnog sastava ZNG-a, službenu legitimaciju pripadnika rezervnog sastava ZNG-a te službenu dozvolu Operativne zone Osijek, koju je potpisao tadašnji zapovjednik Karl Gorinšek, sve na ime Ivice Krnjaka,
- Radnu knjižicu na ime prvooptuženika,
- Dopis DP „Slavonija-Osijek“, o stanju zamračenja tijekom ratnih događanja u Osijeku,
- Dopis Predsjednika Izvršnog vijeća Skupštine općine Osijek od 26. lipnja 1992. godine.

Bez primjedaba su, uz isključenje javnosti sukladno odredbi članka 293. alineje 2. ZKP-a, pročitani dokumenti koji nose oznaku tajnosti, i to:

- Dopis Ureda za obranu Osijek od 27. veljače 1996. g., na prijedlog **zastupnika optužbe**,

- Dopis Ureda za obranu Osijek od 28. lipnja 1996. g., na prijedlog **zastupnika optužbe**,
- Naredba predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek od 21. lipnja 1991. g.,
- Zapovijed zapovjednika Zapovjedništva za istočnu Slavoniju i Baranju od 2. studenog 1991. g.

17. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta, i Maja Kovacević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava

Suđenje prate promatrači OEES-a, Maja Kovačević Bošković, Zoran Pusić, Marko Sjekavica i Martina Franičević, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Slobodan Lang, HVIDR-a, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Svjedočenje Milana Ramljaka

Dužnost potpredsjednika obnašao je u dvije Vlade Republike Hrvatske, najprije u Vladi koja je formirana 24. kolovoza 1990. godine, a potom i u Vladi demokratskog jedinstava, koja je formirana u srpnju 1991. godine, nakon što je tada vladajući HDZ odlučio podijeliti odgovornost s ostalim opozicijskim strankama. U obje Vlade bio je zadužen za unutarnju politiku. „Između ostalog moj resor je bilo pravosuđe, vojska i unutarnji poslovi“, objasnio je svjedok.

U lipnju 1991. godine, nakon vojne intervencije u Sloveniji, situacija je postala kaotična. Kao ilustraciju ovoj tvrdnji svjedok je naveo: „Stari sustav vlasti više nije funkcionirao, a novi nije počeo funkcionirati“, dodajući da je ustroj vlasti bio podorganiziran zbog loše povezanosti između Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva obrane RH. Rezultat toga bilo je formiranje Kriznog štaba RH i regionalnih kriznih štabova. Njihova funkcija bila je dvojaka, vojna i civilna, s ciljem da osiguraju sve što je potrebno za zaštitu suvereniteta i integriteta RH. Sekreterijati za narodnu obranu (SNO) činili su civilnu komponentu.

Vojna vlast u smislu organiziranog aparata nije postojala, ustvrdio je svjedok dodajući da je MUP u početku bio zadužen za organiziranje obrane, jer su zbog vanjskih faktora svi ljudski resursi uključeni u obranu bili podvedeni pod pričuvni sastav MUP-a.

Opisujući ratne prilike u Hrvatskoj 1991., svjedok je kazao da su se tada događale akcije iza kojih je stajala vojna kontraobavještajna služba KOS i tajna služba UDB-a, koje su nastojale oslabiti i diskreditirati vlast. Kazao je kako nema konkretnih saznanja o djelovanju KOS-a u Osijeku, ali da se "peta kolona" spominjala i na sjednicama Vlade.

„U HV javljale su se neke negativne aktivnosti koje su se manifestirale kao neposluh i samovolja, a neke su imale i političke pretenzije. Tako su i neke političke stranke van kruga HDZ-a, prvenstveno mislim na HOS, formirale vojne skupine pa je sredinom listopada 1991. godine predsjednik RH izdao zapovijed kojom se zabranjuje političko djelovanje u HV“, prisjetio se svjedok.

U to vrijeme uslijedio je i pad Vukovara pa je krajem studenog 1991. godine Vlada donijela odluku da se jedna skupina ministara uputi u Dubrovnik i istočnu Slavoniju. Rekao je kako je upravo on, zajedno sa tadašnjim ministrom Ivanom Tarnajom, bio određen za područje istočne Slavonije.

Od 1. do 15. prosinca 1991. godine boravio je u Osijeku. Pokrivali su područje 11 općina. Nastojali su djelovati u psihološkom smislu, tj. umiriti pučanstvo i spriječiti daljnji egzodus. Također su i operativno usklađivali aktivnosti vlasti RH, sudjelovali su u ostvarenju kontakata s predstavnicima Međunarodne zajednice, predstavnicima promatračke misije, osiguravali su opskrbu pučanstva, dostavu humanitarne pomoći, logističku potporu Hrvatskoj vojsci. Održavali su i vezu sa svim općinskim i kriznim štabovima te su imali i vezu sa zapovjednicima brigada. Još negdje u kolovozu ili rujnu 1991. godine temeljem odluke predsjednika RH o formiranju kriznih štabova bio je imenovan koordinatorom kriznih štabova u istočnoj Slavoniji.

Za vrijeme boravka u Osijeku u prosincu 1991. godine upoznao je prvooptuženika, tada sekretara za narodnu obranu općine Osijek, zaduženog za obranu Osijeka.

Zbog pada Ernestinova, Laslova i Tenjskog Antunovca bio je vrlo nezadovoljan organizacijom vojnog otpora pa je o tome obavijestio predsjednika Tuđmana. Tada mu je Predsjednik rekao kako mu je Gojko Šušak, tadašnji ministar obrane, predložio da se na mjesto zapovjednika obrane grada Osijeka imenuje prvooptuženik Branimir Glavaš. „U tom trenutku ja nisam vidio bolje rješenje, a sa njim sam se nakon toga u Osijeku susreo još dva puta“, rekao je svjedok.

Nije čuo za likvidacije civila koje su se događale u ratnom Osijeku. „Za vrijeme dok sam boravio u Osijeku, a niti ranije kao potpredsjednik Vlade, nisam čuo, niti kuolarski, o likvidacijama civila u Osijeku, iako sam u Osijeku u više navrata razgovarao s tadašnjim načelnikom PU Osijek, Matom Šalinovićem, Krunislavom Olujićem, tadašnjim okružnim javnim tužiteljem te zapovjednikom Operativne zone Karlom Gorinšekom“, rekao je svjedok.

Nije se mogao sjetiti da li se ikada na sjednicama Vrhovnog državnog vijeća razgovaralo o radu prvooptuženika, a nije mogao potvrditi niti da je Josip Boljkovac ikada na tim sjednicama spominjao paralelnu ekstremnu organizaciju na čelu koje je bio Branimir Glavaš. Dodao je da zna da je to bilo u vrijeme kada je već bilo odlučeno da se Boljkovca smijeni s dužnosti ministra.

Kao neistinite odbacio je i tvrdnje svjedoka Josipa Boljkovca, neposredno saslušanog 10. veljače 2009. g., koji je izjavio da je Osijek 1991. bio izvan kontrole vlasti i da su tamo glavni bili Glavaš i Vladimir Šeks.

Svjedok je kazao i da su u okviru HDZ-a postojale dvije glavne struje - u jednoj su bili Glavaš, Gojko Šušak i Vice Vukojević, a u drugoj Boljkovac, Josip Manolić i Martin Špegelj. Rekao je da je i na sjednicama Vrhovnog državnog vijeća znalo doći do njihovog razilaženja, s tim da na tim sjednicama nikad nije nazočio prvooptuženik.

Ne sjeća se da je ikada bio prisutan na sastancima na kojima je Zlatko Kramarić središnju državnu vlast u Zagrebu upozoravao na ubojstva, paleži kuća i na stanje u Osijeku.

Za ubojstva civila u Osijeku prvi put je saznao nakon što je protiv, tada osumnjičenika Branimira Glavaša, pokrenuta istraga.

Na **upit zastupnika optužbe**, svjedok je naveo da se ne sjeća da je bilo spomenuto da je Glavaš poduzimao akcije vojnog karaktera mimo oficijelne politike koja se vodila u Zagrebu.

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu je, prigovarajući iskazu, istaknuo da svjedok ima selektivno pamćenje u pogledu onoga što ide u korist prvooptuženiku.

19. veljače 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvištava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

U nastavku glavne rasprave pročitani su slijedeći **materijalni dokazi**:

- Potvrda zapovjedništva 160. brigade od 17. veljače 1992. godine, bez primjedbe;
- Preslika osmrtnice na ime Zorana Brekala, objavljena u regionalnom dnevnom listu „Glas Slavonije“ 19. rujna 1991. godine, za koju je **prvooptuženik**, stavljajući primjedbu, ustvrdio da on to nije dao objaviti;
- Dopis prvooptuženika Branimira Glavaša upućen MORH-u, odnosno Branku Vukeliću, ministru obrane, od 25. lipnja 2008. g, na prijedlog **zastupnika optužbe**, bez primjedbi²²;
- Zahtjev za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida upućen Uredu za obranu Osijek na ime Branimir Glavaš, od 19. studenog 1997. g., na **prijedlog zastupnika optužbe**, bez primjedbi²³;
- Potvrda Odjela za skrb Osijek od 17. listopada 1997. god., na **prijedlog zastupnika optužbe**, bez primjedbi;
- Uvjerenje Ureda za obranu Osijek od 08. listopada 1997. g., na **prijedlog zastupnika optužbe**, bez primjedbi.

Vijeće je temeljem odredbe sadržane u članku 322. st. 4. točka 2. ZKP-a, dakle kao nevažne prijedloge, odbilo predložene personalne dokaze procesnih sudionika pa se tako neposredno neće ispitati svjedoci

- **Tužiteljstva (44 svjedoka)**: Rajko Berić, Snežana Berić, Smilja Berić, Rudolf Hajnal, Josip Alduk, Željko Babić, Karlo Hart, Jurica Maganić, Ivan Vučak, Zdenka Hmura, Boris Bobetić, Milorad Mihajlović, Davor Kudrić, Josip Lucić, Esad Šabanović, Ivica Prašnički, Zvonko Gruden, Emil Kalić, Ivan Saler, Dragan Sever Smrček, Robert Frketić, Robert Maras, Goran Vrban, Slavko Kit, Marko Radonić, Davor Krtić, Dario Papa, Krešimir Lekić, Ivan Vitić, Ivan Cvitković, Ivan Baričević, Zoran Leko, Borivoj Starčević, Tomislav Pintarić, Milan Starčević, Marin Krizmanić, Vljako Petrović, Mato Zamolinski, Izabela Jurkić, Pavle Vrtarić, Ivica Holjevac, Tatjana Škrbić, Rade Opačić, Srećko Pauzer;
- **prvooptuženika i njegovih branitelja (67)**: Bora Ivanović, Josip Perković, Boris Čaleta Car, Branko Bolić, Franjo Maršić, Stjepan Cikaj, Boško Bogojević, Boro Ivković, Luka

²² Naime, dokument MORH-a, Uprave za ljudske resurse - Službe za vojnu obvezu, o ratnom putu prvooptuženika, pročitao kao dokaz na glavnoj raspravi dana 16. veljače 2009. g., iz kojeg proizlazi da je isti od 15. 10. 1990. g. do 30. 04. 1991. g. bio pripadnik I. bojne osječkih branitelja, u razdoblju od 01.05. 1991. – 1.11. 1991. bio u MORH-u (Ured za obranu), dok je od 02. 11. 1991. – 26.05.1992. bio u Zapovjedništvu OZ Osijek, usklađen je na pismeni prigovor prvooptuženika u odnosu na tijekove njegove službe, odnosno izmjene ratnog puta s personalnom evidencijom i sveukupnom dokumentacijom kojom MORH raspolaže.

²³

Iz pročitano g dokumenta proizlazi da je prvooptuženik pokrenuo postupak za stjecanje statusa ratnog vojnog invalida, budući da je u prometnoj nesreći, nakon povratka s bojišnice, zadobio suspektan prijelom rebara.

- Šarić, Zdenko Mitar, Ivan Čulić, Ivan Vekić, Marko Leko, Nedjeljko Leko, Tihomir Jalžetić, Zlatko Boras, Ivan Simić, Džemal Paloš, Ksenija Zbožil, Tomislav Palinik, Ivica Zbožil, Damir Lončarić, Josip Krivić, Josip Vrtlarić, Mirko Balaš, Marko Rotim, Boris Ostojić, Ivica Holjevac, Zvonko Biljuš, Josip Marić, Karlo Baglama, Zvonko Kovačić, Željko Krivić, Dubravko Marinčić, Ivica Nikšić, Miro Turalija, Božidar Jurišić, Ivica Kardoš, Tomo Bagarić, Ivica Pupanel, Franjo Doboš, Željko Tomljenović, Branislav Jurković, Damir Junušić, Damir Karavidović, Dragica Pavlovsky, Romana Borić, Gordana Tomić Matoković, Vladimir Šimić, Vladimir Burić, Vilijam Marlot, Milorad Mišković, Tomislav Pintarić, Imro Vrbešić, Marko Radonić, Boris Pavelić, Jadranka Đukić, Ivan Šimić, Drago Tadić, Ivica Vrkić, Željko Vrselja, Zvonko Jurman, Zoran Gaćina, Tomislav Ivić, Onesin Cvitan, Mirjana Hasanović, Radojica Vučković;
- **branitelj šestooptuženika:** Branko Kovač, Pero Čizmić, Zdenko Valentić, Stjepan Filipović, Milenko Živković, Željko Bosak, Mihail Vilić, Zvonimir Mio, Darijan Cvetković, Mario Jurić, Isem Zečeri
 - **branitelj sedmooptuženika:** Jure Radetić

Vijeće je odbilo prijedlog prvooptuženika da se pročitaju iskazi 33 svjedoka, danih tijekom istražnog postupka.

Obrazlažući odluku **Predsjednik Vijeća** je rekao da su u dosadašnjem tijeku glavne rasprave u odnosu na sve važne okolnosti inkriminiranog kaznenog djela, u razdoblju koji obuhvaća optužni akt, stanja u gradu Osijeku, funkcioniranje civilne i vojne vlasti, postrojbe koje su u to vrijeme djelovale u Osijeku i zapovjednih struktura u tim postrojbama, okolnosti svakog pojedinog događaja za koji se optuženici terete, ispitani brojni svjedoci, pa ispitivanje predloženih svjedoka, kao i čitanje iskaza svjedoka danih tijekom izražnog postupka, ne bi rezultiralo boljem činjeničnom razjašnjenju.

Vijeće je temeljem već spomenute zakonske odredbe sadržane u članku 322. st. 4. točka 2. ZKP-a odbilo i brojne materijalne dokaze, najveći broj materijalnih dokaza predložio je prvooptuženik, kao što su novinski članci, razni dokumenti te video snimke.

Sudsko vijeće odbilo je provesti uz nazočnost vještaka za balistiku i rekonstrukciju događaja od 31. kolovoza 1991., kada je u dvorištu tadašnjeg Sekretarijata za narodnu obranu ubijen Čedomir Vučković.

Vijeće je odbilo saslušati svjedoke Branka Kovača i Željka Kožula, koji bi navodno mogli potvrditi da je šestooptuženik u razdoblju od 8. srpnja 1991. pa do 15. studenog 1991. g. kao pripadnik 3. gardijske brigade bio na bojišnici izvan Osijeka.

Tijekom dokaznog postupka neće biti ispitan niti Mirko Sivić, u odnosu na kojeg je kazneni postupak razdvojen, jer prema odredbama Zakona o kaznenom postupku optuženik u istom kaznenom predmetu ne može imati svojstvo svjedoka i optuženika.

Glavna rasprava će biti nastavljena 24. veljače 2009. god. do kada bi se stranke u postupku trebale očitovati o eventualno novim dokaznim prijedlozima.

Glavna rasprava će u ožujku 2009. g. biti nastavljena 2., 3., 4., 5., 10., 11., 12., 16., 17., 18., 19., 23., 24., 25., 26., 30. i 31.

24. veljače 2009. godine

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, predstavnik HVIDR-e

Zbog nepostojanja procesnih pretpostavki za nastavak glavne rasprave, drugooptuženik Ivica Krnjak, naime, nije pristupio glavnoj raspravi zbog zdravstvenih poteškoća, **današnje ročište nije održano.**

Glavna rasprava će se temeljem odluke **Vijeće nastaviti 02. ožujka 2009. godine**, a u međuvremenu, ukoliko sud ocjeni potrebnim, provest će se sudsko-medicinsko vještačenje radi utvrđenja ozbiljnosti zdravstvenog stanja drugooptuženika i s tim u svezi mogućnosti njegove nazočnosti glavnoj raspravi.

Drugooptuženik Ivica Krnjak obavijestio je **Predsjednika Vijeća** da se jučer u poslijepodnevnom satima zbog zdravstvenih poteškoća javio u Hitnu urološku ambulantu pri Klinici za urologiju KB Osijek, dok se njegov branitelj odvjetnik Domagoj Rešetar obvezao tijekom dana dostaviti sudu potrebnu medicinsku dokumentaciju koja bi potkrijepila opravdanost današnjeg optuženikovog nedolaska na sud.

02. ožujka 2009. godine

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta

Nastavak glavne rasprave je ponovo odgođen zbog nedolaska drugooptuženika Ivice Krnjaka.

Optuženik Krnjak je prema obavijesti Klinike za urologiju KB Osijek dana 25. veljače 2009. zaprimljen u bolnicu zbog zdravstvenih poteškoća, a 27. veljače 2009. godine podvrgnut je neoperativnom razbijanju kamenca.

Liječnik vještak je utvrdio da drugooptuženik zbog zdravstvenih tegoba koje su objektivizirane kliničkim pregledom te ultrazvučnom i laboratorijskom dijagnostikom neće biti raspravno sposoban u razdoblju od narednih deset dana.

Predsjednik Vijeće je, imajući u vidu naprijed navedeno, nastavak glavne rasprave zakazao za **09. ožujka 2009. godine s početkom u 09,15 sati.**

09. ožujka 2009. godine

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, predstavnici Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj, Maja Kovačević Bošković, Martina Franičević i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta

Glavna rasprava danas je po treći put uzastopno odgođena zbog nedolaska **drugooptuženika Ivica Krnjaka**, no ovaj put glavnoj raspravi uz drugooptuženika nije pristupila ni **trećeoptuženica Gordana Getoš Magdić**, a ni **branitelj sedmooptuženika Zdravka Dragića odvjetnik Dragutin Gajski**, iako je upoznat sa datumom održavanja glavne rasprave.

Drugooptuženik je preko svog branitelja obavijestio sud da zbog zdravstvenih poteškoća koje ne trpe naprezanje i putovanje nije mogao pristupiti glavnoj raspravi.

Prema nalazu i mišljenju sudsko-medicinskog vještaka koji datira od 06. ožujka 2009. godine drugooptuženik je za današnje ročište glavne rasprave bio raspravno sposoban. Isto proizlazi i iz dopisa predstojnika Klinike za urologiju KB Osijek, uz napomenu da bi drugooptuženik trebao izbjegavati teža fizička opterećenja.

Trećeoptuženica je pak neposredno prije početka glavne rasprave dostavila medicinsku dokumentaciju iz koje je vidljivo da zbog zdravstvenih poteškoća uzrokovanih bolovima u kralježnici u narednih sedam dana mora mirovati.

Glavna rasprava će se temeljem odluke **Vijeća nastaviti 12. ožujka 2009. godine u 9,30 sati**, a u međuvremenu će se provesti sudsko-medicinsko vještačenje radi utvrđenja ozbiljnosti zdravstvenog stanja trećeoptuženice i s tim u svezi mogućnosti njezine nazočnosti glavnoj raspravi. Ukoliko se utvrdi da je optuženica neopravdano izostala, protiv nje će biti određen pritvor radi osiguranja pristupa i nazočnosti suđenju. Ista pritvorska osnova bit će primijenjena i u odnosu na drugooptuženika, jer će se, ukoliko se ne pojavi u sudnici, smatrati da izbjegava pristupiti glavnoj raspravi.

12. ožujka 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, predstavnici Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj, Davor Trkulja, konzul Republike Srbije u Hrvatskoj, Maja Kovačević Bošković, Martina Franičević i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Branitelj drugooptuženika odvjetnik Domagoj Rešetar zahtijevao je odgodu glavne rasprave kao i dodatno medicinsko vještačenje zbog lošeg zdravstvenog stanja svog branjenika, koji je pak za poslijepodne u prostorijama zagrebačke HVIDR-e zakazao konferenciju za novinare zbog "nezakonitog, nekorektnog i neljudskog postupanja" sudskog vijeća.

Predsjednik Vijeća je rekao da je "od HTV-a jučer primio obavijest" o za danas zakazanoj konferenciji za novinare. Drugooptuženik je ustvrdio da će se kroz najavljeni medijski istup

osvrnuti, prije svega, na svoje zdravstveno stanje, a ne na rad sudskog vijeća, dok je njegov branitelj kazao, pak, da s time nema nikakve veze, iako je u pozivu iz HVIDR-e navedeno da će i on biti nazočan.

Predsjednik Vijeća je rekao da je nakon telefonskog razgovora s liječnikom vještakom odbio prijedlog za odgodu glavne rasprave, kao i novo medicinsko vještačenje, obrazloživši kako za to nema razloga, "tim više što je optuženi došao na raspravu i zakazao tiskovnu konferenciju, iz medicinske dokumentacije ne proizlazi da bi imao bilo kakve ozbiljnije smetnje, što pokazuje da je sposoban za suđenje".

Vijeće je djelomično usvojilo dokazne prijedloge prvooptuženika Branimira Glavaša, trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić i šestooptuženika Tihomira Valentića pa su tako u nastavku glavne rasprave pročitani slijedeći materijalni dokazi:

- Ratni put za trećeoptuženu Gordanu Getoš Magdić,
- Ugovor zaključen u Osijeku 30. studenog 1991. godine između Studentske strukovne udruge „Nemo“ i Gordane Getoš Magdić kao i račun na iznos od 9.702,00 dinara,
- Članska iskaznica Studentske strukovne udruge „Nemo“ na ime Gordane Getoš Magdić,
- Ugovor zaključen 5. studenog 1991. g. između Studentske strukovne udruge „Nemo“ i naručitelja SNO općine Osijek, dok je kao izvršitelj posla navedena Gordana Getoš Magdić. Ugovor je u svojstvu nalogodavca potpisao Darko Tolić,
- Potvrda o ranjavanju šestooptuženika Tihomira Valentića od 22. studenog 1995. g.

Iz sadržaja naprijed navedenog ugovora i članske iskaznice je vidljivo da je trećeoptužena Gordana Getoš Magdić u SNO-u u prosincu 1991. radila preko student servisa. Prvooptuženik, tadašnji čelni čovjek SNO-a, kazao je da o tim ugovorima ne zna ništa.

- Službena iskaznica na ime Slavica Kasapović od 3. studenog 1991. godine, sa pečetom SNO-a Osijek i potpisana po zapovjedniku Branimiru Glavašu,
- Potvrda zapovjednika 2. satnije 130. brigade Željka Kožula, vlastoručno napisana,
- Potvrde VP 3132 Vinkovci od 15. svibnja 2003. godine,
- Potvrda VP 1113 Osijek na ime Tihomira Valentića,
- Pismo optuženog Branimira Glavaša od 1. siječnja 1991. godine upućeno tadašnjem predsjedniku HDZ-a dr. Franji Tuđmanu. U pismu prvooptuženik podnosi ostavku na dužnost predsjednika osječkog HDZ-a.
- Priopćenje HDZ-a Osijek, Općinski odbor od 20. srpnja 1991. g. upućeno medijima. Isto je potpisao Ivan Cvitković, tadašnji predsjednik HDZ-a Osijek.
- Novinski tekst objavljen u Glasu Slavonije 1. srpnja 1991. g. pod naslovom „ Osijek je spreman da se obrani“, podnaslovom „, Apel pučanstvu“, u kojemu prvooptuženik poziva Osječane da samoinicijativno ne poduzimaju nikakve akcije te da tamošnjem

Sekretarijatu za narodnu obranu (SNO) dojave sve uočene kriminalne i antidržavne aktivnosti.

Prvooptuženik je tada ustvrdio kako je očigledno da građani nemaju puno povjerenje u osječku policiju, a na glavnoj raspravi je pojasnio da to nije bio poziv na "ignoriranje redovnih institucija", nego obavijest građanima kako trebaju postupiti u tim slučajevima, a što je, tvrdio je, bila i njihova zakonska obveza da svaku pojavu vezanu za antidržavno djelovanje prijave na 985, broj tadašnjeg Centra za obavješćivanje.

Također je izvršen uvid u:

- člansku iskaznicu HDZ-a na ime Gordane Getoš Magdić,
- specijalnu pristupnicu HDZ-a Osijek broj 21 na ime Gordane Getoš Magdić,
- obrtničku kartu SO Osijek na ime Gordane Getoš Magdić,
- popis učesnika Domovinskog rata organiziranih putem SNO-a Osijek od 23. lipnja 1996. g. potpisan po predsjedniku Krunoslavu Ižakoviću. Na popisu se nalazi 445 osoba, a na posljednjoj stranici navedeni su i prvooptuženik Branimir Glavaš, Zdenko Gotušić, Mladen Pavlovsky, Ištvan Mihalek i dr.
- vojne iskaznice ZNG-a 3. brigade broj 1076 od 17. lipnja 1992. g., VP 3132 od 21. studenog 1995. g., iskaznice ZNG-a broj 00663 od 27. rujna 1991. na ime Tihomir Valentić kao i vojne iskaznice broj 221267 na ime Tihomir Valentić te propusnice broj 114, na ime Tihomir Valentić

Vijeće je odbilo sve personalne dokazne prijedloge šestero optuženih koji su tražili neposredno ispitivanje više desetaka svjedoka, među kojima su i svjedoci čije je svjedočenje **Vijeće** već odbilo na ročištu održanom 19. veljače 2009. godine.

Predsjednik Vijeća je obrazlažući odluku istaknuo da je na sve bitne okolnosti već ispitano više od 100-tinu svjedoka, točnije 116 svjedoka, od kojih su neki u inkriminiranom razdoblju obnašali visoke vojne, civilne i obavještajno-sigurnosne dužnosti u gradu Osijeku, ali i u Republici Hrvatskoj pa stoga ispitivanje predloženih svjedoka, po ocjeni suda, ne bi dovelo do boljeg utvrđenja relevantnih činjenica.

Nakon ponovnog očitovanje stranaka u pogledu novih dokaznih prijedloga **Vijeće** je temeljem članka 322. st. 4. točka 2. ZKP-a kao nevažne **odbilo** dokazne prijedloge **branitelja prvooptuženika** i to:

- da se kao svjedok ispita bivši pomoćnik ministra obrane i prvi čovjek vojne Sigurnosno-informativne službe (SIS) Josip Perković koji je u istrazi izjavio da do njega nikada nije došla informacija koja bi prvooptuženog Glavaša povezala sa zločinima navedenim u optužnici,
- da se pročita dopis SIS-a od 20. siječnja 1992. g., kojeg je kao službenu informaciju prvooptuženiku kao zapovjedniku obrane grada Osijeka uputio načelnik SIS-a, Mirko Grošelj, jer je, obrazložio je **Predsjednik Vijeća**, opće poznato da je u to vrijeme na ratnim područjima djelovala tzv. peta kolona, o čemu su iskazivali i neki od ispitanih svjedoka,

branitelja drugooptuženika i to:

- da se iz spisa predmeta izdvoje službene zabilješke PU osječko-baranjske od 19. i 20. listopada 2006. g., budući da se ne radi o obavijesnim razgovorima policijskih službenika o presumptivnim svjedocima i okrivljenicima, a iste sadrže samo opis postupanja policijskih službenika prigodom vršenja pretrage stana i vozila drugooptuženika,
- da se na okolnost pretrage stana i vozila drugooptuženika ispituju svjedoci Franjo Keseg i Franjo Kiš te svjedoci Ivan Vučak i Krešimir Lekić, na okolnost ustroja SUS-a,
- da se reproducira video snimka o pretrazi stana i prijevoznog sredstva drugooptuženika,

branitelja šestooptuženika:

- da se ispita svjedok Pero Čizmić,

branitelja sedmooptuženika:

- da se radi utvrđenja kalibra streljiva provede kombinirano medicinsko-balističko vještačenje vezano uz ranjavanje Radoslava Ratkovića, jedine preživjele žrtve zločina na Dravi.

Glavna rasprava se nastavlja **16. ožujka 2009. godine, u 9,30 sati** kada bi obranu trebao iznijeti drugooptuženik Ivica Krnjak. Podsjećamo, obranu su na početku dokaznog postupka iznijeli prvooptuženik Glavaš i petooptuženik Dino Kontić.

16. ožujka 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, predstavnici Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj, Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Slobodan Lang, Branko Macan, HVIDR-a

Prije početka današnjeg ročišta **branitelj drugooptuženika odvjetnik Domagoj Rešetar** zahtijevao je odgodu glavne rasprave i dodatno medicinsko vještačenje navodeći da njegov branjenik nije sposoban pratiti glavnu raspravu, jer je već na putu iz Osijeka za Zagreb, zbog intenzivnih bolova, bio prinuđen uzeti lijekove sa snažnim analgetskim učinkom.

Vijeće je odbilo prijedlog uz obrazloženje da u odnosu na prošli nalaz i mišljenje sudskog vještaka, kojim je utvrđeno da je drugooptuženik raspravno sposoban, nema objektivnih indicija koje bi ukazivale da je njegovo zdravstveno stanje u toj mjeri pogoršano da ne bi mogao nazočiti glavnoj raspravi.

U nastavku glavne rasprave pročitano je, bez primjedbi, **Rješenje od 26. ožujka 2008. godine** kojim je **Vijeće** odbilo dokazni prijedlog prvooptuženika Branimira Glavaša, trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić i sedmooptuženika Zdravka Dragića, da se kao nezakoniti dokazi iz spisa predmeta izdvoje zapisnici o ispitivanju trećeoptuženice u PU osječko-baranjskoj od 20. listopada

2006. godine i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku dana 21. listopada 2006. g., kao i zapisnici o ispitivanju sedmooptuženika u PU osječko-baranjskoj od 19. listopada 2006. g. i kod istražnog suca Županijskog suda u Osijeku dana 21. listopada 2006. godine. Odluka je potvrđena rješenjem Vrhovnog suda broj Kž 376/08 od 30. travnja 2008. godine.

Vijeće je temeljem članka 322. st. 4. točka 2. ZKP-a, dakle kao nevažan, odbilo prijedlog **prvooptuženika** da se u nastavku dokaznog postupka pročitaju određeni materijalni dokazi koji se odnose na razdoblje u kojem je svjedokinja Nevenka Mesić boravila u Osijeku tijekom ratnih događanja.

Branitelj drugooptuženika je, naknadno prilažući izvještaj liječnika Hitne medicinske pomoći, sačinjenog 12. ožujka 2009. godine u poslijepodnevnim satima, opet zatražio, ovoga puta, kombinirano sudsko-medicinsko i psihijatrijsko vještačenje radi utvrđenja raspravne sposobnosti svog branjenika.

Vijeće je prijedlog najprije odbilo, da bi potom odredilo stanku tijekom koje su pravosudni policajci na zahtjev drugooptuženika pozvali Hitnu pomoć te je isti prevezen u bolnicu.

Naloženo je novo sudsko-medicinsko vještačenje koje bi trebalo obuhvatiti i rezultate svih neophodnih uroloških pretraga, kako bi se utvrdilo da li zdravstveno stanje drugooptuženika zahtijeva hospitalizaciju ili se može sanirati i ambulantnim liječenjem.

Rezultati vještačenja, odnosno nalaz i mišljenje liječnika vještaka trebali bi Sudskom vijeću biti na raspolaganju do **19. ožujka 2009. godine**, za kada je zakazan nastavak glavne rasprave.

26. ožujka 2009. godine

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Maja Kovačević Bošković, Martina Franičević i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta

Glavna rasprava danas je zbog nedolaska drugooptuženika²⁴ odgođena za **ponedjeljak 30. ožujak 2009. godine** kada bi se sudski vještak medicinske struke trebao na temelju dostavljene medicinske dokumentacije očitovati o raspravnoj sposobnosti optuženika Ivice Krnjaka.

Branitelj drugooptuženika odvjetnik Domagoj Rešetar podneskom je jučer obavjestio sudsko Vijeće da se njegov branjenik nalazi na pregledu u osječkoj bolnici te da zbog zdravstvenih tegoba neće pristupiti današnjem ročištu za glavnu raspravu.

²⁴ Podsjećamo, zbog navodnih zdravstvenih tegoba, iz priložene medicinske dokumentacije, naime, nije proizlazilo da bi drugooptuženik Ivica Krnjak imao bilo kakve ozbiljnije smetnje, glavna rasprava je odgođena 24. veljače 2009. godine, 02. ožujka 2009. te 09. ožujka 2009. godine. Drugooptuženik je na zadnjem održanom ročištu za glavnu raspravu 12. ožujka 2009. g. zahtijevao odgodu istog žaleći se na intenzivne bolove dok je istovremeno u prostorijama zagrebačke HVIDR-e zakazao konferenciju za novinare.

Kardiovaskularna ambulanta KB Osijek dostavila je sudu medicinsku dokumentaciju za drugooptuženika iz koje proizlazi da se isti javio u ovu ustanovu 24. ožujka 2009. godine žaleći se na bolove u prsištu, lijevoj ruci i ramenu, no istovremeno se vidi da nije postavljena dijagnoza koja bi upućivala na neke objektivne zdravstvene poteškoće drugooptuženika, objasnio je **Predsjednik Vijeća**.

30. ožujka 2009. godine

Izvjestava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Maja Kovačević Bošković, Martina Franičević i Marko Šjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, predstavnik HVIDR-e, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Glavna rasprava niti danas nije nastavljena, budući da se drugooptuženik Ivica Krnjak zbog kardijalnih tegoba nije pojavio u sudnici. Pročelnik Odjela za bolesti srca i krvnih žila KB Osijek obavijestio je predsjednika Vijeća da je optuženik hospitaliziran, a sudu je dostavljena i dodatna medicinska dokumentacija u svezi pregleda koji su nad optuženikom poduzeti.

Neposredno ispitan **liječnik vještak dr. Vladimir Gašparović** ustvrdio je da sve dok postoji potreba ostanka drugooptuženika u bolnici isti nije raspravno sposoban. „Kod pacijenta je od ranije poznata koronarna bolest koja je odgovarajuće zbrinuta krvožilnim prenosnicama. Ova činjenica ne isključuje sa sigurnošću mogućnost kasnijih tegoba. Iz priložene dokumentacije koja je bila predmetom vještačenja ne nalaze se elementi značajnijeg pogoršanja kliničke situacije, ali je u slučaju ponavljanja istih tegoba potrebno provesti ergometriju kao i koronarografiju, najpouzdaniji dijagnostički postupak, radi objektivizacije istih. Ukoliko nalazi navedenih pretraga ne bi upućivali na pogoršanje koronarne cirkulacije, tegobe pacijenta tada imaju više subjektivnu nego objektivnu podlogu“, objasnio je vještak te dodao da ukoliko optuženik za vrijeme bolničkog boravka ne bude imao daljnjih tegoba za očekivati je da ga se unutar tjedan dana od prijema otpusti kući.

Glavna rasprava je odgođena za **ponedjeljak 06. travanj 2009.**, a u međuvremenu pratit će se tijek liječenja drugooptuženika te će na temelju nove medicinske dokumentacije njegovog zdravstvenog stanja biti naloženo ponovno sudsko-medicinsko vještačenje na okolnost utvrđenja raspravne sposobnosti optuženika Ivice Krnjaka.

Vijeće je odbilo prijedlog branitelja drugooptuženika odvjetnika Domagoja Rešetara da se provede psihijatrijsko vještačenje na okolnost raspravne sposobnosti drugooptuženika na dan 12. i 16. ožujka 2009. godine, jer se, kako se navodi u obrazloženju, vještak tijekom današnjeg zasjedanja vrlo okolnosno očitovao o objektivnim mogućnostima nazočnosti drugooptuženika navedenim ročištima za glavnu raspravu.²⁵

²⁵ Podsjećamo:

12. ožujka 2009. godine branitelj drugooptuženika odvjetnik Domagoj Rešetar zahtijevao je odgodu glavne rasprave kao i dodatno medicinsko vještačenje zbog lošeg zdravstvenog stanja svog branjenika (povećana vrijednost C-reaktivnog proteina (CRP) pokazatelja akutne faze upale na 60,3, normalna vrijednost 5,00) koji je pak za poslijepodne u prostorijama zagrebačke HVIDR-e zakazao konferenciju za novinare zbog

Liječnik vještak istaknuo je da je nalaz CRP-a, iako značajno povišen, samo jedan od parametara za procjenu težine upalnog zbivanja i ne korelira bolu kao tegobi. Teške infekcije nerijetko idu sa vrijednostima CRP-a od 200 ili 300, dodao je vještak.

Govoreći o napadu nefrokolika, tegoba pacijenta, vrlo često jaki bolovi, kao posljedica pomicanja kamenčića, naglasio je da je takav napad nepredvidiv, može se pojaviti u svako doba i iznenada, no nakon odgovarajuće terapije nefrokolika se smiri i bolovi nestanu. Kako je optuženik Ivica Krnjak 12. ožujka 2009. g. pregledan u 17,50 sati objektivno je napad nefrokolika mogao u to vrijeme nastupiti.

06. travnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Tanja Vukov, Tino Bego i Jelena Đokić Jović, Documenta, Branko Macan, predstavnik HVIDR-e, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

Nakon što je **Vijeće** ponovno²⁶ odbilo kao dokaze pročitati Zapisnik Tužiteljstva za ratne zločine Republike Srbije od 23. kolovoza 2005. g. o ispitivanju Radoslava Ratkovića, jedine preživjele žrtve egzekucija na obali Drave, zapisnik Županijskog suda u Osijeku od 20. studenog 2001. g. o ispitivanju istog svjedoka-oštećenika, odnosno izvršiti uvid u spise kaznenih predmeta u postupcima koji su vođeni pred navedenim pravosudnim tijelima, **Predsjednik Vijeća** je u nastavku glavne rasprave pročitao izvode iz kaznenih evidencija za optuženike/cu i to:

- Izvod iz kaznene evidencije za sedmooptuženog Zdravka Dragića, neosuđivan;
- Izvod iz kaznene evidencije za trećeoptuženicu Gordanu Getoš Magdić, neosuđivana;
- Izvod iz kaznene evidencije za drugooptuženika Ivicu Krnjaka, osuđivan zbog kaznenog djela izazivanja prometne nesreće kao i protuzakonnog lova;
- Izvod iz kaznene evidencije za petooptuženika Dinu Kontića, osuđivan zbog kaznenog djela izdavanja čeka bez pokrića;

"nezakonitog, nekorektnog i neljudskog postupanja" sudskog Vijeća. Predsjednik Vijeća je nakon telefonskog razgovora s liječnikom vještakom odbio prijedlog.

16. ožujka 2009. branitelj drugooptuženika zahtijevao je pored odgode glavne rasprave i dodatno medicinsko vještačenje navodeći da njegov branjenik nije sposoban pratiti glavnu raspravu, jer je već na putu iz Osijeka za Zagreb zbog intenzivnih bolova uslijed nefrokolika bio prinuđen uzeti lijekove za snažnim analgetskim učinkom. Zbog nepostojanja objektivnih indikacija koje bi ukazivale na pogoršanje stanja uslijed kojih drugooptuženik ne bi mogao pratiti glavnu raspravu, Vijeće je prijedlog odbilo.

²⁶ Na ročištu održanom 02. srpnja 2008. godine **Vijeće** je temeljem odredbe sadržane u članku 322. st. 4. točka 2. ZKP-a **odbilo** iste ove prijedloge branitelja drugooptuženika, navodeći da je u dosadašnjem tijeku kaznenog postupka na okolnosti inkriminiranog događaja oštećeni Radoslav Ratković dva puta neposredno saslušan, tijekom istražnog postupka i na glavnoj raspravi putem video linka, te su procesni sudionici svjedoku mogli nesmetano postavljati pitanja kako bi razjasnili sve eventualne sporne činjenice.

- Izvod iz kaznene evidencije za šestooptuženika Tihomira Valentića, osuđivan zbog kaznenog djela ugrožavanja javnog prometa uslijed omamljenosti;
- Izvod iz kaznene evidencije za prvooptuženika Branimira Glavaša, neosuđivan.

Vijeće je temeljem odredbe sadržane u članku 298. ZKP-a odstupilo od redovnog tijeka raspravljanja, odnosno od općih pravila koja determiniraju redoviti redosljed glavne rasprave pa je prije ispitivanja drugooptuženika, koji u proteklom razdoblju zbog zdravstvenih tegoba nije bio u mogućnosti aktivno pripremati obranu, pristupilo ispitivanju trećooptuženice.

Iznošenje obrane trećooptuženice Gordane Getoš Magdić

Trećooptuženica je iskazujući istovjetno kao u zapisnicima sa prijašnje glavne rasprave od 07. i 14. prosinca 2007. godine odbacila tvrdnje tužiteljstva da je na bilo koji način sudjelovala u likvidacijama i odvođenjima civila u ratnom Osijeku.²⁷

U fazi predistrage i tijekom istražnog postupka trećooptuženica je priznala da je dolaskom u prostorije Centra za obavješćivanje počela obavljati poslove tajnice u uredu Branimira Glavaša te da ju je tijekom 1991. g., negdje u srpnju ili kolovozu, Branimir Glavaš pozvao u svoj ured te joj rekao da je u tijeku formiranje jedinice za posebne namjene pod zapovjedništvom Ivica Krnjaka, a s ciljem upadanja u neprijateljsku pozadinu. Na temelju dobivene zadaće u novoformljenu postrojbu uvela je sada pokojnog Stjepana Bekavca zv. „Buše“, Dinu Kontića, Zdravka Dragića i Tihomira Valentića, a zapovjedi o odvođenjima i likvidacijama osječkih civila, koje je prenosila na niže razine postrojbe, dobivala je osobno od Branimira Glavaša i Ivica Krnjaka usmeno ili pismeno na papiriću.

No, na prijašnjoj glavnoj raspravi, tijekom iznošenja obrane, sve je opovrgnula rekavši kako je iskaz kojim priznaje zločine iznuđen, jer ga je dala nakon što su prema njoj tijekom ispitivanja u

27

Podsjetimo, iznoseći obranu na prijašnjoj glavnoj raspravi izjavila je da je honorarno obavljala poslove tajnice HDZ-a u Osijeku. U ljeto 1991. god. na poziv Ksenije Zbožil prešla je raditi u Centar za pomoć izbjeglicama, a koji je 30. rujna 1991. god. smješten u prostorije u prizemlju zgrade Županije, dakle u istoj zgradi gdje su se nalazile i prostorije Sekretarijata za narodnu obranu. U zgradu Županije dolazila je i prije 30. rujna, jer je njen suprug Ivica Magdić tada bio pripadnik Zaštitne čete. U Centru za pomoć izbjeglicama obavljala je administrativne poslove u okviru kojih je vodila evidenciju o izbjeglicama i stradalnicima u ratu, ali je i prala suđe i kuhala kavu.

Izjavila je da nikada nije bila tajnica prvooptuženika, a isto tako nikada nije bila zapovjednica ijedne postrojbe. Prvooptuženika je poznavala iz viđenja i često su se susretali u dvorištu zgrade Županije, no nikada s njim nije uspostavila bliski odnos i nisu privatno komunicirali, već su samo razmjenjivali kurtoazne pozdrave. Dopustila je mogućnost da je odlazila u prostorije Sekretarijata za narodnu obranu, no nikada u prostoriju gdje je bio smješten ured prvooptuženika, već samo u ured koji je pripadao njegovoj tajnici, Gordani Matoković, a kako bi joj pomagala u kuhanju kave i u drugim poslovima.

Prvooptuženik joj nikada nije izdao niti jednu zapovijed, a u svezi formiranja vojne postrojbe, jer je u to vrijeme imala tek 22 godine i nije imala vojno predznanje.

Drugooptuženika Ivicu Krnjaka upoznala je u dvorištu zgrade Županije, negdje u studenom ili prosincu 1991. god., kada ga joj je otac Andrija predstavio. To je ujedno bio i njihov jedini neposredni kontakt.

Tihomir Valentić je bratić njenog supruga. O vojnom angažmanu Tihomira Valentića u HV-u saznala je od supruga, no nije znala kojoj jedinici pripada i što je zaista radio.

Ostale suoptuženike osobno ne poznaje, ali je dopustila mogućnost da je neke od njih možda susrela u okviru posla koji je obavljala u Centru za izbjeglice.

Ustvrdila je da nikada nikome nije naredila da ode u osječku bolnicu i da tamo usmrti Radoslava Ratkovića, koga nije niti poznavala. O slučaju Radoslava Ratkovića čula je iz medija.

policiji bile primijenjene vrlo okrutne, brutalne i monstrozne metode, koje su bile usmjerene na vrijeđanje njenog dostojanstva.

Tijekom današnjeg iznošenja obrane detaljno je objasnila koje je sve poslove obavljala od konca 1989. g. pa sve do ulaska u Samostalnu uskočku satniju, tzv. SUS. Sve što je radila bilo je vezano uz administrativne poslove, od stranačkih aktivnosti u HDZ-u i odborničkih dužnosti, kao članice Komisije za izbor i imenovanje pri SO Osijek, do brige za ratne stradalnike, te različite pomoćne poslove, primjerice posluživanje i održavanje prostorija, dok je ponekad i djelatnicima SNO-a znala pomoći kuhajući kavu i javljajući se na telefon. Kao djelatnica Centra za stradalnike zajedno sa Slavicom Kasapović bila je smještena u prizemlju zgrade u kojoj su se nalazile i prostorije Sekretarijata za narodnu obranu.

Nije bila vojna osoba, a iskaznicu ZNG-a, ovjerenu pečatom SNO-a, dobila je isključivo radi lakšeg kretanja po Osijeku i okolici, kao i „radi kontakata sa različitim civilnim i vojnim institucijama, nadalje radi ulazaka u skladište i za parkiranje, a poglavito zbog odlazaka u osječku Opću bolnicu gdje je kretanje bio strogo kontrolirano i ograničeno“.

U kući smještenoj u Jahorinskoj ulici, broj 30, boravila je skupa sa suprugom sve do kraja veljače 1992. godine, jer njihova obiteljska kuća u osječkoj Aninoj ulici nije imala podrum u koji bi se sklonili tijekom učestalih granatiranja.²⁸

Ustvrdila je da su podaci navedeni u ratnom putu posve netočni.²⁹

Ustvrdila je da sve do konca veljače 1992. godine nije bila vojno angažirana, usprkos činjenici da je razdoblje od 30. rujna do 30. prosinca 1991. godine utvrđeno u mirovinski staž, jer je, kako je navela, samo fizički bila raspoređena u Operativnu zonu Osijek. U tvz. SUS-u obnašala je dužnost pomoćnika zapovjednika za sigurnosne poslove isključivo administrativne naravi.

Odgovarajući na pitanje Predsjednika Vijeća rekla je da je nitko do ulaska u SUS nije upozorio na odredbe međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, no baveći se zaštitom žrtava rata za iste je znala.

07. travnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović i Héléne Blary, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Obrana šestooptuženika Tihomira Valentića

²⁸ U optužnom aktu se navodi da je u to vrijeme živjela u Keršovanijevoj ulici.

²⁹ U ratnom putu, koji je kao dokaz pročitana na glavnoj raspravi, se navodi da je trećooptuženica Gordana Getoš Magdić pristupila HV-u kao dragovoljac 30. rujna 1991. godine te da je u to vrijeme obnašala dužnost načelnice SIS-a u Samostalnoj uskočkoj satniji. U vojnoj akciji na Tenjski Antunovac doživjela je psihički šok, a kao izvrstan vojnik isticala se u dobroj organizaciji vojnika pri odlasku na bojište.

Šestooptuženik je, iskazujući istovjetno kao u zapisniku sa prijašnje glavne rasprave od 07. siječnja 2008. godine, odbacio optužbe da je 1991. godine sudjelovao u nezakonitim uhićenjima i odvođenjima osječkih civila na pogubljenje na obalu rijeke Drave.³⁰

Ustvrdio je da mu je cijeli slučaj policija "napakirala" te da tijekom inkriminiranog razdoblja nije sudjelovao u odvođenjima srpskih civila. Objedinjena optužnica ŽDO-a u Zagrebu terati ga za odvođenje i zatvaranje Branka Lovrića, Alije Šabanovića i Radoslava Ratkovića, no on je, kao pripadnik 3. gardijske brigade, a potom i Vojne policije, bio izvan Osijeka, na prvoj crti bojišnice u Sravašu, Nemetinu i Karadžićevu i to sve od 08. srpnja 1991. pa do 15. studenog iste godine.

U Samostalnu uskočku satniju (SUS) je ušao tek potkraj siječnja 1992. Tri žrtve koje mu se stavljaju na teret, ustvrdio je, nije poznao. „Što se tiče samog načina izvršenja djela optužnica je iskonstruirana, naime svjedokinja Nevenka Vuković iskazala je da su Branka Lovrića odvele tri osobe, a u optužnici se navodi da je osim mene u tome sudjelovao Stjepan Bekavac, Zdravko Dragić i Gordana Getoš Magdić. Također, neposredni očevidac odvođenja svjedok Blašković ustvrdio je da su Aliju Šabanovića odvele dvije osobe dok se u optužnici pored mene navode još i Stjepan Bekavac i Zdravko Dragić. Svjedokinja Marija Prole i Milena Vujičić navele su da su Radoslava Ratkovića odvele dvije osobe dok se optužnim aktom za odvođenje Ratkovića teretim ja, skupa sa Zdravkom Dragićem i Stjepanom Bekavcem“, ustvrdio je optuženik.

Na upit **zastupnika optužbe** nije znao objasniti kako to da u podacima i dokumentima, koje je Sud dobio od MORH-a i koji su pronađeni i oduzeti od drugooptuženika, stoji da je on u SUS ušao 8. srpnja 1991., a ne potkraj siječnja 1992. „Takve podatke nikome nisam dao pa niti kada je postrojba SUS-a prešla u 5. gardijsku brigadu. Pretpostavljam da su u 5. gardijskoj brigadi objedinili cjelokupan moj staž, počev od 08. srpnja 1991. godine“, objasnio je optuženik.

³⁰ Podsjetimo, iznoseći obranu na prijašnjoj glavnoj raspravi optuženik je rekao da je u 3. gardijsku brigadu HV-a pristupio 08. srpnja 1991. godine, gdje je ostao do 15. studenog 1991. godine. Nakon toga je prešao u Vojnu policiju, gdje je bio sve do 26. siječnja 1992. g. Tada postaje pripadnik Samostalne uskočke satnije. 27. ožujka 1994. g. navedena je postrojba prešla u sastav 5. gardijske brigade, te se u njoj nalazio do 30. lipnja 1996. godine, kada je umirovljen. U 3. gardijskoj brigadi se od 08. srpnja 1991. g. nalazio na prvoj crti bojišnice u mjestu Sarvaš. U to vrijeme je iz ovog mjesta, zbog napada koji se očekivao, bilo evakuirano cjelokupno stanovništvo. Prešavši u Vojnu policiju 15. studenog 1991. g., kako je već naveo, postrojba se smješta u prostorije Doma zdravlja u Tenjskom Antunovcu, a zapovjedništvo se nalazilo u Ivanovcu. Njegov neposredni zapovjednik tada je bio Pero Čizmić. Šestooptuženik je odbacio „sve netrpeljivosti“ na nacionalnoj osnovi koje mu se stavljaju na teret pokrijepivši svoju tvrdnju pričom o bračnom paru Milošević, pravoslavne vjeroispovijesti, koji nisu napustili Sarvaš, usprkos naredbi o općoj evakuaciji koja je bila na snazi. Zajedno sa svojim suborcem odvezao ih je do sabirnog centra koji je bio smješten u osječkom Studenskom centru i tako ih je spasio. Radoslava Ratkovića nije poznao niti je znao da je stradao. Jako mu je teško što mu se i to stavlja na teret, jer bi mu sigurno, kao svom sumještaniu, pomogao. Govoreći o suoptuženicima istaknuo je da je za prvooptuženika Branimira Glavaša čuo, ali ga nije osobno upoznao niti je s njim ikada kontaktirao. Drugooptuženog je upoznao koncem siječnja 1992. g. Trećeoptužena Goradna Getoš-Magdić je supruga njegovog bratića Ivice Magdića i, koliko mu je poznato, bila je pripadnica SUS-a od 1992. g., no njene ovlasti nisu mu bile poznate. Petooptuženika Dinu Kontića susreo je negdje u srpnju ili kolovozu 1991. g. u Osijeku, a kada se tijekom 1992. g. preselio u Radićevu ulicu češće ga je vidao.

U iskazu danom tijekom istražnog postupka pogrešno je naveo ime ulice u kojoj se nalazila kuća trećeoptuženice koju je ova dijelila sa suprugom i u kojoj je optuženik Valentić u nekoliko navrata ugošćen. „Pogrešno sam rekao da se radi o Keršovanijevoj ulici, sad zapravo znam da sam trećeoptuženicu i njezinog supruga posjećivao u Aninoj ulici“, prisjetio se optuženik.

Na upit **Predsjednika Vijeća** rekao je da je kao vojnik znao što smije činiti za vrijeme rata, iako ga nitko posebno nije upućivao na poštivanje odredbi međunarodnog ratnog i humanitarnog prava.

Obrana sedmooptuženika Zdravka Dragića

Sedmooptuženik je iskazujući istovjetno kao u zapisniku sa prijašnje glavne rasprave od 08. siječnja 2008. godine odbacio optužbe da je 1991. godine sudjelovao u nezakonitim uhićenjima i odvođenjima osječkih civila na pogubljenje na obalu rijeke Drave.³¹

U fazi predistrage i tijekom istražnog postupka sedmooptuženik je rekao da se u svezi aktivnijeg angažmana u obranu RH obratio šogoru Dini Kontića, koji ga je upoznao sa Gordanom Getoš-Magdić. Iz razgovora s njom zaključio je da je zapovjednica unutar postrojbe za posebne namjene te se suglasio da pristupi toj postrojbi sa sjedištem, odnosno bazom u Keršovanijevoj ulici, za koju je saznao da se zove Samostalna uskočka satnija. U kući je upoznao ostale pripadnike postrojbe i to po nadimcima Buše i Tiho. Postrojbi je pripadao i petooptuženi Dino Kontić, a upoznao je i Ivicu Krnjaka, zapovjednika postrojbe, koji je bio obučen u maskirnu odoru HV-a. Prilikom posjeta Krnjak je uglavnom kontaktirao s Gordanom Getoš-Magdić, ali i s Bušom. Zapovijedi nikada nisu prenošene sedmooptuženom izravno, nego Buši ili Tihi.

Rekao je i da je s drugim pripadnicima Samostalne uskočke satnije (SUS) sudjelovao u nezakonitom uhićenju srpskih civila Branka Lovrića i Alije Šabanovića, koje su nepoznati pripadnici te postrojbe ubili na obali Drave, ali i da je osobno iz puške MGV pucao u obraz i ranio Radoslava Ratkovića, koji je pao u Dravu i uspio preživjeti.

No, na prijašnjoj glavnoj raspravi, tijekom iznošenja obrane, sedmooptuženik je sve opovrgnuo rekavši kako je iskaz kojim priznaje zločine lažan i da ga je policija izvukla ucjenom, odnosno da

³¹ Podsjetimo, iznoseći obranu na prijašnjoj glavnoj raspravi optuženik je rekao da se u ljeto 1991. god. dragovoljno uključio u obranu Republike Hrvatske i to u okviru Narodne zaštite. Jedinicama pričuvnog sastava MUP-a pristupio je početkom rujna 1991. god. Početkom studenog 1991. god. u Centru za obuku „Petruševac“ u Zagrebu prošao je specijalističku obuku za izviđačko-diverzantska djelovanja u trajanju od dva tjedna. Po povratku u Osijek bio je raspoređen na položaje u Vladislavcima i to u okviru 130. brigade. U Vladislavcima su se držali položaji prema tada okupiranom Ernestinovu. Jednom od svojih suboraca povjerio je da bi se sukladno stečenim vojnim znanjima i vještinama u obranu RH želio aktivnije angažirati, a on mu je rekao da poznaje osobu koja bi mu mogla u tome pomoći. Osoba se zvala Buše i stanovala je u Keršovanijevoj ulici u Osijeku. Buše ga je informirao da je u tijeku formiranje postrojbe za zadaćom upada na neprijateljski teritorij i da bi se trebao ponovno javiti na istu adresu za nekoliko dana. Koncem studenog 1991. god. ponovno se susreo s Bušom u Keršovanijevoj ulici. Tom prigodom obaviješten je da je primljen u postrojbu, ali da treba čekati poziv, jer postrojba u to vrijeme još nije bila ustrojena.

Tri tjedna nakon toga, na Bušov poziv, ponovno se našao u Keršovanijevoj ulici, ali ovog puta tamo je zatekao još dvije ili tri nepoznate osobe. Kombijem su se odvezli u mjesto Brijest gdje su zatekli još pedeset-šezdeset vojnika. Iz Brijesta, kao zbornog mjesta, trebala je uslijediti akcija oslobađanja Tenjskog Antunovca, no od akcije se odustalo. Bušu je posljednji put vidio oko Božića 1991. god. Tom prilikom su se porječkali, jer je sedmooptuženi htio napustiti postrojbu, a Buše mu to nije htio dopustiti dok ne preda pušku i streljivo, što je na koncu i uradio, iako je spomenuto naoružanje zadužio u Zagrebu.

ga je zbog ranijeg događaja zbog kojega je mogao teško kazneno odgovarati ucjenjivao policijski djelatnik Vjekoslav Tapšanja, inače njegov bratić.

Tijekom današnje glavne rasprave pojasnio je da je vozački ispit položio tek 2001. godine te da u inkriminiranom razdoblju nije niti mogao voziti automobil kojim je na pogubljenje odvezen Radoslav Ratković. Šestooptuženika je upoznao tek u pritvorskoj jedinici osječkog zatvora, a njegov opis tijekom istrage dao je po instrukcijama policijskih djelatnika.

Iz njegovog iskaza proizlazi da je kao pripadnik HV-a u prosincu 1991. godine trebao sudjelovati u vojnoj akciji, no na upit **zastupnika optužbe** nije znao objasniti zbog čega mu braniteljski staž nije priznat i nakon 27. studenog 1991. godine.

„Ja sam vrlo pažljivo pratio tijek dokaznog postupka i prema iskazima svjedoka ja sebe ne nalazim niti u jednom od inkriminiranih događaja, osim što me tek po naknadnim saznanjima spominje ugroženi svjedok „Drava““, završio je optuženik obranu.

Na upit **Predsjednika Vijeća** rekao je da je kao vojnik, ali i kao vjernik, znao što smije činiti za vrijeme rata, iako ga nitko posebno nije upućivao na poštivanje odredbi međunarodnog ratnog i humanitarnog prava.

08. travnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izvyštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović i Hélène Blary, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Obrana drugooptuženika Ivice Krnjaka

Drugooptuženik je, iskazujući istovjetno kao u zapisnicima sa prijašnje glavne rasprave od 5. i 6. prosinca 2007. godine, odbacio navode optužnog akta kojim ga se tereti da je kao zapovjednik posebne postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, kasnije nazvane Samostalna uskočka stanija (SUS), provodeći zapovijedi prvooptuženika Branimira Glavaša podređenima, pripadnicima tajne grupe ustrojene unutar SUS-a, naređivao da neovlašteno lišavaju slobode, zatvaraju, zlostavljaju i usmrćuju civilne osobe u Osijeku tijekom studenog i prosinca 1991.³²

³² Podsjetimo, iznoseći obranu na prijašnjoj glavnoj raspravi drugooptuženik je izjavio da se u obranu RH uključio se još u srpnju 1991. god. došavši iz Beča. Najprije se javio predsjedniku Regionalnog kriznog stožera Vladimiru Šeksu. Isto tako stupio je u kontakt s Franjom Peićem, tadašnjim zapovjednikom Zbornog JNA bio instruktor pripadnicima specijalnih jedinica i obučen kao diverzant. U to vrijeme su inače, po svim brigadama formirane diverzantske postrojbe i to najprije po zapovijedi Franje Peića, a potom i po zapovijedi generala Karla Gorinšeka od 1. prosinca 1991. god. Upravo na temelju ove zapovijedi drugooptuženik je postavljen za zapovjednika diverzantske satnije.

Ovaj dokument je zapravo od krucijalnog značaja jer predstavlja dokaz da u to vrijeme nije postojao SUS. Ova postrojba promijenila je naziv 19. siječnja 1992. god. kada su svi njeni pripadnici položili prisegu i od tada ova postrojba službeno nosi naziv Samostalna uskočka satnija.

„Ja sam u svojoj vojnoj karijeri više puta zarobljavao neprijateljske vojnike i časnike kojima sam poštedio život pa je nelogično da bih poštedio život onima koji su bili krivi, a lišavao života osobe navedene u optuženom aktu, koje su bile posve nedužne. Takve formulacije tužiteljstva potpuno su mi neprihvatljive i ja ih odbacujem.“, rekao je optuženik, ističući i da je od 1992.-1994. g. kao dragovoljac ratovao diljem bosanskohercegovačkog ratišta.

Ustvrdio je da se tijekom inkriminiranog razdoblja bavio isključivo prikupljanjem podataka o neprijateljskoj djelatnosti, koje je, nakon što bi ih obradio, prosljeđivao nadređenima, s tim da je od sredine studenog 1991. godine pa sve do 24. studenog 1991. g. prikupljao dragovoljce za proboj prema Vukovaru skupa sa Krešom Paraćem, a na temelju ovlaštenja dobivenog od neposredno nadređenog Karla Gorinšeka, tadašnjeg zapovjednika Operativne zone Osijek. „Prema tome, 26. studenog 1991. godine nisam mogao primiti zapovijed od prvooptuženika Branimira Glavaša, a on mi nije mogao niti dati zapovijed, jer on meni nije bio nadređen, a za to kao civilna osoba nije bio ni kompetentan“, objasnio je optuženik. Prisjetio se i da je u dva navrata tijekom prosinca 1991. godine pripadnike SUS-a u Kopačkom ritu obučavao za akciju rušenja Batinskog mosta na neprijateljskom teritoriju.

Popis pronađen prilikom nezakonite pretrage obiteljske kuće i osobnog vozila je popis članova Udruge hrvatskih dragovoljaca Slavonije i Baranje. Isti je sačinila tajnica udruge Slavica Pavlović, koja je ujedno i vlasnica adresara koji je prigodom spomenute pretrage oduzet drugooptuženiku.³³

Samostalna uskočka satnija imala je tri voda i njezino zapovjedništvo je bilo u Školskoj ulici broj 1, a brojala je 503 vojnika. Podaci o svim pripadnicima SUS-a pohranjeni su u Ministarstvu obrane RH. Drugooptuženik je ustvrdio da sedmooptuženik Zdravko Dragić i četvrtooptuženik Mirko Sivić (postupak u odnosu na Sivića u međuvremenu je razdvojen) nekada nisu bili pripadnici SUS-a. Šestooptuženik Tihomir Valentić bio je pripadnik SUS-a. Trećeoptyženicu Gordanu Getoš-Magdić poznao je jer je ona radila u SIS-u kao veza između SIS-a i II-opt. kao zapovjednika Samostalne uskočke satnije. Zadaća trećeoptyženice bila je da ga izvještava o nedopuštenim radnjama pripadnika SUS-a. Stjepana Bekavca nije poznao, ali je dopustio mogućnost da je ova osoba bila pripadnik SUS-a.

Samostalna uskočka satnije nije djelovala na području Osijeka, već u neprijateljskoj pozadini. Sve akcije poduzimane su na temelju usmenih zapovijedi izdanih u četiri oka. Četvrti vod, koji bi navodno prema navodima optužnog akta bio smješten u Keršovanijskoj ulici u Osijeku, nije postojao.

Ustvrdio je da prvooptuženik, s obzirom na funkciju koju je obavljao, nije mogao izdati zapovijed o formiranju bilo kakve vojne postrojbe.

U zapovjedništvu SUS-a radilo je desetak osoba i to: pok. Slavko Frangeš, Ivan Vučak, Branimir Peterne, Mijo Krešo Lovrić, Tomo Burić, Tomić, Krešimir Barać, Ivan Šomodić, Željko Amšlinger. Elizabeta Frangeš je bila tajnica kao i Ljiljana Blažević.

Željka Amšlingera isključio je iz SUS-a jer je primijetio da iz prostorije, od koje je samo Amšlinger imao ključ, nestaje oružja i streljiva.

Jedan vod SUS-a je između Božića i Nove godine 1991. smješten u Dubrovačku ulicu, a prije toga u istoj kući boravili su pripadnici raznih postrojbi hrvatske vojske.

S Branislavom Mamulom osobno je obavio razgovor, a na poziv zapovjednika I bojne 106. brigade koji ga je informirao da se radi o četniku. Razgovor je trajao oko sat vremena, a kada je utvrđeno da g. Mamula nije četnik svojim vlastitim vozilom vratio ga je kući. Ovom razgovoru je bilo nazočno i cijelo zapovjedništvo 106. brigade. Dakle, Branislav Mamula nije bio doveden u podrumске prostorije u kući u Dubrovačkoj ulici.

³³Na glavnoj raspravi 16. veljače 2009. godine pročitana je popis imena osoba koji sadrži 419 imena za koje tužiteljstvo tvrdi da je riječ o pripadnicima SUS-a. Pod rednim brojem 113 na popisu se nalazi ime Gordane Getoš Magdić, ime Dino Kontić na popisu je označeno pod rednim brojem 188, ime Tihomira Valentića pod rednim brojem 393, dok se pod rednim brojem 25 nalazi ime Stjepan Bekavac.

Naveo je da sadržaj ratnog puta ne može biti dokaz u kaznenom postupku, jer se isti sačinjava na temelju izjave vojnika koja može biti proizvoljna i netočna. „Jedina činjenica iz ratnog puta koja se može uzeti kao točna je datum stradavanja neke osobe“, rekao je drugooptuženik.

Dopuna obrane prvooptuženika Branimira Glavaša

Izjavio je da se od početka kaznenog postupka krše njegova ljudska i građanska prava te da je podvrgnut medijskom linču kao i represiji policijskog aparata zbog kontinuiranog tajnog praćenja i prislušivanja. Prislušivan je i praćen po nalogu ravnatelja policije Vladimira Fabera, koji je u više navrata krivotvorio izvješća Državnom odvjetništvu kako bi ga, pod optužbom da je utjecao na svjedoke, pritvorio. „Nakon toga Faber je montirao slučaj garaža i selotejp i u sve umiješao mene, a kao krunskog svjedoka postavio Krunoslava Fehira kojemu su zbog toga oprošteni njegovi zločini i koji je svjedočio po instrukcijama Drage Hedla“, rekao je prvooptuženik.

Spomenuo je i da protiv Krunoslava Fehira nije pokrenut postupak zbog prijetnji koje je SMS-om u prosincu rošle godine poslao novinaru Dragi Hedlu, a kritički se osvrnuo i na istupe nevladinih udruga čiji promatrači kazneni postupak protiv optuženog Branimira Glavaš i drugih za ratni zločin počinjen na štetu osječkih civila prate od početka.

Tijekom iznošenja dopune obrane u spis je uložio i :

- predstavku upućenu Mladenu Bajiću, Glavnom državnom odvjetniku RH;
- popis garaža u čijem kompleksu se tada nalazila i zgrada SNO-a i iz kojeg navodno proizlazi da ni jednu garažu nije koristio Sekretarijat za narodnu obranu;
- primjerak regionalnog dnevnog lista „Glas Slavonije“, na čijim stranicama je objavljeno rješenje o uvođenju Upravnog odbora u Glas Slavonije, čime je imao namjeru pokrijepiti činjenicu da na mjesto predsjednika Upravnog odbora nije došao „prevratničkim činom“
- okružnicu od 27. studenog 1991. g. iz koje je navodno vidljivo da tada više nije boravio u prostorijama SNO-a, datum donošenja okružnice koincidira sa odvođenjem i likvidacijom Branka Lovrića
- dokumente koji potvrđuju kako je u to vrijeme institucionalno bila riješena skrb za stradale i prognanike te da je 08. listopada 1991. godine uredbom SNO-a bio formiran regionalni ured za izbjeglice, a brigu o ranjenim i poginulim pripadnicima ZNG-a vodila je Helena Macelj, a ne trećeoptuženica, bar ne u okviru SNO-a
- govor koji je u povodu skidanja imuniteta održao u Hrvatskom saboru

Prvooptuženik je u dopuni svoje obrane još jednom odbacio sve optužbe za ratni zločin nad srpskim civilima u ratnom Osijeku, dodajući da je u inkriminiranom razdoblju „časno i pošteno radio na organiziranju obrane u Osijeku kao i na ustroju novoformiranih jedinica ZNG-a“.

Branitelj trećeoptuženice predložio je da se ista kroz dopunu obrane očituje u pogledu dokumentacije koju je prvooptuženik tijekom dopune obrane uložio u spis.

Branitelj drugooptuženika predložio je neposredno ispitivanje nekolicine svjedoka na okolnost zazidavanja prozora u Dubrovačkoj ulici, uhićenja Borislava Mamule, nezakonitih aktivnosti Željka Amšlingera te zakonitosti pretrage kuće i osobnog vozila drugooptuženika, a o čemu bi Vijeće trebalo odlučiti sutra, kada bi se glavna rasprava trebala nastaviti.

09. travnja 2009. godine – nastavak dokaznog postupka

Izještavaju: Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, i Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Hélène Blary, volonterka Documente, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije

U nastavku glavne rasprave **drugooptuženik Ivica Krnjak** predložio je ispitivanje svjedoka Ivana Vučaka, bivšeg zamjenika zapovjednika SUS-a, na okolnost obuke pripadnika ove postrojbe u Kopačkom Ritu u inkriminiranom razdoblju.

Trećeoptuženica Gordana Getoš Magdić odustala je od najavljene dopune obrane, ali je na okolnosti vezane za njezino djelovanje *tempore criminis*, režima posjeta ranjenicima u osječkoj općoj bolnici, akcije u Tenjskom Antunovcu te popisima za likvidaciju predložila neposredno ispitivanje nekolicine svjedoka koje je Vijeće na prijašnjim ročištima glavne rasprave već odbijalo uvrstiti u dokazni materijal. Ponovno je predložila pribavljanje studije o svim žrtvama poginulim u Domovinskom ratu u Osijeku, sačinjenu od Odjela patologije osječke bolnice i PU Osječko-baranjske, no taj je prijedlog također odbijen.

Zamjenica Županijskog državnog odvjetnika, Jasmina Dolmagić, protivila se izvođenju svih gore spomenutih dokaznih prijedloga, uz obrazloženje da su predloženi svjedoci ili već ispitani ili ih je Sud već ranije odbio ispitati ili se predlažu na okolnosti koje su već utvrđene ili za predmet nevažne.

Pozivajući se na čl. 322. st. 4. t. 2. ZKP-a, **sudsko Vijeće** je, sve podnesene dokazne prijedloge, uključujući i one podnesene u okviru obrane optuženika na prethodnim ročištima, odbilo kao nevažne, obrazlažući razloge odbijanja za svaki pojedini od njih.

Nakon toga **Predsjednik Vijeća** je objavio da je dokazni postupak završen.

Na zahtjev zastupnice optužbe, branitelja, ali i drugooptuženika Ivica Krnjaka, **Vijeće** je donijelo rješenje o prekidu glavne rasprave radi pripreme završnih govora.

Glavna rasprava nastavit će se **16. travnja 2009. godine u 9, 30 sati**, a potom **20., 21., 22., 23., 27., 28., 29. i 30. travnja 2009.**

16. travnja 2009. godine – nastavak glavne rasprave, završni govor tužiteljstva

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Zoran Pusić, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Katarina Kruhonja i Veselinka Kastratović, Centar za mir,

nenasilje i ljudska prava Osijek, Jelena Đokić Jović i Hélène Blary, Documena, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

U nastavku glavne rasprave prešlo se na završne govore stranaka.

Završni govor tužiteljstva

Zamjenica ŽDO-a u Zagrebu Jasmina Dolmagić rekla je da Državno odvjetništvo smatra da je na temelju provedenog dokaznog postupka utvrđeno da su optuženici počinili kaznena djela na način kako im je to izmijenjenom optužnicom stavljeno na teret.

Podsjetila je da su u ovom kaznenom predmetu vođene dvije istrage, jedna pred Županijskim sudom u Osijeku i druga pred Županijskim sudom u Zagrebu, i to za likvidacije civilnih osoba na Dravi te za dovođenja i zlostavljanja civila u prostorijama Sekretarijata za narodnu obranu, ističući da je dokazni postupak bio dugotrajan. Prva tzv. zagrebačka istraga započela je prije gotovo tri godine. Samo tijekom dokaznog postupka na glavnoj raspravi ispitano je nešto manje od 120 svjedoka. Objektivno i u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku teret dokaza je na optužbi, a dokazivanje je u ovom postupku bilo iznimno teško. Prvi razlog otežanog dokazivanja bio je protek vremena, a nadalje i činjenica da državna tijela nisu reagirala na pravi način u vrijeme kada su se ubojstva događala, pa je zbog toga ostalo vrlo malo materijalnih dokaza iz tog vremena. Naglasila je i da je u iskazima svjedoka u više navrata bilo evidentno da su isti izloženi pritisku, jer je veći broj svjedoka prijavljivao prijetnje, ili su, zbog straha koji su osjećali, tražili isključenje javnosti s glavne rasprave. „ Činjenica da je I-optuženik izuzetno utjecajna osoba, dugogodišnji politički funkcionar, odrazila se naročito na iskaze svjedoka koji su dolazili iz Osijeka, iako je to čak i bio razlog da se ovaj kazneni predmet vodi pred Županijskim sudom u Zagrebu, a ne u Osijeku. Većina tih svjedoka vodila je računa da se ne zamjeri I-optuženiku, koji očito i sada ima utjecaj na sva zbivanja u osječkoj sredini”, naglasila je zastupnica optužbe.

U nastavku završnog govora zamjenica ŽDO-a iz Zagreba se fokusirala na dio optužnog akta koji se odnosi na **tzv. slučaj garaža**.³⁴

Govoreći o **zapovjednoj odgovornost prvooptuženika Branimira Glavaša za dovođenja i zlostavljanja civilnih osoba u prostorijama Sekretarijata za narodnu obranu** rekla je da ni sam prvooptuženik ne poriče da je sudjelovao u organizaciji obrane od samih početaka odnosno od listopada 1990. godine, kada je podijeljeno prvo oružje, uglavnom pristašama HDZ-a, a riječ je o tzv. Špegeljevim kalašnjikovima, koji su kupljeni u Mađarskoj u strogoj tajnosti. Oružje koje je bilo namijenjeno Osijeku preuzeo je u svojstvu predsjednika Općinskog odbora HDZ-a i kao vršitelj dužnosti sekretara Sekretarijata za narodnu obranu.

Navela je da obrana prvooptuženika Branimira Glavaša u pogledu negiranja zapovjednih ovlasti nije prihvatljiva, jer iz dokaza provedenih tijekom postupka, misli se prvenstveno na iskaze krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, zaštićenog svjedoka "06", Ljepojka Rukelja, Vjenceslava Billa, Gorana Flaudera, Martina Špegelja te svjedoka Zdravka Pejića, Ladislava Bognara, Mate Šalinovića, Gorana Flaudera, Danijela Bogdanovića, Snežane Berić i Josipa Boljkovca, koji su

³⁴ Podsjetimo, provooptužnik se u odnosu na tzv. slučaj garaža izmijenjenom i objedinjenom optužnicom tereti po **zapovjednoj odgovornosti**, odgovornost počinitelja sastoji se u povredi dužnosti da spriječi nastupanje posljedice, za neovlašteno lišavanje slobode i zlostavljanje Nikole Vasića, Čedomira Vučkovića, isti je preminuo nakon što je u garaži pri tadašnjem SNO-u bio prinuđen popiti kiselinu iz akumulatora, i Đorđa Petkovića, odnosno za **izdavanje zapovijedi** za likvidaciju Đorđa Petkovića.

svjedočili o političkoj moći, odnosno utjecaju prvooptuženika u inkriminirano vrijeme u Osijeku iz kojih proizlazi da je imao zapovjedne ovlasti u odnosu na pripadnike čete formirane pri Sekretarijatu za narodnu obranu, a iz kojih proizlazi i njegova dužnost da spriječi, suzbije i sankcionira sva nezakonita postupanja podređenih pripadnika za koja je znao da se događaju. To se u ovom slučaju odnosi na uhićenje i zlostavljanje civilnih osoba u prostorijama i garažama Sekretarijata za narodnu obranu Općine Osijek.

Osvrnula se i na provedene materijalne dokaze iz kojih, kako je rekla, nedvojbeno proizlazi da je I-optuženik imao odlučujuću ulogu pri ustrojavanju, opremanju i naoružavanju vojne postrojbe pri Sekretarijatu za narodnu obranu, koja je kasnije različito neformalno nazivana, i to Prištapska četa, Prištapska satnija, Zaštitna četa, te Branimirova osječka bojna. Posebno se osvrnula na:

- **zapovijed o mobilizaciji djelatnika Sekretarijata za narodnu obranu Općine Osijek od 20. lipnja 1991. godine**, gdje se u zaglavlju kao tijelo koje je izdalo dokument naveden Sekretarijat za narodnu obranu, a dokument je potpisao predsjednik izvršnog vijeća Općine Osijek Srećko Lovrinčević, s time što je na lijevoj strani za točnost otpravka naveden sekretar SNO Branimir Glavaš. Na temelju tog dokumenta Sekretarijat za narodnu obranu Općine Osijek podnio je

- **izvješće o provedenoj mobilizaciji izvršnom vijeću Skupštine Općine Osijek**, koji je potpisao sekretar Branimir Glavaš. Osim toga, postoji i

- **naredba koju je izvršno vijeće Općine Osijek uputilo Sekretarijatu za narodnu obranu**, kojom je naređena mobilizacija i opremanje Zaštitne čete Općine Osijek, sukladno Prijedlogu plana popune iste jedinice od 1985. godine. I ovaj dokument potpisao je predsjednik izvršnog vijeća Srećko Lovrinčević, a kao osoba odgovorna za točnost otpravka tog dokumenta naveden je sekretar SNO, te ga je potpisao I-opt. Branimir Glavaš. I ova dva dokumenta donesena su 20. 6. 1991.

„Pomno analizirajući ove dokumente, dolazi se do zaključka, da prvooptuženik u formiranju Zaštitne čete nije imao tako minornu ulogu kao što ju nastoji prikazati. Kao prvo gledajući samostalno ovaj dokument nije jasno tko ga je izdao, Sekretarijat za narodnu obranu ili izvršno vijeće budući da je u donjem desnom kutu potpisan predsjednik izvršnog vijeća Srećko Lovrinčević. Međutim, ono što je kod ovih dokumenata važno je da je te dokumente očito donijelo isto tijelo, neke Sekretarijat, a neke izvršno vijeće. Ovo je samo određen način da se već postojeća vojna postrojba organizirana pri Sekretarijatu za narodnu obranu podvede u legalne okvire”, rekla je zastupnica optužbe, dodajući da se iz svega daje zaključiti da je prvooptuženik Branimir Glavaš i kao sekretar Sekretarijata za narodnu obranu pri domobilizaciji Zaštitne čete imao itekako aktivnu ulogu te da je vrlo važno kod navedenih dokumenata istaći i to da akte o mobilizaciji vojne postrojbe donosi Izvršno vijeće općine Osijek, koje je očito civilno tijelo, a ne neko od tada već postojećih vojnih tijela.

Iskaznice o pripadnosti Zboru narodne garde, koje prileže spisu, i to službena legitimacija na ime **Ljepojka Rukelja od 28. listopada 1991.**, službena legitimacija o pripadnosti rezervnom sastavu Zbora narodne garde na ime **Ištvan Mihalik od 10. listopada 1991.**, **Berislav Mišura od 8. studeni 1991.**, **Slavica Kasapović od 3. listopada 1991.** te na ime **Vlade Frketića od 14. listopada 1991.**, na kojima je kao zapovjednik potpisan prvooptuženik Branimir Glavaš, negiraju tvrdnje prvooptuženika da je, dok se nalazio na dužnosti sekretara Sekretarijata za narodnu obranu, tj. do 2. studenog 1991., kada je prema zapovijedi zapovjednika Operativne zone Osijek postavljen na mjesto pomoćnika zapovjednika za koordinaciju s teritorijem i ujedno odgovoran za kontakte s javnošću, bio civilna osoba te da nije izdavao vojne zapovijedi.

U prilog tezi da je prvooptuženik u ljeto 1991. godine bio stvarni zapovjednik čete koja je osnovana pri Sekretarijatu za narodnu obranu i da nije bio samo civilna osoba, kako on to tvrdi, vidljivo je i iz dokumenta koji, po tumačenju tužiteljstva, imaju karakter vojnih zapovijedi

(oznaka na dokumentu u desnom kutu "obrana, službena tajna, povjerljivo"), budući da se pripadnicima ZNG-a formacijski raspoređenih u Zaštitnoj četi nalaže izvršavanje zadaća i zapovijedi u obrani suvereniteta i neovisnosti RH, a u svjetlu odredbe članka 87. dopunskog Protokola I Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949., koji propisuje dužnosti zapovjednika, i koji nalaže zapovjednicima da osobama pod njegovom kontrolom odnosno pripadnicima oružanih snaga nalože da spriječe povrede konvencija i protokola te da ih po potrebi suzbiju i prijave vlastima, i to:

- **Uputa sekretara SNO-a od 20. lipnja 1991. godine;**

- **Naputak sekretara Sekretarijata za narodnu obranu od 25. srpnja 1991.**, u kojem prvooptuženik Branimir Glavaš, opet u svojstvu, navodno samo sekretara Sekretarijata za narodnu obranu Općine Osijek, sukladno zapovijedi zapovjedništva ZNG-a, daje naputak za koji se navodi da je obvezujući za sve pripadnike ZNG-a, rezervnog sastava MUP-a, a koji su formacijski raspoređeni u zaštitnu četvu Općine Osijek;

- **Nalog sekretara Sekretarijata za narodnu obranu Općine Osijek I-opt. Branimira Glavaša od 1. kolovoza 1991.;**

- **dopis sekretara Sekretarijata za narodnu obranu Općine Osijek I-opt. Branimira Glavaša od 15. rujna 1991. općinskom štabu civilne zaštite.** Radi se o nalogu svim pripadnicima ZNG-a i rezervnog sastava MUP-a pri Sekretarijatu za narodnu obranu u svezi izvlačenja ranjenika u zoni borbenih djelovanja Aljmaša i Erduta.

„Nigdje niti u jednom od ovih dokumenata ne navodi se da se isti dostavlja Nikoli Jamanu, za kojeg se tvrdi da je zapovjednik Zaštitne čete, a ne vidi se niti da bi on o njima bio obaviješten na drugi način“, rekla je **zastupnica optužbe.**

Podsjetila je i na pročitane transkripte sa sjednica Vrhovnog državnog vijeća održanih 1. i 2. srpnja te 26. kolovoza 1991. godine, iz kojih proizlazi da prvooptuženik Branimir Glavaš nije poštivao zacrtane smjernice državnog vrha te da je, po riječima tadašnjeg Predsjednika RH, kao sekretar Sekretarijata za narodnu obranu "komandirao i uplitao se u vojno zapovijedanje”.

U prilog navodima optužnog akta da je prvooptuženik zapovijedao pripadnicima Zaštitne čete, iako je bio izvan regularnog zapovjednog lanca, odnosi se na razdoblje do 7. prosinca 1991. godine, kada prvooptuženik postaje formalni zapovjednik obrane grada Osijeka, navedeni su: niz novinskih članaka, monografija 160. brigade u kojoj se između ostalog navodi da je u proljeće 1991. godine nastala 1. hrvatska bojna, odnosno "Glavaševi bojovnici", kao i da su u akciji u Borovom selu 2. svibnja 1991. s osječke strane stigli i momci iz 1. hrvatske bojne, a u nastavku se govori da se "Glavaševi dečki pripremaju za obranu Osijeka..., kao i **DVD s video zapisima na kojima su snimljeni intervjui I-opt. Branimira Glavaša** i iz kojih se vidi da prvooptuženik nastupao kao zapovjednik, u odori.

Navode optužnog akta o stvarnim vojnim ingerencijama prvooptuženika nad Prištapskom četom **potkrijepljuju i prijava stradavanja za Branimira Glavaša, zahtjev za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida, potvrda Odjela za skrb Osijek i uvjerenje Ureda za obranu Osijek na ime I-opt. Branimira Glavaša**, jer su sva ova četiri dokumenta, ustvrdila je zastupnica optužbe, važna za utvrđivanje činjenice da je prvooptuženik Branimir Glavaš imao braniteljski status u razdoblju od 15. listopada 1990. do 26. svibnja 1992.

Tužiteljica je citirala i svjedoka (novinara) **Gorana Flaudera**, koji je istaknuo kako je Glavaš bio jedan od najutjecajnijih ljudi te kako je i **Davoru Butkoviću, Denisu Kuljišu i Ninoslavu Paviću** rekao da je on u Osijeku "sud, policija i zakon". Istaknula je i kako se Glavaš postavljao iznad tadašnjeg načelnika policije **Josipa Reihl Kira**, za kojega je govorio da je "pogrešan čovjek na pogrešnom mjestu”...

Citirala je i iskaz svjedokinje Snežane Berić “kako se u gradu znalo da ako netko nestane treba ga tražiti od Glavaša“, ali se osvrnula i na iskaze grupe svjedoka (Ištvan Mihalek, Darko Tolić, Branko Zakanji, Ratko Žuvela, Krunoslav Ižaković, Mladen Pavlovsky, Eduard Bakarec, Nikola Jaman, Srećko Lovrinčević, Vladimir Šeks) koji su iskazivali na okolnost uvjetno rečeno zapovjedne uloge prvooptuženika u inkriminirano vrijeme, i koji su na svaki način nastojali pogodovati, odnosno potvrditi njegovu obranu u dijelu u kojem tvrdi da nije zapovijedao četom osnovanom pri Sekretarijatu za narodnu obranu i da je bio civilna osoba. „Radi se o osobama koje su i prema podacima u ovom spisu vrlo bliski prvooptuženiku, njegovi suradnici u inkriminirano vrijeme, te o osobama koje bi iskazujući o onome što se doista tada događalo i kako se događalo mogli i sebe eventualno izvrgnuti kaznenom progonu“, istaknula je zastupnica optužbe te je dodala da je i Vladimir Šeks svjedočeci pokušao i sebe prikazati kao civilnu osobu, bez vojnih ovlasti.

Naglasila je da za tvrdnju potpredsjednika Hrvatskog sabora Vladimira Šeksa da su iza pojedinih zločina stajali pripadnici HOS-a i petokolonaši nema niti jedne potvrde, odnosno da nije otkriven niti jedan takav slučaj. Kazala je i kako je nezamislivo da se kasnije kao glavni državni tužitelj zadovoljio objašnjenjem da je Čedomir Vučković ubijen kao terorist koji je preskočio 2,3 metara visok zid i pokušao ubiti Glavaša, odnosno da se nije nimalo interesirao za taj slučaj.

U odnosu na uhićenje i zlostavljanje Čedomira Vučkovića te u odnosu na dovođenje, zlostavljanje i ubojstvo Đorđa Petkovića obrana prvooptuženika opovrgnuta je brojnim provedenim personalnim i materijalnim dokazima, iskazima krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, zaštićenog svjedoka "06", Dražena Pavičića, Ladislava Becea, Miroslava Karača, Dragana Popovića, dr. Mladena Marcikića, zapisnikom o očevidu, skicom lica mjesta, snimkom obdukcije i snimkom mjesta događaja, zapisnikom o sekciji, sprovodnicom umrle osobe, novinskim člankom "Spriječen atentat na Glavaša", HTV-ovom snimkom emisije "Tko brani Hrvatsku", iskazom Roberta Pauletića te medicinsko-toksikološkim i balističkim vještačenjem (nedvojbeno je utvrđeno da je uzrok smrti Čedomira Vučkovića trovanje koncentriranom sumpornom kiselinom), a u odnosu na stradavanje Đorđa Petkovića, za kojeg I-optuženik tvrdi da nikad nije čuo za njega niti zna da bi bio priveden u prostorije Sekretarijata za narodnu obranu, iz iskaza krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, zaštićenog svjedoka "06", Antuna Košira, Svjetlane i Zdenke Petković, te dokumentacije u spisu.

Prvooptuženik je nastojao prikriti što se stvarno dogodilo i na koji način je stradao Čedomir Vučković. „Navodi iz njegove obrane da je on vrlo lako mogao, da je to htio, naložiti da se ukloni tijelo ubijene osobe, odnosno obdukcioni nalaz iz KB Osijek koju su desetljećima vodili HDZ-ovi kadrovi i tako uništiti sve za njega inkriminirajuće dokaze, dovoljno govore sami za sebe, budući da prvooptuženik nesvjesno razotkriva svoj iznimni autoritet i politički utjecaj koji je imao kako u vrijeme samog događaja, tako i desetljećima kasnije, pa i danas“ kazala je **zastupnica optužbe**.

U odnosu na dovođenje i zlostavljanje ošt. Nikole Vasića, tužiteljica je zaključila da je na temelju provedenog dokaznog postupka utvrđeno da je Vasić doveden u prostorije Sekretarijata za narodnu obranu od strane pripadnika čete koja je bila ustrojena pri Sekretarijatu za narodnu obranu, jer se navodi da ga je doveo Pišta, nadalje sam Vasić je naveo Zdravku Pejiću da je bio zlostavljan u prostorijama Sekretarijata za narodnu obranu, a očito je, kako to proizlazi i iz njegovog iskaza i iskaza Ivana Ferencica, da je I-opt. Branimir Glavaš bio s time upoznat te da je on bio nadređen osobama u maskirnim odorama koje su privedle Vasića, jer je sam Vasić rekao da se nakon njegova dovođenja, osobi, za koju je kasnije utvrdio da je I-opt. Branimir Glavaš, jedan od vojnika obratio i rekao "Šefe, dovodimo vam vojvodu".

Zamjenik ŽDO-a u Zagrebu Miroslav Kraljević

Završna riječ zastupnika optužbe bila je usmjerena na dio optužnog akta koji se odnosi na tzv. slučaj selotejp.³⁵

Istaknuo je da se činjenični supstrat optužnice u prvom redu temelji na obranama koje su iznijeli III-optužena Gordana Getoš-Magdić prilikom ispitivanja u Policijskoj upravi osječko-baranjskoj 20. listopada 2006., kod koje je ostala i prilikom dovođenja istražnom sucu 21. listopada 2006., te na obrani koju je iznio VII-opt. Zdravko Dragić prilikom prvog ispitivanja u Policijskoj upravi osječko-baranjskoj dana 19. listopada 2006., a kod koje je ostao i prilikom ispitivanja kod istražnog suca 21. listopada 2006. Pri tome treba naglasiti da je toga dana VII-opt. Zdravko Dragić ispitan u dva navrata, u 12,30 sati i kasnije toga dana u 19,25 sati, nakon što je dostavljen istražni zahtjev. U oba navrata VII-opt. Dragić je ostao kod obrane koju je iznio u policiji, s time da je tu obranu dopunio određenim pojašnjenjima.

No, na prijašnjoj glavnoj raspravi, kao i tijekom iznošenja obrane na iznova započetoj glavnoj raspravi, optuženica/k su opovrgnuli priznanje, no tužitelj je podsjetio da su Vrhovni sud i samo sudsko vijeće koje je vodilo suđenje utvrdili da su ti iskazi zakonito uzeti i da nije bilo kršenja prava obrane.

„Smatramo da je u dokaznom postupku utvrđeno upravo ono činjenično stanje koje je opisano u optužnici te da se iz tih činjenica jasno može razaznati kakvu je ulogu imao svaki od optuženika u počinjenju ovog kaznenog djela, tko su bili nalogodavci, a tko izvršitelji likvidacija, kada je i kako ustrojena grupa koja je ove likvidacije provodila, gdje je bilo sjedište te grupe, na koju lokaciju su civili odvođeni prije likvidacije, kakav je bio status žrtava te koji su bili motivi ovih egzekucija“, rekao je **zastupnik optužbe**.

Podsjetio je na uvjete koji su tempore criminis vladali u ratnom Osijeku te je dodao da je potpuno razumljivo da su se događala osobna razračunavanja, pljačke i ubojstva motivirana najrazličitijim razlozima. Međutim, žrtve koje su predmet ovog kaznenog postupka nikako nisu plod slučajnosti već se zbog brojnih sjedinjavajućih elemenata može zaključiti da se radi o **sustavnom, planskom i organiziranom djelovanju** što je za posljedicu imalo likvidaciju Branka Lovrića, Alije Šabanovića, Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića, Bogdana Počuče, Jovice Grubića, nepoznate ženske osobe kao i pokušaj likvidacije Radoslava Ratkovića, a motivi tih likvidacija bili su vrlo jasni, istaknuo je tužitelj, - **etnička pripadnost, osveta i zastrašivanje**.

³⁵ **Podsjetimo**, optužnim aktom koji se odnosi na tzv. slučaj "Selotejp" prvooptuženiku Branimiru Glavašu, drugooptuženiku Ivici Krnjaku i trećooptuženici Gordani Getoš-Magdić stavlja se na teret da su I-opt. Branimir Glavaš, obnašajući u prvo vrijeme dužnost sekretara u Sekretarijatu za narodnu obranu, a kasnije u svojstvu zapovjednika obrane grada, II-opt. Ivica Krnjak kao zapovjednik posebne postrojbe za izviđačko-diverzantske namjene Operativne zone Osijek, a III-opt. Gordana Getoš-Magdić kao zapovjednica posebne grupe u sastavu te postrojbe, najprije tijekom formiranja navedene postrojbe u njezinom okviru ustrojili posebnu tajnu grupu u koju su uključeni ostali optuženici, a nakon toga radi zastrašivanja i odmazde prema civilima najvećim dijelom srpske nacionalnosti u Osijeku, I-opt. Glavaš i II-opt. Krnjak **izdavali zapovijedi** koje osobe će se neosnovano uhićivati, zlostavljati i na kraju likvidirati, koje zapovijedi je III-optužena prenosila pripadnicima posebne grupe u Keršovanijevoj ulici, nakon čega su ostali optuženici dobivši ovakve zapovijedi te osobe lišavali slobode, odvodili ih u Dubrovačku 30, a nakon toga na egzekucije na obali Drave.

Kao zajedničke elemente koji potvrđuju da su žrtve koje su predmet ovog kaznenog postupka likvidirane organizirano i planski te da su počinitelji pripadnici grupe koja se nalazila u Keršovanijevoj ulici naveo je:

- sve žrtve, izuzev Jovana Grubića, **odvođene su iz svojih kuća**, odnosno obiteljskih domova,
- u svim situacijama prilikom odvođenja žrtava pojavljuju se **uniformirane i naoružane osobe** u pravilu u maskirnim odorama, najčešće se radi o tzv. trojkama,
- sve žrtve vođene su **na obalu rijeke Drave** gdje su likvidirane, a nakon toga su njihova tijela bacana u rijeku,
- na temelju podataka koji su utvrđeni zapisnicima o očevidu sve žrtve bile su **vezane samoljepljivom trakom** na gotovo istovjetan način, žrtve su imale ruke vezane lepljivom trakom na leđima ili ljepljivu traku omotanu preko glave i ustiju, što znači da su prije likvidacije bile izložene torturi,
- **vremenska povezanost** je također vrlo bliska, većina žrtava odvođena je na egzekucije u mjesecu prosincu, pri čemu su u istom danu 7. prosinca 1991. uhićeni i likvidirani dr. Milutin Kutlić i nepoznata muška osoba, istog dana je pokušana likvidacija Radoslava Ratkovića, a samo par dana kasnije ubijeni su Svetislav Vukajlović i nepoznata ženska osoba, čija su tijela pronađena 12. odnosno 14. prosinca,
- **mjesto pronalazaka** žrtava također je element koji ukazuje da su likvidacije vršile iste osobe. Naime, na obali Drave pored ugostiteljskog objekta "Bastion" pronađena su u vrlo kratkom razmaku od samo sedam dana tijela ubijenog dr. Milutina Kutlića, Svetislava Vukajlovića te nepoznate ženske i nepoznate muške osobe. Prema iskazu Radoslava Ratkovića i on je doveden na potpuno isto mjesto 7. prosinca 1991. u večernjim satima iz Dubrovačke ulice broj 30,
- sve žrtve lišene su života **pucanjem iz vatrenog oružja u glavu**, a u pravilu radi se o pucanju u potiljak,
- **odvođenje žrtava u Dubrovačku broj 30,**
- **otuđivanje osobnih vozila žrtava.**

“Vrlo sličan i gotovo istovjetan način odvođenja na obalu rijeke Drave, specifičan "modus operandi" (vezivanje samoljepljivom trakom, pucanje iz vatrenog oružja u glavu, odvođenje i likvidacije na Dravi), ne ostavlja nikakvu dvojbu da su počinitelji tih likvidacija bili međusobno organizirani i da potječu iz kruga istih osoba, u konkretnom slučaju iz kruga pripadnika grupe u Keršovanijevoj ulici”, ustvrdio je tužitelj.

Tužiteljstvo, imajući u vidu odredbu čl. 24. OKZ RH, smatra da su I-opt. Branimir Glavaš i II-opt. Ivica Krnjak odgovorni za cjelokupnu djelatnost pripadnika skupine u Keršovanijevoj ulici, budući da je tijekom postupka utvrđeno da su i jedan i drugi nadzirali i kontrolirali djelatnost ove grupe i izdavali im naloge za pojedina uhićenja i likvidacije. S obzirom da su svi događaji obuhvaćeni njihovim planom, temeljem citirane odredbe proizlazi njihova odgovornost za svaki od pojedinih događaja koji su predmet ovog postupka.³⁶

Ostali optuženici, V-opt. Dino Kontić, VI-opt. Tihomir Valentić i VII-opt. Zdravko Dragić konkretnim počinjenjem propisanih zabranjenih oblika ponašanja, odnosno ubijanjem civilnog stanovništva, nečovječnim postupanjem prema njemu i provođenjem protuzakonitih zatvaranja, ostvarili su obilježja kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. OKZ RH, kao neposredni izvršitelji, a što je tijekom postupka u potpunosti utvrđeno.

³⁶ Članak 24. OKZ RH glasi: „Tko radi vršenja Krivičnih djela stvori ili iskoristi organizaciju, bandu, zavjeru, skupinu ili drugo udruženje krivično je odgovoran za sva krivična djela što proizađu iz zločinačkoga plana tih udruženja i kaznit će se kao da ih je sam počinio, bez obzira na to je li i u kojemu je svojstvu izravno sudjelovao u izvršenju pojedinoga od tih djela“.

Tužiteljstvo smatra da su se u ponašanju prvooptuženika u odnosu na inkriminirano razdoblje ostvarili svi bitni elementi neizravne zapovjedne odgovornosti i da je postojao odnos nadređene osobe i hijerarhijski odnos s podređenima. I-optuženik je znao i imao je razloga znati da će biti počinjeno kazneno djelo te je propustio poduzeti mjere da se to spriječi i suzbije.

Počivši za vrijeme rata višestruko ubojstvo civilnih osoba, pri čemu je osnovni motiv svih ubojstava bila etnička diskriminacija žrtava, optuženici su postupali protivno odredbama 4. Ženevske konvencije i odredbama II. Dopunskog protokola toj Konvenciji, koje su navedene u izreci optužnice, a koje u odnosu na osobe koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima, zabranjuju uvijek i u svakoj prilici nasilje nad životom i tijelom ove zaštićene skupine.

Tužiteljstvo je, smatrajući da se u postupanjima svih optuženika stječu bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, pojedinačno i na način kako im je to stavljeno na teret izmijenjenom i objedinjenom optužnicom, predložilo da se svi optuženici proglašavaju krivim i osude po zakonu uz uvažavanje svih olakotnih i otegotnih okolnosti koje su prisutne kod pojedinih optuženika.

“Sve žrtve u slučaju "garaža" i "selotejp" bili su civili koji nisu bili povezani s neprijateljskom djelatnošću i kod kojih nisu pronađeni nikakvi snajperi. Bili su to civili koji nisu željeli napustiti svoj grad i koji su dijelili sudbinu svojih sugrađana”, naglasila je zastupnica optužbe na kraju cjelodnevnih završnih riječi tužiteljstva.

20. travnja 2009. godine

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, Branko Macan, HVIDR-a

Glavna rasprava danas je po šesti puta odgođena zbog nedolaska drugooptuženika Ivice Krnjaka. **Branitelj drugooptuženika odvjetnik Domagoj Rešetar** podneskom od 17. travnja 2009. g. obavijestio je sud da je njegov branjenik hospitaliziran u osječkoj bolnici, a to je potkrijepio liječničkom dokumentacijom.

Predsjednik Vijeća, sudac Željko Horvatović, je prije početka glavne rasprave telefonom nazvao bolnicu. Rečeno mu je da se drugooptuženik ne nalazi u bolnici te da je, prema ambulantom listu od 17. travnja 2009. godine za hospitalizaciju, radi operativnog zahvata, naručen za 20. svibnja 2009. godine.

Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu trebalo bi na prijedlog Predsjednika Vijeća, u međuvremenu odlučiti o određivanju tzv. disciplinskog pritvora protiv drugooptuženika. „Drugooptuženik Ivica Krnjak, po ocjeni ovog suda, opstruira tijekom ovog postupka, na način da zloupotrebljava svoju dijagnozu u određenim vremenskim razmacima, zbog čega je neophodno da se upravo na dan nastavka glavne rasprave objektivno utvrdi njegovo zdravstveno stanje, a to se može postići određivanjem pritvora protiv drugooptuženika“, bio je izričit **Predsjednik Vijeća**.

Glavna rasprava trebala bi biti nastavljena 22. travnja 2009. godine u 9,30 sati.

22. travnja 2009. godine – nastavak glavne rasprave, završni govor branitelja prvooptuženika

Izvjštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović i Hélène Blary, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, predstavnici HVIDR-e, obitelj optuženika

Glavna rasprava nastavljena je nakon što je **drugooptuženik Ivica Krnjak**, isti se od 21. travnja 2009. godine nalazi u pritvoru temeljem rešenja izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Zagrebu, doveden iz KB Dubrava, netom nakon obavljenih dodatnih pretraga radi potpune objektivizacije njegovog zdravstvenog stanja. Liječnik vještak zagrebačke KB Dubrava, suprotno od osječkih kolega, u pismenom nalazu i mišljenju ustvrdio je da drugooptuženiku nije prijeko potrebno operacijsko liječenje desne unutarnje karotidne arterije pa je shodno tome drugooptuženiku slijedeći posjet vaskularnom kirurgu zakazao za četiri mjeseca.³⁷

Vijeće je temeljem članka 39. st. 5. u svezi čl. 38. st. 1. ZKP-a kao nedopušten odbacilo zahtjev za izuzeće Predsjednika i članica Vijeća. Isti je podnijela supruga drugooptuženika, koja budući da nije stranka u postupku nije ovlaštena tražiti izuzeće.

Završni govor obrane prvooptuženika

Tijekom današnje glavne rasprave završne riječi iznijeli su **odvjetnici Dražen Matijević i Ante Madunić**. Obojica su ustvrdili da je optužnica pravno neutemeljena, da optužba nije iznijela zakonite i vjerodostojne dokaze te da je riječ o političkom procesu, a ne o kaznenom postupku.

Ovaj postupak nije iskaz dosljednosti u provođenju pravde, već politički akt koji je imao dva cilja – ukloniti Glavaša s političke pozornice i iz javnog života, jer je svojim djelovanjem trn u oku svih onih koji nikada nisu htjeli samostalnu Hrvatsku, te kroz ovaj i slične postupke prikazati najzaslužnije heroje Domovinskog rata kao ratne zločince” rekao je **odvjetnik Dražen Matijević**.

Propisani su mnogobrojni oblici radnje izvršenja kaznenog djela ratnog zločina koji su postavljeni alternativno, no te se radnje mogu okvalificirati kao ovo kazneno djelo samo ako se njima krše pravila međunarodnog prava. IV. Ženevska konvencija o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata i Dopunski protokol uz Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava

³⁷ Izvanraspravno vijeće Županijskog suda u Zagrebu 20 travnja 2009. godine odredilo je pritvor protiv optuženog Ivica Krnjaka nalazeći da isti izbjegava sudjelovanje u ovom kaznenom postupku (čl. 102 st.1 toč.1 ZKP-a koji kao posebnu osnovu za određivanje pritvora okolnosti koje upućuju na opasnost od bijega, periculum fuga). Podsjetimo, drugooptuženik 20. travnja 2009. g. nije pristupio glavnoj raspravi jer je navodno trebao biti hospitaliziran u KB Osijek. Predsjednik raspravnog vijeća, sudac Horvatović, osobno je nazvao bolnicu i dobio informaciju da optuženik nije zaprimljen u njihovoj bolnici. Vijeće je cijeniло činjenicu da ovaj optuženik ima zdravstvenih problema, ali je zaključilo da on tu činjenicu zlorabi opstruirajući postupak koji se u ovom trenutku nalazi u završnoj fazi glavne rasprave

nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), optuženici se izmijenjenom i objedinjenom optužnicom terete da su postupajući protivno odredbama navedenih međunarodnih akata počinili kazneno djelo ratnog zločina prema civilnom stanovništvu, po mišljenju odvjetnika Matijevića, neprimenjivi su. In concreto, čl. 3. IV. Ženevske konvencije koji u slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba obvezuje strane u sukobu na poštivanje njenih odredbi te štite osobe koje se u slučaju sukoba ili okupacije nađu u vlasti okupacijske sile čiji nisu državljani.

„Događaji opisani u optužnici ne mogu biti kvalificirani kao ratni zločin jer su žrtve pojedinih ubojstava bili hrvatski državljani pa se na njih odnose hrvatski Ustav i zakoni, a ne međunarodni akti na koje se poziva tužiteljstvo kada tereti Glavaša i ostale za ratni zločin protiv civila“, rekao je Matijević dodajući da počinitelji takvih djela ne čine ratne zločine, pa za njih ne mogu niti odgovarati, već odgovaraju za kaznena djela koja su počinili, poput ubojstva ili razbojništva.

Dopunski protokol II odnosi se na nemeđunarodne (unutardržavne) sukobe, u prvom redu građanske ratove koji se vode na području jedne od ugovornih strana između oružanih i odmetničkih oružanih snaga te upravo zato smatra neprihvatljivim polazište optužbe da je kazneno djelo počinjeno u vrijeme obrane grada Osijeka od oružanih napada tzv. JNA i paravojnih postrojbi pobunjenog dijela lokalnog srpskog stanovništva na ustavnopravni poredak RH. „Napad na ustavni poredak je državni udar, no sukob na prostoru RH bio je međunarodnog karaktera. Susjedna Srbija vodila je protiv Hrvatske napadački, osvajački, agresivni rat“, rekao je Matijević.

Ustvrdio je da se optužnica temelji na pretpostavkama u svjetlu tadašnje tobožnje ugroženosti Srba kao i na krivotvorenom i nezakonitom zapisniku sa saslušanja trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić u osječkoj policiji te da nema ijednog, čak ni nezakonitog dokaza da je njegov branjenik na bilo koji način sudjelovao u osnivanju njemu podređene tajne grupe i da je ikada ikomu zapovjedio da se bilo koju osobu privede i ispita, a kamoli ubije. „Od 80 svjedoka saslušanih u istrazi, 63 nijednom riječju nije spomenulo Glavaša, a od 17 koji jesu pet ih je o njemu govorilo pozitivno, a 12-ero je bilo irelevantno“, rekao je Matijević.

Završio je pledirajući za oslobađajuću presudu za prvooptuženika Branimira Glavaša. Rekao je da sud temeljem čl. 354. st. 1. treba izreći presudu kojom se optuženik oslobađa od optužbe, budući da djelo za koje se optužuje po zakonu nije kazneno djelo.

Osvrćući se na završne riječi suprotne strane **odvjetnik Madunić** je rekao da je tužiteljstvo optužbu temeljilo na iskazima svjedoka iz kriminalnog miljea, osuđenih zbog različitih kaznenih dijela na višegodišnje zatvorske kazne, ili svjedoka koji su pokazali svoje neprijateljstvo prema Domovinskom ratu i Hrvatskoj, ali i onih koji mrze njegovog branjenika. „U isto vrijeme tužiteljstvo je zatražilo da sud zanemari iskaze ljudi kao što su Vladimir Šeks, koji je od 1990. obnašao najviše državne dužnosti, Milan Ramljak, ratni potpredsjednik i ministar pravosuđa, Srećko Lovrinčević, predsjednik Izvršnog vijeća SO Osijek 1991., Zlatko Kramarić, ratni gradonačelnik Osijeka, Karl Gorinšek, ratni zapovjednik obrane istočne Slavonije...“, rekao je odvjetnik Madunić.

Kao svjedoke iz kriminalnog miljea označio je oštećenika Nikolu Vasića, Tihomira Aparia, Ladislava Bognara, Vjenceslava Billa, zaštićenog svjedoka kodnog imena „broj 6“ dok je neke svjedoke, poput Milana Šipoša, okarakterizirao kao opskurne.

Ustvrdio je da je tijekom postupka dokazano da je tzv. zaštitna četa ustrojena na temelju odluke tadašnjeg predsjednika Izvršnog vijeća SO Osijek Srećka Lovrinčevića te da nitko nije sporio

njeno postojanje. U povodu smrti Čedomira Vučkovića u dvorištu SNO-a proveden je očevid po pravilima struke, a na lice mjesta izašao je i istražni sudac, rekao je odvjetnik Madunić, da bi u nastavku naglasio kako do kaznenog postupka protiv njegovog klijenta nije trebalo doći da je policija 1991. g. korektno obavila svoj posao. „Postupak je pokrenut tek kada se Glavaš sukobio s vodstvom HDZ-a“, rekao je Madunić.

Za Đorđa Petkovića, prvooptuženik se optužnim aktom u djelu koji se odnosi na tzv. slučaj garaža tereti za izdavanje zapovijedi za likvidaciju Đorđa Petković, odvjetnik Madunić je ustvrdio: „Đorđe Petković je fikcija, izmišljen je samo zato da se moj branjenik tereti i za njegovu likvidaciju“.

Zatraživši oslobađajuću presudu za prvooptuženika naglasio je da sud prilikom odlučivanja o krivnji prvooptuženika prije svega ima u vidu činjenice utvrđene tijekom kaznenog postupka te da ne podlegne raspoloženju nekih medija i takozvanih nevladinih udruga koji još žale za bivšim vremenima.

23. travnja 2009. godine – nastavak glavne rasprave, završni govor branitelja prvooptuženika

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović i Hélène Blary, Documenta, Davor Trkulja, veleposlanstvo Republike Srbije u Zagrebu, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, predstavnici HVIDR-e, obitelj optuženika/ce

Završni govor obrane prvooptuženika

Odvjetnik Veljko Miljević je analizirajući strukturu izmijenjene i objedinjene optužnice od 30. rujna 2008. godine ustvrdio da ista ne sadrži obrazloženje: „Kako tzv. ispravljena i objedinjena optužnica nema obrazloženja to se u svojim zaključcima u završnom govoru zamjenica ŽDO-a u Zagrebu Jasmina Dolmagić, u pretežnom dijelu oslanjala na tekst obrazloženja optužnice od 9. svibnja 2007.g., dok je zamjenik ŽDO-a u Osijeku Miroslav Kraljević svoj dio završnog govora temeljio na obrazloženju optužnice od 16. travnja 2007.g., što se osobito odnosi na odlučujuću ulogu okrivljenika Branimira Glavaša u osmišljavanju i provođenju radnji opisanih u izreci ove optužnice“, rekao je Miljević, dodajući da iz dugotrajnog i iscrpno provedenog dokaznog postupka jasno proizlazi da prvooptuženik Branimir Glavaš nije počinio kaznena djela koja mu se stavljaju na teret te ga od takve optužbe valja osloboditi.

Naveo je da je potpuno netočno da bi trećeoptuženica Gordana Getoš Magdić obnašala dužnost tajnice prvooptuženika u SNO-u, budući da je to radila gospođa Gordana Tomić, koja je ove poslove radila i nakon što je prvooptuženik otišao iz SNO-a, kada je Darko Tolić preuzeo ovu dužnost.

Istaknuo je da iz Zapovijedi zapovjednika Štaba za obranu Slavonije i Baranje pukovnika Franje Pejića od 24. srpnja 1991.g. vidljivo da je diverzantsku grupu trebao formirati i njome zapovijedati Stanko Paradžiković te da bi ove diverzantske grupe trebale biti formirane u 3. brigadi, 160. brigadi i 109. brigadi ZNG-a.

„Dakle, zapovjednik te diverzantske grupe trebao je biti Stanko Paradžiković, a ne drugooptuženik Ivica Krnjak. U 7 i 8 mj. 1991.g. prvooptuženik uopće nije bio nadređen drugooptuženiku niti je između njih postojala vojna subordinacija, a tijekom dokaznog postupka nedvojbeno je utvrđeno da je 1. diverzantska četa formirana na temelju zapovijedi zapovjednika operativne zone Osijek, Karla Gorinšeka od 1.12.1991.g., uz znanje Glavnog stožera HV-a pa stoga 1. diverzantska četa i Samostalna uskočka satnija nikada nisu bile pod zapovjedništvom obrane Grada već izravno pod I. operativnom zonom“, istaknuo je Miljević.

Početak prosinca 1991.g. prvooptuženik je već bio smješten na adresi Europske avenije 11 i bio je pomoćnik zapovjednika za obranu Grada gdje trećooptuženica nikada nije dolazila niti je ona ikada bila u radnom odnosu u SNO-u.

Odbacujući tvrdnje da je prvooptuženik djelovao kao stvarni, a od 7. prosinca 1991. godine i kao formalni zapovjednik obrane grada, odvjetnik Miljević je naveo da su se ratne aktivnosti oko sela Tenjski Antunovac odvijale od 3. do 5. prosinca 1991.g., a u to vrijeme zapovjednik obrane Grada bio je Eduard Bakarac. Područje sela Antunovac u to vrijeme nije bilo u zoni odgovornosti Zapovjedništva obrane Grada, već zapovjedništva 1. operativne zone Osijek, odnosno zapovjednika Karla Gorinšeka te je tadašnji zapovjednik obrane grada Eduard Bakarac mogao postupati jedino po zapovijedima Karla Gorinšeka, a što je ovaj i činio.

Smatra da je neodrživa teza o postojanju druge osobe u garažama te je u prilog tome istaknuo važnost dokumenta Hrvatskog crvenog križa, broj 173., da je Đorđe Petković nestao 7.9.1991.g., kao i iskaz njegove kćeri, Svjetlane Petković, da je dana 11.3.1994.g. podnijela službeni zahtjev u kojem je navela datum kada je on odveden iz kuće, a radilo se o 7.9.1991.g. I svjedok Antun Košir, potvrdio je da je Đorđe Petković nestao 8.9.1991.g., a u istrazi je ispitan svjedok Boro Ivković, koji je naveo da je 9.9.1991.g. vidio ubojstvo odnosno mrtvo tijelo Đorđa Petkovića te je naveo i točnu lokaciju gdje se to tijelo nalazilo.

Analizirajući iskaze svih svjedoka tijekom istrage i suđenja posebno se osvrnuo na iskaz krunskog svjedoka: „Krunoslav Fehir iskazao je da je dana 31.8.1991.g., na dan ubojstva Čedomira Vučkovića, oko 20 sati, u uredu prvooptuženika dao izjavu novinarima, a što je emitirano na HTV-u pod naslovom „Tko brani Hrvatsku“, a prvooptuženik tvrdi da je to najobičnija laž jer je emisija „Tko brani Hrvatsku“ snimljena 26.8.1991.g., a na HTV-u je emitirana 17.9.1991.g.“.

Apostrofirao je da iz pročitanoj transkripta - zapisnika sjednice održane u Uredu Predsjednika RH, dana 20. studenog 1991.g. proizlazi da prvooptuženik nije zapovijedao odredom Zbora narodne garde.³⁸

³⁸ Citat iz pročitanoj transkripta - zapisnika sjednice održane u Uredu Predsjednika RH, dana 20. studenog 1991.g. glasi: „... a glede Glavaševa odreda, to nije Glavašev odred, to je odred pod zapovjedništvom Zbora narodne garde ima svoga zapovjednika, to nije Glavaš, makar je on pozadinac koji je sve to pripremio, mi smo bili skupa u štabu kod Gorinšeka, taj odred ima specijalan zadatak, kada Gorinšek odredi i taj zadatak će ići, već su rasporedili poneko mjesto, i ima oko 400 ljudi, dosta dobro bili smo skupa i ja i Gorinšek tamo posjetiti te ljude, dosta dobro i disciplinirano i uredni i kasarna izgleda za primjer ovim drugima i po čistoći i po disciplini.

Glavaš, mi smo njega odredili i za koordinatora. On je to prihvatio, u zapovjedništvu obrane Osijeka. Ali je na dužnosti svojoj civilnoj sekretar za obranu u općini, i koordinira te vojne akcije u zapovjedništvu, bez formacijskog mjesta, nekog određenog zapovjedničkog. On je to prihvatio, to je njemu ponudio Gorinšek, zajedno sa njim u razgovoru. I, to mislim, da živi i da radi. Na taj način su ti ljudi, koji su više vezani za njega, koji su u toj brigadi, u toj osječkoj brigadi, unutra, na neki način potpuno aktivni“.

Tijekom postupka je dokazano da je sve do lipnja 1991.g. sporna postrojba bila u rezervnom sastavu MUP-a, a tek naredbom predsjednika Izvršnog vijeća općine Osijek se transformirala u Zaštitnu četvu odnosno Prištapsku četvu i od tada je u vojnoj nadležnosti odnosno u ingerenciji Franje Pejića. Zapovjednik Zaštitne čete bio je Nikola Jaman, a dozapovjednici su bili Josip Fehir i Stanko Višević. Odlukom MORH-a 1995. ili 1996. kada je ta postrojba dobila službeni naziv BOB i svim pripadnicima u braniteljski status je priznato i to razdoblje kada su kao dragovoljci sudjelovali u Domovinskom ratu. Nikolu Vasića policijskim djelatnicima predao je Mirko Grošelj koji je radio u obavještajnim poslovima. Na dan ubojstva Čedomira Vučkovića, u dvorištu zgrade Sekretarijata, prvooptuženik je skupa sa Ištvanom Mihalekom i Krunoslavom Ižakovićem bio na Brijestu, a u Sekretarijat su se vratili negdje oko 21,30 ili 22,00 sata. O tome su, kazao je Miljević, iskazivali mnogobrojni svjedoci kao Ištvan Mihalek, Darko Tolić, Krunoslav Ižaković, Mladen Pavlovsky, Ratko Žuvela itd.

Naglasio da je i sam Boljkovac, koji je za Glavaša rekao da je bio na čelu naoružane paravojne ekstremne organizacije, u svom iskazu priznao da kao ministar nije bio u Osijeku tijekom 1991. jer su imali povjerenja u načelnika osječke policije Josipa Reihl-Kira te da mu nakon ubojstva čelnika policije i njegove smjene po prirodi stvari više nije bilo poznato što se događa u Osijeku.

Ključnim smatra i iskaz svjedoka Milana Ramljaka, bivšeg potpredsjednika Vlade zaduženog za unutarnju politiku, koji je rekao da nikada nije dobio izvješće da bi Branimir Glavaš zapovijedao nekom naoružanom skupinom koja je bila izvan sustava obrane RH niti da mu je bilo tko od sugovornika to napomenuo. Naglasio je da je gotovo 90 posto svjedoka, među njima i oni koji ne vole Glavaša, prvenstveno Mate Šalinović, Zdravko Pejić pa i Ladislav Bognar, koji po mišljenju Miljevića, prvooptuženika svojim iskazom u potpunosti eskulpira od kaznene odgovornosti, davalo iskaze u suprotnosti s navodima optužnog akta.

Citirajući odredbu članka 63. st. 1 Zakona o kaznenom postupku ustvrdio je da odvjetnik Radoslav Arambašić zbog sukoba interesa nije mogao biti branitelj trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić u ovom kaznenom predmetu jer se, u momentu kad je on preuzeo njezinu obranu, protiv Freda Marguša već vodio kazneni postupak za isto kazneno djelo, a on je u tom kaznenom postupku bio po službenoj dužnosti branitelj Freda Marguša. „Dakle, obrana Gordane Getoš Magdić dana u PU Osječko-baranjskoj 20. listopada 2006.g. i njena obrana pred istražnim sucem nije bila zakonita, pa ti njezini iskazi nisu zakoniti i valjani”, rekao je Miljević i dodao da je s tim u svezi podnijeta tužba Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu. U tužbi se upire na povredu prava prvooptuženika na pravično suđenje kao i na korištenje nezakonitih dokaza iz čl. 29. st. 1. i 4. Ustava RH.

Vijeće je odbilo prijedlog branitelja za ukidanje pritvora protiv drugooptuženika, budući da nije nastupila nova okolnost koja bi eventualno opravdavala ukidanje pritvora protiv istog.

27. travnja 2009. godine – završne riječi obrane i optuženika

Izveštava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OESS-a, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović i Hélène Blary, Documenta, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, predstavnici HVIDR-e, obitelj optuženika/ce

Završna riječ prvooptuženika Branimira Glavaša

Ustvrdio je da nije kriv za djela za koja ga se tereti. „Savjest mi je dala snagu da izdržim sve pa i one koji su mi presuđivali mimo suda. Kao čovjeku čija se riječ u nadolazećem kaosu slušala, obveza mi je bila aktivno sudjelovati u obrani i pomagati svima. Tada su, naime snajperisti i petokolonaši sijali strah ulicama grada. Srpska okupatorska vojska koja je bjesomučno bombardirala grad, bez ikakve suvisle vojne taktike, pretvorila je Osijek u grad krvi“, rekao je prvooptuženik na početku svoje završne riječi.

Osvrćući se na genezu kaznenog postupka ustvrdio je da je kazneni postupak koji se protiv njega vodi rezultat bestijalnog političkog progona kome je prethodio politički razlaz sa vodstvom HDZ-a. „Sve je krenulo s riječima Ive Sanadera da Glavaš više neće postojati“, rekao je prvooptuženik te dodao da sve od 2005. godine čelni čovjek HDZ-a ne birajući sredstva radi na njegovoj diskvalifikaciji.

Nazivajući bivšeg načelnika PU osječko-baranjske, Vladimira Fabera, režiserom montiranja kaznene prijave i koautorom optužnog akta ustvrdio je: „Kako bi me optužio Faber je fabricirao dokaze u maniri svog sovjetskog prethodnika Berije, šefa policije i egzekutora Staljinove Velike čistke. Sama ta postavka notorna je budalaština koju je mogao smisliti samo plitki milicijski um kakav ima Faber i tim koji je predvodio“ te dodao da je tako nešto nedopustivo u svim normalnim, demokratskim državama gdje je vladavina prava «svetinja» te da bi ljudi poput Vladimira Fabera, ali i oni koji u tom sudjeluju iz DORH-a, bili kazneno sankcionirani i profesionalno eliminirani.

Ponavljajući više puta da je tijekom dokaznog postupka dokazao svoju nevinost, odnosno da tužiteljstvo nije uspjelo dokazati njegovu krivnju, ustvrdio je da je siguran kako će iz sudnice izaći slobodan. Tim prije što su navodi optužnog akta osporeni iskazima brojnih svjedoka kao i materijalnim dokazima, a sam prvooptuženik je u prilog tvrdnji da tijekom inkriminiranog razdoblja nije imao zapovjedne ovlasti priložio čak 430 dokumenta, 230 tijekom istražnog postupka i ostalih 200 tijekom glavne rasprave, koji objedinjenu i izmijenjenu optužnicu ŽDO-a u Zagrebu „ruše i pobijaju u potpunosti“.

Rekao je da je svaka je smrt prestrašna, da iza svake nasilne smrti ostaju tisuće pitanja bez odgovora i svaka žrtva zaslužuje da njezin ubojica bude kažnjen te dodao: „No, nameće se logično pitanje zašto bih ja davao naloge za ubojstva upravo tih ljudi – radnika u građevinskoj tvrtki, umirovljenika, radnika u štampi, nepoznate žene, električara u bolnici, liječnika... Zato što su Srbi i Muslimani? A koja bi bila svrha u studenome i prosincu 1991. godine, u vrijeme najžešće agresije na Hrvatsku, pada Vukovara, ubijati široj javnosti potpuno nepoznate Srbe i Muslimane. Odašiljanje poruke drugima da i njih može zateći slična sudbina“.

Svjedoka Krunosla Fehira proglasio je patološkim lašcem, psihički bolesnim, nepouzdanim, ispodprosječno inteligentnim i od politike i pravosuđa instruiranim. „Lažov je lagao po instrukcijama nalogodavaca i to Glavnog državnog odvjetnika Mladena Bajića, Nobila i Hedla“, rekao je.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i nevladine udruge optužio je da putem instrumentaliziranih medija u javnosti, usprkos načelu presumpcije, stvaraju percepciju o njegovoj krivnji difamirajući i stigmatizirajući pri tom i karakter Domovinskog rata. „Nevladine udruge čiji promatrači prate glavnu raspravu od početka bile su pokretači i podstrekači mog medijskog progona. Također, ove tzv. nevladine udruge pokušavaju izvršiti pritisak na Sud i nametnuti percepciju da upravo ja, ili moji politički sljedbenici prijetimo svjedocima“, rekao je prvooptuženik.

Završna riječ tužiteljstva apsurdna je laž. Tvrdeći da su zastupnici optužbe tijekom završne riječe ne birajući sredstva izvrtali činjenice i osporavali materijalne dokaze, sve kako bi se stvorio privid kako postoje ozbiljni dokazi protiv njega, s ponosom je istaknuo da je od listopada 1990. godine sudjelovao u stvaranju i organiziranju obrane dijeleći u konspiraciji, ali uz blagoslov državnog vrha, oružje najodanijim pristašama HDZ-a. „Ne poričem da sam u ratnom Osijeku bio osoba s političkom moći, visokim stupnjem političke odgovornosti i autoritetom. Zar je zločin biti osoba kojoj se vjeruje i u koju se vjeruje. Ako je to moja krivnja spreman sam odgovarati. Ako je zločin braniti svoj grad i domovinu, bit ću i jesam ratni zločinac“, završio je prvooptuženik.

Završna riječ obrane drugooptuženika

Branitelj drugooptuženog Ivica Krnjaka, **odvjetnik Domagoj Rešetar**, zatražio je da sud temeljem čl. 354. st. 3. ZKP-a donese oslobađajuću presudu. Smatra da tužiteljstvo uslijed nedostatka čvrstih dokaza nije uspjelo dokazati da je drugooptuženik počinio djelo za koje se optužuje. „Personalni i materijalni dokaz provedeni na glavnoj raspravi o povezanosti drugooptuženika i SUS-a sa zločinima na Dravi na tvore zatvoreni krug indicija, jer isključuju jedni druge“, rekao je Rešetar .

Iskaz sedmooptuženika kojim je u fazi kriminalističke obrade, a potom i pred istražnim sucem, priznao zločin u suprotnosti je s iskazom krunskog svjedoka Krunoslava Fehira, ali i oštećenika Radoslava Ratkovića. „Krunoslav Fehir je u istražnom postupku tvrdio da je nazočio odvođenju Ratkovića, no s tim u svezu nije doveo optuženike“, kazao je branitelj drugooptuženika.

Također, o odvođenju Branka Lovrića postoje proturječnosti u iskazima sedmooptuženika i neposredno ispitane svjedokinje Nevenke Vuković.³⁹

Ustvrdio je da je njegov branjenik školovani časnik, vojnik od glave do pete koji se iz dugogodišnje emigracije vratio kako bi se stavio na raspolaganje obrani Hrvatske. „Njegova zadaća bila je izviđanje u neprijateljskoj pozadini, a ne hvatanje civila po Osijeku. Upravo u inkriminirano vrijeme prihvatio se rušenja batinskog mosta, tada nemoguće misije“, rekao je Rešetar.

³⁹ Sedmooptuženik Zdravko Dragić je u iskazu kojim je priznao zločin, na glavnoj raspravi iskaz je povukao, objasnio da su prilikom privođenja osobe s prezimenom Lovrić koja je živjela u Sisačkoj ulici u Osijeku, bilu zajedno Gordana, Buše, Tiho i on. U tom času osoba koji su trebali privesti brijala se, a toga se sedmooptuženik živo sjeća, jer je ta osoba imala pjenu za brijanje na licu.

Svjedokinja **Nevenka Vuković** navela je da je krajem studenog 1991. godine bila podstanar u kući Branka Lovrića, a osim nje u kući je tada bila i njegova majka. Toga dana kada je Lovrić odveden ona je spavala, jer je prethodno radila noćnu smjenu. Probudila ju je sirena za opću opasnost, a uto je zvonilo i zvono na vratima kuće. Pogledala je kroz prozor i vidjela dvoje mladih ljudi u uniformama HV. Jedno je bila žena duge izbijeljene kose, a jedno mladić srednje visine, mršav, s crnom beretkom. Došli su velikim srebrnim autom, a za volanom je uočila starijeg jačeg muškarca. Branku Lovriću rekli su da mora poći s njima te se on obukao i bez protivljenja otišao.

Vijeće je odbilo ukinuti pritvor određen protiv drugooptuženika 20. travnja 2009. godine. Temeljem čl. 39. st. 5. ZKP-a odbačen je i zahtjev drugooptuženika kojim je tražio izuzeće Predsjednika i članica sudskog vijeća.

Drugooptuženik je u cijelosti prihvatio završnu riječ branitelja.

Završna riječ branitelja trećeoptuženice

Tijekom dokaznog postupka nije bilo izjave svjedoka koja bi teretila, odnosno dovela u svezu trećeoptuženicu s inkriminiranim događajima. Optužba se temelji na iznuđenim iskazima trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić, sedmooptuženika Zdravka Dragića te optuženika Mirka Sivića, postupak je u odnosu na njega razdvojen. „Kroz cijeli kazneni postupak provlači se politički kontekst pa je mojoj branjenici uskraćeno i pravo na branitelja“, ustvrdio je odvjetnik Babić.

Citirajući odredbu članka 63. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ponovio je da odvjetnik Radoslav Arambašić zbog sukoba interesa nije mogao biti branitelj trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić u ovom kaznenom predmetu jer se, u trenutku kada je on preuzeo njezinu obranu, protiv Freda Marguša već vodio kazneni postupak za isto kazneno djelo, a on je u tom kaznenom postupku bio branitelj po službenoj dužnosti Freda Marguša.

28. travnja 2009. godine – završne riječi obrane i optuženika

Izještava: Jelena Đokić Jović, Documenta

Suđenje prate promatrači OEES-a, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Jelena Đokić Jović, Documenta, Davor Trkulja, Veleposlanstvo Republike Srbije, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, predstavnici HVIDR-e, obitelji optuženika/ce

Završna riječ obrane trećeoptuženice Gordane Getoš Magdić

Nastavljajući iznošenje završne riječi odvjetnik Antun Babić istaknuo je da se optužnica temelji na dva nezakonita dokaza, iskazi trećeoptuženice i sedmooptuženika dani tijekom kriminalističke obrade i istražnog postupka, te na lažnom iskazu zaštićenog svjedoka "Drava".

Upozorio je da odredba članka 9. st. 1. ZKP-a, a u svezi čl. 29. st. 4. Ustava Republike Hrvatske isključuje uporabu dokaza pribavljenih na nezakonit način u sudskom postupku. Citirani članak ZKP-a ima načelno značenje za kazneni postupak jer provodeći ustavnu odredbu propisuje zabranu da se sudske odluke temelje na nezakonitim dokazima. U smislu čl. 367. st. 2. ZKP-a sud bi načinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka ukoliko bi presudu temeljio na iznuđenim iskazima trećeoptuženice i sedmooptuženika koji sadrže priznanje zločina, a koje su isti tijekom dokaznog postupka opovrgnuli.

„Sud je mojoj branjenici onemogućio da tijekom dokaznog postupka iznese sve činjenice koje joj idu u prilog kao i neposredno saslušanje svjedoka koji bi potkrijepili navode obrane i time je, tvrdim, počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka“, rekao je odvjetnik Babić.⁴⁰

Istaknuo je i da je brojnim materijalnim dokazima nedvojbeno utvrđeno da je trećeoptuženica tijekom inkriminiranog razdoblja obavljala poslove tajnice u HDZ-u te skrbrila za stradalnike i prognanike Domovinskog rata. Nije bila pripadnica vojnih postrojbi, a toj tvrdnji u prilog govori ugovor sklopljen sa student servisom o honorarnom obavljanju poslova u tadašnjem Sekretarijatu za narodnu obranu.

Svjedoci koji su trećeoptuženicu dovodili u svezu sa vojnim angažmanom u postrojbama Hrvatske vojske i zapovjednom ulogom nad pripadnicima tajnog voda, smještenog u Keršovanijevoj ulici, nemaju neposrednih saznanja te stoga, istaknuo je odvjetnik Babić, sukladno načelu kaznenog sudovanja „in dubio pro reo“ trećeoptuženicu Gordanu Getoš Magdić valja osloboditi od optužbe.

Prihvaćajući u potpunosti završnu riječ svog branitelja **trećeoptuženica Gordana Getoš Magdić** je ponovila da u inkriminirano vrijeme nije imala ikakav vojni čin, ni oružje, pa nije mogla biti zapovjednica neke tajne grupe, a da je jedini zločin koji joj se može spočitati njezin dugogodišnji stranački rad i naivno promicanje demokracije. „Ja sam kolateralna žrtva visoke politike i političkih obračuna, a glavne mete mog progona su Vladimir Šeks, Glavaš, moj otac.... Odlukom Vrhovnog suda već sam kažnjena iako prvostupanjska presuda još nije donijeta“, rekla je optuženica.

Završna riječ obrane petooptuženika Dine Kontića

Istaknuo je da je tužiteljstvo u završnoj riječi tendenciozno prikazalo ulogu petooptuženika.⁴¹

⁴⁰ U smislu odredba članka 367. st. 3. ZKP-a bitna povreda odredaba kaznenog postupka postoji ukoliko je sud na glavnoj raspravi povrijedio pravo odbrane, a to je utjecalo ili moglo utjecati na odluku. No, na citiranu odredbu se obično upire u žalbi na prvostupanjsku presudu.

⁴¹ Podsjećamo na dio završne riječi tužiteljstava koja se odnosi na petooptuženika: ...Kako je nakon pada Laslova (20. studenog 1991.) obrana Osijeka uglavnom bila pasivna, želio se aktivnije uključiti u borbu, pa obzirom da je čuo da se osniva neka diverzantska postrojba sa svojim suborcem Milanom Plazibatom otišao je u tadašnji **Sekretarijat za narodnu obranu** u Županijskoj ulici i prijavio se u Samostalnu uskočku satniju. Međutim, ta postrojba se tek formirala i popunjavala ljudstvom i također nije aktivno djelovala. Iz tog vremena pamti jedino akciju **oslobađanja Tenjskog Antunovca** početkom prosinca 1991. godine, ali i to je ostalo samo na planiranju i do te akcije nije niti došlo jer se pripadnici **Prištapske bojne** nisu pojavili na položajima jer su navodno imali sudar vozilima. Sve to ga je razočaralo tako da je svega par puta odlazio provjeriti u kojoj fazi je formiranje te diverzantske postrojbe. Cjelokupna situacija činila mu se vrlo neozbiljnom u tim teškim vremenima, pa je sve vrijeme boravio na Jugu-2, Vijencu Borisa Kidriča ili je držao položaj kod Nemetina. Za sve to vrijeme pretežno je spavao kod kuće ili na Jugu-2 u školi, a povremeno i na Vijencu Borisa Kidriča.

U Samostalnoj uskočkoj satnji se, kako navodi, samo formalno vodio, a ta postrojba prema njegovom mišljenju u 12. mjesecu 1991. godine nije još bila ni formirana, a pogotovo u toj postrojbi nije imao nikakve zapovjedne funkcije.

Na glavnoj raspravi V-opt. Dino Kontić iskazivao je uglavnom slično kao i u istrazi, međutim, **djelomično je svoju obranu izmijenio** i to u dijelu koji se odnosi na njegovu prijavu za pristupanje u diverzantsku postrojbu, pri čemu sada, za razliku od iskaza u istrazi, kada je rekao da se prijavio u zgradu Sekretarijata za narodnu obranu, navodi da je došao u zgradu **Županije** i da se prijavio negdje na 1. katu. Također, kada govori o akciji u Tenjskom Antunovcu, za razliku od svog iskaza u istrazi kada je rekao da

„Petooptuženik nije imao ovlasti da bilo koga vojači, ali je tužiteljstvo u nedostatku dokaza pokušalo, u kriminalnom kontekstu, osnažiti poziciju petooptuženika u odnosu na zločine koji su se nedvojbeno dogodili“, rekao je odvjetnik Kovač.

Komparirajući iskaze krunskog svjedoka, zaštićenog svjedoka „Drava“ te sedmooptuženika, odvjetnik Kovač je ustvrdio da među njima nema podudarnosti u pogledu sudjelovanja petooptuženika u odvođenju oštećenika Radoslava Ratkovića na obalu Drave radi likvidacije. Također, analizom svih izvedenih dokaza nije bilo moguće utvrditi navode u odnosu na optuženika Dinu Kontića.

Prema odredbi čl. 3a Ženevske Konvencije od 12. kolovoza 1949. godine, nečovječni postupci su oni koji predstavljaju nasilje protiv života i tijela, osobito sve vrste ubojstava, sakaćenja, okrutnog postupanja i mučenja. U II. Protokolu, koji predstavlja razradu odredbe čl. 3. spomenute Konvencije, na sličan su način određeni nečovječni postupci. Takvim se postupcima, prema odredbi čl. 4a smatraju nasilje nad životom, zdravljem i fizičkim ili mentalnim blagostanjem ljudi, osobito ubojstva i okrutni postupci kao što su mučenje, sakaćenje ili koji drugi oblik tjelesne kazne. Nadalje, u čl. 4. st. 2. toč. e. zabranjuje se vrijeđanje ljudskog dostojanstva, naročito ponižavajući i degradirajući postupci, silovanja, prinudna prostitucija i drugi oblici nedoličnog napada, a u toč. g. tog članka zabranjuje se pljačka imovine.

Slijedom toga, ustvrdio je branitelj pozivajući se na sudsku praksu Vrhovnog suda, ukoliko sud ipak nađe da je petooptuženik sudjelovao u odvođenju oštećenika Ratkovića, inkriminirane radnje prevoženja civila na ispitivanje, u sebi ne sadrži elemente kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, jer te radnje, same po sebi, nisu suprotne Konvenciji i Protokolu o postupanju prema građanskim osobama za vrijeme rata i petooptuženika valja osloboditi od optužbe.

Petooptuženik Dino Kontić je zatražio je da mu se presudi prema dokazima te da mu se odredi najstroža kazna ako se utvrdi njegova kaznena odgovornost.

Završna riječ obrane šestoptuženika Tihomira Valentića

Pozivajući se na institut BENEFICIUM COHAESIONIS čiji je smisao nastojanje da iz formalnih razloga u istom postupku ne dođe do različitih tretiranja suoptuženika čija je pravna situacija jednaka, branitelj je ustvrdio da su tvrdnje javne optužbe netočne pa je za svog branjenika zatražio oslobađajuću presudu. Naime, ponovio je da se šestoptuženik tijekom inkriminiranog razdoblja kao dragovoljac nalazio na prvoj crti bojišnice, najprije kao pripadnik 3. gardijske brigade, a potom i kao pripadnik Vojne policije, dok se Samostalnoj uskočkoj satnije (SUS) priključio u siječnju 1992. godine.

Šestoptuženik Tihomir Valentić naveo je da iz potvrde o ozljeđivanju nedvojbeno proizlazi da je u to vrijeme bio pripadnik 3. gardijske brigade, što demantira tvrdnje tužiteljstva da je pripadnik SUS-a postao još početkom srpnja 1991. godine.

se na položaju nije pojavila Prištapska bojna, sada navodi da se nije priključila "**jedna postrojba**" koja se trebala pridružiti, te je zbog toga ta akcija otkazana.

Ove dvije izmjene u iskazu Dine Kontića na prvi pogled nisu velike, međutim, očito je da su i jedna i druga izmjena rezultat nastojanja da se na svaki način isključi povezanost Sekretarijata za narodnu obranu i Prištapske satnije sa Samostalnom uskočkom satnijom.

Ustvrdio je da nije počinio kazneno djelo koje mu se stavlja na teret te dodao da je pokretanjem ovog kaznenog postupka protiv njega ustvari počinjen zločin.

Završna riječ obrane sedmooptuženika Zdravka Dragića

Pozivajući se na Deklaraciju Hrvatskog sabora kojom je Domovinski rat okarakteriziran kao međunarodni ratni sukob, odvjetnik Dragutin Gajski ustvrdio je da se u konkretnom slučaju ne radi o kaznenom djelu ratnog zločina, budući da se akti Međunarodnog prava, na čije kršenje se poziva tužiteljstvo, primjenjuju u slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba.

„Nedostatak relevantnih personalnih dokaza, velika medijska pozornost te mnogobrojni novinski članci i brošure premda se ne radi o kaznenim djelima počinjenim putem tiska, glavne su odrednice ovog procesa“, rekao je branitelj sedmooptuženika.

Istaknuo je da priznanje okrivljenika podleže kritičkoj ocjeni, odnosno temeljem čl. 320. st. 6. ZKP-a postoji pravo suda da provjerava izjavu optuženika, tim pije što priznanje sedmooptuženika sadrži bitne nepodudarnosti. Sedmooptuženik nije sudjelovao u pokušaju likvidacije Radoslava Ratkovića, a tome u prilog govore i materijalni dokazi fiksirani na licu mjesta, ali i činjenica da slovenska policijska strojnica MG176 puca samo rafalno.

Vijeće je ponovno odbilo prijedlog za puštanjem iz pritvora druoptuženika Ivice Krnjaka.

Zaključujući glavnu raspravu **Predsjednik Vijeća** je zbog odluke Vrhovnog suda u povodu žalbe branitelja drugooptuženika na rješenje o određivanju pritvora, objavu presude najavio je za **08. svibnja 2009. godine u 12,30 sati.**

08. svibnja 2009. godine – objava presude

Izveštavaju: Maja Kovačević Bošković i Marko Sjekavica, Građanski odbor za ljudska prava

Suđenje prate promatrači OESS-a, Zoran Pusić, Maja Kovačević Bošković, Marko Sjekavica Građanski odbor za ljudska prava, Vesna Teršelič, Tanja Vukov, Tino Bego, Documenta, Veselinka Kastratović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Davor Trkulja, Veleposlanstvo Republike Srbije, djelatnici Veleposlanstva SAD, Dražen Boroš, novinar Glasa Slavonije, predstavnici HVIDR-e, obitelji optuženika/ce

Vijeće ŽS u Zagrebu dana 8. svibnja 2009. godine objavilo je presudu kojom su ***I optuženi Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić, VII optuženi Zdravko Dragić*** proglašeni krivima što su:

u razdoblju od srpnja do kraja prosinca 1991. godine, u Osijeku, u vrijeme obrane grada Osijeka od oružanih napada tzv. JNA i paravojnih postrojbi pobunjenog dijela lokalnog stanovništva i to I opt. Branimir Glavaš obnašajući dužnost sekretara Općinskog sekretarijata za narodnu obranu,

djelujući kao stvarni zapovjednik 1. bojne osječkih branitelja i kao stvarni, a od 7. prosinca 1991. godine i kao formalni zapovjednik obrane grada Osijeka, II opt. Ivica Krnjak kao zapovjednik posebne postrojbe za diverzantsko – izviđačke namjene Operativne zone Osijek, kasnije službeno nazvane Samostalna uskočka satnija, III opt. Gordana Getoš-Magdić kao zapovjednica posebne tajne grupe u okviru te postrojbe, a ostali optuženici kao pripadnici navedene grupe u toj diverzantsko-izviđačkoj postrojbi, u svrhu zastrašivanja i odmazde prema civilima Osijeka, posebno srpske narodnosti, postupali protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine i odredbama Dopunskog protokola ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba, tako da su:

I opt. Branimir Glavaš – sam ,

1. propustio poduzeti mjere da spriječi nezakonita postupanja njemu podređenih pripadnika pa su oni 12. srpnja 1991. godine uhitili, priveli Nikolu Vasića, gdje su ga u podrumskim prostorijama sekretarijata udarali rukama, nogama, dijelovima oružja i palicama, zadavši mu tako brojne ozljede glave i tijela, a 31. kolovoza 1991. godine su pripadnici iste postrojbe priveli dvije osobe⁴² u jednu od garaža u dvorištu pored Sekretarijata. Jedna od te dvije osobe bila je Čedomir Vučković, kojeg su cijeli dan udarali nogama, rukama i dijelovima oružja, a u večernjim satima Zoran Brekalo, inače pripadnik navedene postrojbe, istočio je kiselinu iz akumulatora te natjerao Vučkovića da je popije, što je on i učinio te je uslijed jakih bolova provalio vrata na garaži i izašao van iz dvorišta, a Krunoslav Fehir je u njega ispalio nekoliko hitaca, ali je smrt Čedomira Vučkovića nastupila od otrovanja sumpornom kiselinom.

I opt. Branimir Glavaš, II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić – zajedno

2. nakon što je I optuženi Branimir Glavaš tijekom jeseni te mjeseca studenog i prosinca 1991. godine preuzeo odlučujuću ulogu u obrani grada, naredio II opt. Ivici Krnjaku i III opt. G. G. Magdić da u okviru postrojbe za diverzantsko-izviđačke namjene Operativne zone Osijek, iz redova pouzdanih i provjerenih osoba organiziraju posebnu tajnu grupu, koja bi bila pod nadzorom I optuženog Glavaša i II opt. Krnjaka, što su oni i učinili, a III optužena Gordana Getoš Magdić je osobno za članove grupe izabrala V optuženog Dinu Kontića, VI optuženog Tihomira Valentića te Mirka Sivića i Stjepana Bekavca, dok je V optuženi Dino Kontić zajedno s njom doveo u tu skupinu i VII optuženog Zdravka Dragića, nakon čega je I optuženi Branimir Glavaš u više navrata tijekom studenog i prosinca 1991. godine II optuženom Ivici Krnjaku i III optuženoj Gordani Getoš Magdić zapovjedio da neovlašteno lišavaju slobode, zatvaraju, zlostavljaju i usmrćuju civilne osobe, što su II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš Magdić i provodili te su prosljeđivali te zapovijedi podređenim osobama, a i sami su sudjelovali u provedbi primljenih zapovijedi pa su tako:

- dana 26. studenog 1991. godine Stjepan Bekavac te VI opt. Tihomir Valentić, VII opt. Zdravko Dragić i III Gordana Getoš Magdić iz obiteljske kuće u Sisačkoj ulici odveli

⁴² Primjenjujući načelo "in dubio pro reo"(čl. 3 st. 2 ZKP-a: Dvojbu glede postojanja činjenica koje tvore obilježja kaznenog djela ili o kojima ovisi primjena neke odredbe kaznenog zakonodavstva sud rješava presudom na način koji je povoljniji za okrivljenika), sud nije prihvatio dio inkriminacije iz optužnice koji se odnosio na Đorđa Petkovića

- Branka Lovrića, lišili ga slobode i zatvorili u Dubrovačkoj ulici iz koje su ga nepoznati pripadnici naprijed navedene skupine odveli na obalu rijeke Drave i usmrtili,
- dana 3. prosinca 1991. godine Stjepan Bekavac, VI opt. Tihomir Valentić i VII opt. Zdravko Dragić lišili slobode Aliju Šabanovića, dočekali ga ispred njegove zgrade, uhitili ga te ga odveli i zatočili u podrumu kuće u Dubrovačkoj ulici iz koje je također odveden na obalu rijeke Drave gdje je usmrćen iz vatrenog oružja i bačen u rijeku Dravu,
 - dana 7. prosinca 1991. godine Stjepan Bekavac i VI opt. Tihomir Valentić i VII opt. Zdravko Dragić iz kuće u Ulici Feđe Milića odveli Radoslava Ratkovića, prevezli ga do kuće u Dubrovačkoj ulici gdje su mu vezali ruke samoljepljivom trakom, tukli ga, ispitivali, a nakon njihova odlaska dvojica novopridošlih vojnika nastavili su ga tući i potom odveli ga na obalu rijeke Drave kod Tvrđe, kamo je V opt. Dino Kontić dovezao VII opt. Zdravka Dragića i u prisutnosti II opt. Ivica Krnjaka, Stjepan Bekavac je dao VII opt. Zdravku Dragiću automatsko oružje „MGV“ i rekao mu da puca u Radoslava Ratkovića u obraz, uslijed čega je on pao u vodu, da bi nakon toga netko od prisutnih Zdravku Dragiću gurnuo u ruke automatsku pušku „kalašnjikov“ te je on iz te puške ispalio još jedan hitac prema Ratkoviću, ali je on ipak uspio preživjeti i isplivati iz Drave, a nakon čega je po zapovjedi I opt. Branimira Glavaša III opt. Gordana Getoš Magdić naložila pripadniku navedene skupine da ode u Opću bolnicu Osijek i Radoslava Ratkovića usmrti, što on nije učinio,
 - nepoznati pripadnici tajne grupe, primivši zapovijed da uhitite i usmrte civilne osobe 7. prosinca 1991. godine odveli dr. Milutina Kutlića iz njegove kuće, vezali ga samoljepljivom trakom, doveli ga na obalu rijeke Drave, usmrtili ga pucajući mu iz vatrenog oružja u glavu te ga bacili u rijeku Dravu,
 - neutvrđenog dana u prvoj polovici prosinca 1991. godine odveli Svetislava Vukajlovića iz njegove kuće, vezali ga samoljepljivom trakom, doveli ga na obalu rijeke Drave te ga usmrtili pucajući mu iz vatrenog oružja u glavu i bacili ga u rijeku Dravu,
 - neutvrđenog dana tijekom prosinca 1991. godine uhitili jednu nepoznatu žensku osobu, vezali je samoljepljivom trakom, odveli je na obalu rijeke Drave te je usmrtili pucajući joj iz vatrenog oružja u glavu i bacili je u rijeku Dravu,
 - 28. prosinca 1991. godine odveli Bogdana Počuću iz njegove kuće, vezali ga samoljepljivom trakom, odveli ga na obalu rijeke Drave te ga usmrtili pucajući mu u glavu iz vatrenog oružja i bacili ga u rijeku Dravu,⁴³

dakle, I optuženi Branimir Glavaš kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba propustio je spriječiti da se civilno stanovništvo muči, da se nečovječno postupa prema njemu, da mu se nanose ozljede tjelesnog integriteta i da se primjenjuju protuzakonita zatvaranja, te je kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba naredio da se civilno stanovništvo ubija, da se nečovječno postupa prema njemu i da se primjenjuju protuzakonita zatvaranja,

II optuženi Ivica Krnjak i III optužena Gordana Getoš Magdić, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba naredili da se civilno stanovništvo ubija i nečovječno postupa prema njemu te da se primjenjuju protuzakonita zatvaranja, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, ubijali civilno stanovništvo, nečovječno postupali prema njemu i primjenjivali protuzakonita zatvaranja,

⁴³ vezano za dio inkriminacije koji se odnosio na Jovana Grubića, sud je utvrdio da nije postojao isti modus operandi pa nije ocijenio dokazanim dio iz optužnice koji se na njega odnosio

pa su time počinili krivična djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava i to:

I optuženi Branimir Glavaš djelima opisanim pod točkama 1. i 2. krivična djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, opisana i kažnjiva po čl. 120. OKZRH, II optuženi Ivica Krnjak, III optužena Gordana Getoš Magdić, V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić djelom navedenim pod točkom 2. krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisana i kažnjiva po čl. 120. OKZRH, te je

I optuženom Branimiru Glavašu za krivično djelo iz točke 1. utvrđena kazna zatvora u trajanju od 5 godina, za krivično djelo iz točke 2. kazna zatvora u trajanju od 8 godina, pa je I optuženi Branimir Glavaš osuđen na **jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 10 godina,**

II optuženi Ivica Krnjak za krivično djelo iz točke 2. osuđen je na **kaznu zatvora u trajanju od 8 godina,**

III optužena Gordana Getoš Magdić za krivično djelo iz točke 2. osuđena je na **kaznu zatvora u trajanju od 7 godina,**

V optuženi Dino Kontić, VI optuženi Tihomir Valentić, VII optuženi Zdravko Dragić za krivično djelo iz točke 2 osuđeni su na **kazne zatvora u trajanju od po 5 godina svaki.**

U izrečene kazne zatvora optuženicima se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru.⁴⁴

Protiv III optužene Gordane Getoš Magdić, V optuženog Dina Kontića, VI optuženog Tihomira Valentića i VII optuženog Zdravka Dragića određen je pritvor, a ujedno isti je produžen u odnosu na II optuženog Ivicu Krnjaka.

Zapažanja:

Mjere osigiranja bile su na visokoj razini. I optuženi Branimir Glavaš, II optužena Gordana Getoš Magdić kao i branitelji svih optuženika nisu bili prisutni prilikom objave same presude. (čl.356 st.3. ZKP-a: Objava će se obaviti i kada stranka, zakonski zastupnik, opunomoćenik ili branitelj ne bude nazočan). No, branitelji, iako viđeni na hodnicima ŽS u Zagrebu, odbili su nazočiti objavi presude, navodno time protestirajući nezadovoljni činjenicom da, kao i ostala javnost, moraju proći sve sigurnosne provjere. Po objavi presude gđa. Ružica Čavar, koja je povremeno pratila postupak, istaknula je uvredljivi transparent upućen sudskom vijeću, kojim je ujedno iskazala svoje negodovanje na izrečenu presudu.

Nejasan je kriterij kojim se vodilo sudsko vijeće prilikom oslobađanja u cijelosti svih optuženika obveze naknade troškova kaznenog postupka temeljem čl. 122 st. 4. ZKP-a, a imajući u vidu činjenicu da je I optuženi Branimir Glavaš jedan od najbolje plaćenih državnih dužnosnika RH.

⁴⁴ I optuženi Branimir Glavaš nalazio se u pritvoru od 18. travnja 2007. do 11. siječnja 2008., II optuženi Ivica Krnjak od 19. listopada 2006. do 18. rujna 2008, od 24. do 26. studenog 2008. i od 21. travnja 2009. pa nadalje, III Gordana Getoš Magdić od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008., V optuženi Dino Kontić od 19. listopada 2006. do 18. rujna 2008. te VI optuženi Tihomir Valentić i VII optuženi Zdravko Dragić od 19. listopada 2006. do 17. rujna 2008. godine.